

S stavko vrgli Iskrino vodstvo

Predvsem zaradi nizkih plač in prepočasne preobrazbe Iskre v novo podjetje so v tem največjem kolektivu v črnomaljski občini delavci dva dni stavkali

SEMIČ — 26. decembra je med delavci tukajšnje Iskre zavrelo. Poglavitni, a nikakor edini vzrok so bili osebni dohodki. Plače v Semiču so v delniški družbi Iskre med najnižjimi, čeprav niso takšni izgubljali kot nekateri drugi. Prav zaradi bojazni pred nelikvidnostjo niso dovolj dvigali prejemkov, 20-odstotni zaostanek njihovih plač skozi vse leto za povprečjem v republiškem gospodarstvu pa se je konec leta dvignil na 40 odst.

Decembra so se v Semiču odločili, da bodo prejeme za november izplačali v dveh obrokih, in sicer 15. decembra 70 odst., 26. decembra, ko bodo upoštevali tudi vse odtegljaje, pa 30 odst. Prav zaradi tega so nekateri delavci namesto plače dobili le obvestilo, da morajo vr-

niti denar. To pa je povzročilo napetosti med delavci in v obratu EOM so na hitro sklicali zbor delavcev ter zahtevali obrazložitev in takojšnje povišanje plač. Med dvehurnim zborom je zavrnilo tudi drugod in iz obrata strojne opreme so prinesli zahteve stavekovega odbora, ki so poleg zahtev, kakršne so sprejeli že v obratu EOM, vključevale še zahtevo po odstopu celotnega vodstva podjetja zaradi nezadovoljivega razreševanja problematike v podjetju in slabega poslovanja.

To je bil zadosten razlog, da so sklicali izredno sejo delavskega sveta, kjer so sklenili, da bodo zaposleni v tem največjem kolektivu v črnomaljski občini dobili bon za 500 sedanjih dinarjev za nakup blaga v trgovinah. To je bila v razpoložljivi finančni situaciji edina reši-

tev. Prepričani so bili tudi, da bo to pomirilo delavce. Toda ljudje so takšno rešitev zavrnili in v popoldanski izmeni se je tako razplamtel štrajk, da je stala celotna proizvodnja.

V sredo, 27. decembra, so ponovno sklicali izredno sejo delavskega sveta, na kateri so razrešili mandatarja v. d. direktorja Borisa Lavrenčiča, s tem pa je padla tudi celotna vodilna ekipa. Že prej so imeli za mesto direktorja razpis, do takrat pa se je edini prijavi Janez Kure in ljudje so zahtevali, da ga imenujejo za v. d. direktorja. Sprejeli so tudi razdelitev bonov ter sklep, da proučijo možnosti, ki jih je dal ZIS, ter da v januarju za december izračunajo najugodnejšo možnost za zvišanje plač. Ko pa so govorili o perspektivi Iskre, so zahtevali, da do 10. januarja izdelajo kratkoročni sanacijski program, novo

• Po normalnem poteku razpisa za direktorja Iskre je bil 3. januarja na redni seji delavskega sveta za direktorja podjetja imenovan dipl. ekonomist Janez Kure. Predstavil je svoj program in vizijo izhoda iz teže situacije, novo notranjo organizacijo podjetja ter predlagal svoje sodelavce. Vse njegove predloge je delavski svet sprejel.

vodstvo pa naj bi zagotovilo delo za vse zaposlene v Iskri, ne pa jih odpustalo.

Delavci so v menzi čakali na sklepe delavskega sveta, spregovoril pa jim je tudi Janez Kure, ki jim ni obljubljal višjih plač, ampak predstavljal program razvoja in vse povabil k sodelovanju. Zaploskali so mu ter prisluhnili njegovega pozivu, naj gredo delat. Stavka je bila tako ob 12.40 zaključena.

Ko danes v Iskri ocenjujejo stavko, ki je bila tudi posledica prepočasne preobrazbe Iskre v novo podjetje, ugotavljajo, da so bile zahteve delavcev pošteno in realne. Prekinitev je potekala mirno, brez agresivnosti, zrelost kolektiva pa se je pokazala tudi v tem, da je ekipa v obratu EOM, ki je imela nujna dela za izvoz, delala ves čas stavke, in to brez zahteve vodstva. M. BEZEK-JAKŠE

ZELENI V KRŠKEM

KRŠKO — Pretekli petek so v Krškem ustanovili občinski odbor stranke Zelenih. Ustanovnega sestanka se je udeležilo 18 članov, zanimanje za vpis v novo krško stranko pa je bojda še večje.

Kar dvesto novih podjetij?

V zadnjih dneh I. 1989 preko 200 vlog za ustanovitev zasebnega podjetja na Dolenjskem in v Posavju

NOVO MESTO — Če bi sodili po gneči, ki so jo imeli v gospodarski enoti oz. sodnem registru novomeškega sodišča pred novoletnimi prazniki, se Dolenjski in Posavju obeta gospodarski in podjetniški razcvet. Medtem ko ta enota sicer obdela povprečno okrog 300 zadev na leto, je samo v decembru 1989, pa še to večinoma v zadnjem tednu, dobila kar 257 novih zadev oz. vlog za registracijo.

Od tega je bilo 41 vlog družbenih podjetij, ki so do zadnjega čakala z us-

kladitvijo z zakonom o podjetjih. Vse ostalo so bile vloge za registracijo zasebnih podjetij, in sicer 74 iz novomeške, ostalo pa iz ostalih šestih dolenjskih in posavskih občin, med katerimi po vlogah prednjačita Krško in Brežice. Odkar velja zakon o podjetjih, ki je prigljal zeleno luč tudi zasebnemu podjetništvu, pa so v novomeškem registru že registrirali 31 zasebnih podjetij, ustanovljenih na Dolenjskem in v Posavju. V ustanavljanju so sedaj zasebna podjetja z najrazličnejšimi dejavnostmi, ustanavljajo pa jih večinoma ljudje, ki so že zaposleni drugje.

Jurij Picek, sodnik novomeškega sodišča, ki dela pri teh zadevah, pravi, da je vprašanje, koliko bodo ta podjetja tudi zares začela delati in prinesla nova delovna mesta. Nobena skrivnost namreč ni, da je bila eden glavnih razlogov za tak prednovoletni val podjetništva bojazen, da se bo bistveno povečala zakonsko določena ustanovitvena vloga za podjetje. Ta znaša sedaj le 2 tisoč konvertibilnih dinarjev, ki jih je treba položiti za registracijo v denarju ali osnovnih sredstvih. Vsota res ni velika, v ZRN na primer potrebuje zasebnik za ustanovitev družbe z omejeno odgovornostjo okrog 50 tisoč mark osnovnega kapitala. ZIS to vsoto določa enkrat letno, posebnost visoka ni bila lani niti ob uveljavitvi.

Z. L.-D.

RAZSTAVA OROŽJA V RIBNICI

RIBNICA — Jutri, v petek, 12. januarja, bodo ob 17. uri odprli v Domu JLA v Ribnici razstavo starejšega ročnega strelskega orožja. Razstavo sta pripravila Belokranjski muzej iz Metlike in Mestni muzej iz Karlovca. Prikazuje razvoj strelskega orožja od puške na kremen do sodobne puške. Razstavljenih bo tudi nekaj zelo dragocenih primerkov. Razstava bo odprta do 25. januarja.

Dolarji iz ljubja

Velika pridobitev za TCP Videm iz Krškega

KRŠKO — Pretekli četrtak je bil v TCP Videm tehnični prevzem novega kotla na ljubje. Strokovnjaki ljubljanskega Smelta, ki so vodili gradnjo in izbrali tudi izvajalce, na novem kotlu niso odkrili nobenih napak in bo torej kotel lahko normalno deloval.

Izgradnja kotla na ljubje je za TCP Videm zagotovila velik podvig. Doslej v tej tovarni niso imeli kam z ljubjem, zato so ga vsak dan z velikimi tovornjaki vozili v opuščene gramozne jame. Poslej bodo ljubje kurili v novem kotlu in na ta način pridobili okoli 8 odst. vse potrebne energije ter tako prihranili 25.000 do

Silvu Gorencu nagrada Borisa Kraigherja

Priznanje zanj in TCP Videm, ki se utrjuje na evropskem trgu

LJUBLJANA — Gospodarska zbornica Slovenije je pretekli četrtak v Ljubljani podelila tradicionalne Kraigherjeve nagrade za dosežke v gospodarstvu. Prejeli so jih Franc Bajt, Aleksander Lovec, Edvard Svetlik, Janez Kocijančič in Silvo Gorenc, glavni direktor Tovarne celuloze in papirja Videm Krško.

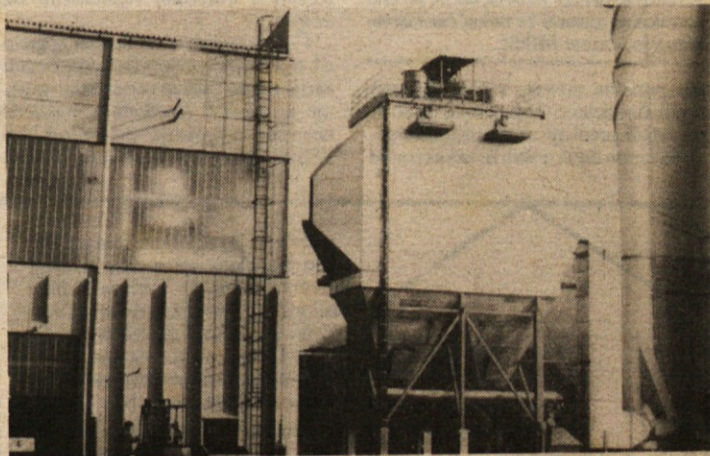
Silvo Gorenc vodi TCP Videm od leta 1981 dalje. Podjetje je bilo tedaj v dokaj težkem položaju. Zato si je Gorenc skupaj s kolektivom zastavil nalogo, da izboljša ekonomski položaj podjetja z ureditvijo odnosov s kupci, s povečanjem izvoza in pa s takojšnjim posodabljanjem proizvodnih naprav ter seveda s kadrovsko okrepitevijo. Uresničevanje te zamisli je kaj kmalu dalo rezultate. Za ponazoritev naj povemo, da je bilo leta 1981 v tovarni zaposlenih 30 strokovnjakov z visoko izobrazbo, lani pa že 136. Leta 1981 je bilo na seznamu 173 štipendistov, lani pa že 450. V tem času je nov zamah dobila inovativna dejavnost, ki šteje več kot 50 izboljšav. V tem času je bilo kupljenih 100 družbenih stanovanj, zgrajenih veliko počitniških zmogljivosti itd. Zlasti pomemben pa je bil preskok na informacijskem področju, ki je bil zgrajen v podporo evropski usmeritvi firme, znani pod skupnim imenom »Videm 92«.

J. S.

30.000 ton lignita. Zaradi tega bodo tudi za 300 ton manjše pošiljke žvepla v ožračje ali približno 1 odst. manj. Celotna naložba je veljala 2,4 milijona dolarjev, letni prihranek pa bo zaradi kurjenja ljubja, ki ostane od luščenja lesa, približno 750.000 dolarjev. Celotna naložba se bo izplačala v petih letih.

»Domala vse naprave smo izdelali doma, le kurišče kotla je švedske izdelave, kajti Švedi so pogrnili kurjenje brez dodatkov, čeprav je ljubje mokro. Celoten postopek je avtomatiziran. V kotlu pa bodo letno skurili do 150.000 kubikov ljubja. Ker doslej ni bilo mogoče natančno ugotoviti, koliko ljubja sploh pridelajo na leto, smo vse pripravili za gradnjo enega kotla. Naložba v kotel se je zagotovo splačala tako v energetskem kot ekološkem pogledu,« je dejal vodja projekta inž. Peter Intihar iz ljubljanskega Smelta. Ni pa pozabil dodati, da ima za gradnjo kotla veliko zaslug tudi inž. Niko Kurent, vodja energetike v TCP Videm.

J. S.

KURILI BODO LUBJE — V tem kotlu v TCP Videm kurijo ljubje. Vsako leto bodo prihranili 750.000 dolarjev ali 25.000 ton lignita, v zrak pa bo šlo 300 t manj žvepla. (Foto: J. Simič)

Le za resnico gre!

Pa so za nami osemdeseta leta, ko je tudi Dolenjski list stežka lovil sapo v diru za neznanost in inflacijo. Od tod občasno pohajanje moči pri spremljanju hitre preobrazbe družbe; a ne zato, ker novinarji ne bi bili poklicno kos nalogam, ampak smo morali v denarni zagati manjšati obseg časopisa, z manj denarja, se ve, pa ni več muzike. V neznanosti dirki za denarjem in časom se nas žal zapustili nekateri naročniki. In tako smo torej konvertibilno stopili v zadnje desetletje tega stoletja in tisočletja z upanjem, da bo življenje in delo slehernika mirnejše, četudi so pred nami še kako burna dogajanja, ki naj bi tukajšnje družbo, s človekom kot posameznikom, dokončno osvobodila vseh ideoloških spon in zablod. Pri tem Dolenjski list kajpak ne bo mogel niti smel stati ob strani, v nanovo razvejeni družbi bo moral imeti tak položaj, da bo lahko bralce, ne glede na njihovo strankarsko privrženost, še naprej obveščal nepristransko. S tega gledišča smo primorani prilagoditi programsko zasnovano časopisa, ne nazadnje pa se zastavlja tudi vprašanje ustanoviteljstva. Monopola nad resnico, ki se bo tako ali drugače udeležala tudi v Dolenjskem listu, pa ne bo imel nihče, ta bo še naprej zgolj v službi in posesti bralstva za oblikovanje javnega mnenja. Ob takih vsebinskih nastavkih in zmerni ceni se nadejamo, da Dolenjskemu listu bralci ne bodo obrnili hrbta, čeprav vemo, da mnogi že zdaj komaj dohajajo draginjo. Zato Dolenjski list čez dober mesec na račun bralstva ne bo razkošno slavil svojih 40 let, le debelejši in vsebinsko bogatejši bo tedaj in, upamo, da ne samo tedaj!

D. RUSTJA

Z SLOVENIJE NITI IGLE

DOLENJSKE — Kočevski INKOP zave v trgovanju s Srbijo in drugih republikah, ki imajo v Srbiji. Tako se jim je prodaja jugoslovanskega trgu zmanjšala za 25 odstotkov na mesec. Iz Banja-Luke so dobili na primer vrtnih 200 küh miz z obrazložitvijo, da ima ta firma sedež v Srbiji in da po njih centralne ne smejo iz Slovenije niti niti igle. Decembrski izpad proizvajalca tako kar 8 milijard dinarjev. Kušarje nadoknadili s prodajo na jugoslovanska tržišča in izvozom. Igle so že podpisali pogodbo, da izvozijo v šestih mesecih raznih iz- v v skupni vrednosti 4,5 milijona küh küh.

KONCERT ITALIJANSKEGA DUA V SEVNICI

SEVNICA — Sevnška Zveza kulturne organizacije vabi ljubitelje glasbe na slovečni koncert violinista Igorja Reta iz Trsta in harfistke Francesce Reta iz Bolzana. Koncert bo v sredo, 11. januarja, ob 17. uri v kulturni dvorani GD v Sevnici. Omenjeni italijanski sodi med mednarodno uveljavljene in resne glasbe. Snemala sta že tu- a RAI in priznane gramofonske ke. Frigottova je leta 1987 na tek- anju, ki ga organizira italijanska televizijska — RAI, med solisti za- i prvo mesto.

PRIZNANJE TD IZ STRAŽE

NOVO MESTO — Dolenjska turistična zveza je ob koncu decembra v Breg pripravlila restavracije Breg pripravila obično srečanje s turističnimi delavci njske. Ob tej priložnosti so naj- jšemu turističnemu društvu iz Stra- delili pokal in priznanje za vse, kar tem kraju v minulemu letu naredili zvoj turizma.

EKO RDEČEGA KRIŽA ROMUNIJ

LJUBLJANA — Rdeči križ Slo- e še naprej organizira pomoč unom, pri čemer je že doslej na- na dober odziv posameznikov in nov, ki prispevajo denarna in a sredstva. Denarne prispevke o še naprej nakazujejo na žiro ra- Rdečega križa Slovenije 50101- 51579 »za Romunijo«. Preko tega križa so iz jugoslovanskega nega centra za pošiljanje pomoči uniji med drugim posredovali vi- nske tablete in antibiotike, ki jih rispevala Krka, tovarna zdravil o mesto.

BERITE DANES!

- na 3. strani:
 - Škoda »enodnevnih« čebelarjev
- na 4. strani:
 - Pokopališče bo tudi gozdni park
- na 5. strani:
 - Spori že o odlokih in volitvah
- na 6. strani:
 - Splinom nad umazano ozračje
 - Izsiljeni odstop direktorja sevnške Zage
- na 9. strani:
 - Jugoslavija bo konfederacija ali pa je ne bo
- na 13. strani:
 - Najbogatejši človek na svetu
- na 14. strani:
 - Med vlomom zabodel čistilko

VREME

Do konca tedna se bo nadaljevalo suho in hladno vreme.

Do konca tedna se bo nadaljevalo suho in hladno vreme.

»Mir ljudem« iz Nove Pazove

Na srbski božični večer so v Novi Pazovi ustanovili stranko Srbska narodna obnova, za katere krmilo se pogajata Vuk Drašković in Vojislav Šešelj. Da bi bila zadeva bolj jasna, je treba povedati, da so ustanovitelji stranke pravzaprav bradati iz društva za ohranjanje srbskega jezika, zgodovinske resnice, cirilice in obrambo Kosova, ki se krajše imenuje Sava. Na krstu so bili poleg članov Save iz Vojvodine in vse države tudi predstavniki srbske demokratske in radikalne stranke, društva za pomoč Kosovo iz Novega Sada, Božura iz Kosovega Polja ter Zore iz Knina.

S predlogom programa Srbske narodne obnove je navzoče seznanil Drašković, rekoč, da se bo stranka borila »za parlamentarno srbsko državo v njenih zgodovinskih in etničnih mejah, zavzemala pa se bomo tudi za konfederativno državo Slovencev, Hrvatov in Srbov«. Veliko poglavje v programu stranke so meje srbske države. Te je svetu nedolgo tega predstavil Vojislav Šešelj. »Meje Srbije,« je dejal, »za katere se borimo, je prvi začrtal Draža Mihajlovič, po drugi svetovni vojni pa sem jih prvi zahteval jaz. Sedanji srbsko zahodno mejo je določil Ante Pavelić. Toda prava meja ni Drina. Srbsko ozemlje je vse do tam, do koder je tekla srbska kri, kjer so še danes srbski grobovi in srbske cerkve.«

Nova stranka ima še veliko drugih svežih in manj svežih idej in načrtov.

Glede državne ureditve Srbije njeni prvaki nihajo med republiko in parlamentarno ustavno monarhijo. Izbranega že imajo kralja, so v stikih s prestolonaslednikom Aleksandrom Karađorđevićem. Precej natančni so tudi glede gospodarske ureditve, šolstva, kulture in znanosti, vojske, znanje politike in seveda odnosa države in cerkve. V posebnih načelih pa je poudarjeno, »naj Josipa Broza Tita postavi pred sodišče zgodovine«, naj se porušijo vsi njegovi spomeniki, mesta in ulice, ki se imenujejo po njem, pa preimenujejo. Posebej so omenjeni Kosovo in Metohija, Makedonija in Muslimani.

Ustanovni sestanek je mineval v poltemi prižganih sveč. Badnjaka in njegove slame, srbskih obrednih pesmi, šajkač in šubar, križev in črnih uniform. Manjkalo je samo živ general Draža Mihajlovič, vendar ga je več kot nadomestil njegov duh. Jugoslavija je osepnila. Dan po dogodku so bili nesrbski časniki polni ogorčenja nad nezasišano provokacijo, celo Srbi se sprašujejo, ali ni nacionalistični duh dokončno ušel iz steklenice. Seveda pa bi bilo neumno in naivno misliti, da srbske oblasti za Draškovičeve in Šešelje namere niso vedele. V Srbiji se ne more nič zgoditi brez vednosti policije. Srbska narodna obnova je torej v končni posledici eden od Miloševićevih poskusnih balonov, s katerimi meri razpoloženje svojega in ju-

In tako so zdaj naredili iz mene čisto navadno ubogo paro. (Senica, Večer)

goslovanskih ljudstev. Balon je dal dragocene podatke za orientacijo, nakar je bil izdan ukaz za mlačno obsodbo iz posameznih srbskih mest, organizacij in ustanov. Vse bo narejeno tako, kot da Draškovič, njegovih in njegove stranke nikoli ni bilo, kot da Srbska narodna obnova na pravoslavni božični večer, ko je po planetu odmevalo »mir ljudem na zemlji«, ne bi zanikala obstoja dveh jugoslovanskih republik, ene pokrajine (BiH, Makedonije in Kosova) ter vsaj dveh narodov (Muslimanov in Makedoncev). Črne gore ni omenil niti Drašković niti avtor tega pisanja. Kdo bi se spotikal v že narejeno.

M. BAUER

Politika bo morala iz podjetij

Zelo pomembne novosti
novega zakona o političnem
zdrževanju

LJUBLJANA — Republiška skupščina je na svojem zadnjem lanskem zasedanju sprejela zakon o političnem zdrževanju ter z njim uzakonila strankarski politični pluralizem in tako odprla vrata parlamentarni demokraciji. Nove politične organizacije, ki so do tega zakona lahko obstajale le v okrilju SZDL Slovenije, se bodo v prihodnje lahko uveljavljale kot povsem samostojni politični subjekti.

• Prihodnje splošne volitve bodo 8., 12. in 22. aprila, so odločili delegati republiške skupščine na zadnjem zasedanju, ko so sprejeli novo volilno zakonodajo.

Po novem bo politika morala iz delovnih organizacij, kar pomeni, da se bodo morale politične stranke organizirati po teritorialnem in ne več po proizvodnem načelu. Izjema je sindikat, ki se je odpovedal nastopu na volitvah in se dokončno opredelil kot stanovska or-

• V prihodnje ne bo več oblasti v paternalističnem smislu, ki je doslej jemala in dajala in proti kateri se je napolned lahko zlił gnev množic; bo le še »obsojenost na svobodo«, kot bi dejal Paul Sartre. (B. Jež)

ganizacija, ki zastopa interese delavcev. Ker sprememba organiziranosti zahteva določen čas, je republiška skupščina sklenila, da morajo politične organizacije iz državnih organov v treh mesecih, iz podjetij in ustanov pa v letu dni.

Naša anketa

Novi dinar — dobra poteza

Med ukrepi ZIS-a za ozdravitev jugoslovanske gospodarske krize, ki jih je premier Marković predstavil delegatom zvezne skupščine in javnosti 18. decembra lani, je bil posebno v javnosti odmevnejši tisti o konvertibilnem dinarju. Z novim letom je prejšnji jugoslovanski dinar — dinarja tako nismo imeli — denominiral, odrezali so mu štiri ničle. Jugoslavija zdaj spet ima svojo valuto, dinar in to, kot rečeno, konvertibilnega. Z njim se dajo v banki dobiti devize, kot je bila še pred dobrim tednom možna le zamenjava med, na primer, (na črno kupljeno) marko in šilingom. Že nekaj dni se da z dinarji kupovati tudi v znanih duty free prodajalnah. In seveda so zneski v trgovinah spet taki, da se jih da normalno povedati. Žalost je le v tem, da so v takih zneskih tudi plače, da je treba tudi bankovcem v denarnici odvzeti štiri ničle, kar vsakogar hitro strezni. Ko bodo prišli ven novi bankovci in kovanci, ki bodo seveda naš nov monetarni sistem naredili preglednejšega, pa bo beda še bolj očitna. Seveda pa je denominacija bila nujna in gre za hvalvreden ukrep. Enako velja reči za konvertibilnost dinarja, le da bo treba realno vrednost in trdnost dinarja navzven, do tujih valut, stalno dokazovati z notranjim »jugo« dogajanjem. To pa skoraj gotovo ne bo niti najmanj lahko.

MALČI KOLENC, trgovka v Standard konfekciji Novo mesto: »Na konvertibilni dinar smo se presenetljivo hitro navadili, tako trgovci kot stranke. Le nekaterim starejšim osebam je treba včasih pri preračunavanju malo pomagati. Videti je celo, da je novi sistem vsem prinesel olajšanje, saj so zneski spet postali znosni, še manj problemov pa bo, ko bodo prišli v obtoč novi bankovci in kovanci. Verjamem in upam, da bo reforma uspela in se bo vse normaliziralo.«

TOMISLAV JURMAN, referent naba-ve v JE Krško: »Mislim, da se je Marković odločil za edino pravo pot, ki pa bo zdržala le dotlej, dokler je ne bo nekdo začel rušiti v imenu slabšega življenjskega standarda delavcev. Seveda bo to počel v svojem in ne v delavskem interesu. Vendar sem prepričan, da bo konvertibilnost dinarja zdržala vsaj pol leta, tako kot so v vladi načrtovali.«

IVAN KURE, vodja računovodstva v metliški kmetijski zadrugi: »Uvedba konvertibilnega dinarja je v tem smislu, da odpravlja inflacijo, dobra. Sedaj bomo tudi lažje primerjali finančne uspehe in neuspehe. Ali bo ta dinar zdržal, pa je odvisno od pripravljenosti politikov, a ne slovenskih. Seveda pa bodo tuje borze glede na naša prizadevanja, da ohranimo trdno valuto, ocenile realno vrednost dinarja. Če bo njegova vrednost doma le navidezna, se na tujih borzah ne bo obdržal.«

FRANC VRTIN, prodajalec iz Kanižarice: »Mladi bodo nove dinarje najbrž z lahkoto sprejeli, starejšim pa smo že sedaj težko dopovedali, koliko kaj stane. Sedaj bo še težje, posebno, ker bosta nekaj časa dve vrsti bankovcev. Ko kupci gledajo po policah, je vse tako poceni, toda tudi denarju v denarnici je treba odbiti štiri ničle. Sicer pa si prav trgovci želimo, da bi dinar ostal trdna valuta, saj pomeni inflacija za nas le dodatno delo.«

TONE KOVAČIČ, prodajalec v Inlesu Ribnica: »Konvertibilni dinar je dobra poteza. Menim, da se bo obnesla, saj so jo gotovo dobro preštudirali domači strokovnjaki ob — hvala bogu! — pomoči najboljših tujih. Dobro je, da spet vse računamo v manjših številkah, saj zaradi visoke inflacije nismo več poznali prave vrednosti denarja. Zaradi velikih števil je bilo težko poslovati z denarjem in dela celo stroji niso več zmogli. Predvsem pa si želimo, da bi bil mir.«

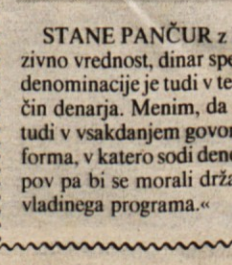
ALBIN ERENT, poslovodja trgovine v Osilnici: »S starimi dinarji smo imeli trgovci velike pregrevke. Številke so bile velike, denar malo vreden, blagajne dela že niso zmogle, dnevno sem že kar dve uri porabil samo za šteje, sortiranje in zlaganje denarja. Zdaj so številke manjše, trgovci si lažje zapomnijo cene in računanja je manj. Na računanje v najnovejših dinarjih se kar hitro privajajo mladi, starejši pa precej težje. Trgovcem je zdaj lažje.«

MARIJA STERMECKI, upokojenka iz Velikih Malenc: »Prepričana sem, da se bomo na novo vrednost hitro navadili, ko bomo dobili nove kovance in bankovce. Računanje v milijonih in milijardah je bilo zdaj za starejše ljudi neprijetno. Pogosto so celo trgovci zahtevali stare dinarje in tako se mnogi sploh niso znašli. Zadnji čas je bil, da smo se znebili astronomskih števil, starih in novih dinarjev in bankovcev majhnih vrednosti, ki so tudi turistom povzročale kopico nevšečnosti.«

ANICA KOTNIK, uslužbenka z Loga pri Boštanju: »Konvertibilni dinarji so naredili precej zmede, zlasti delajo težave starejšim ljudem, ki se še niso navadili uporabljati novih dinarjev od prve denominacije leta 1965. Tudi prodajalci ni lahko. A kakor slišim, večina meni, da bo le boljše zdaj, ko ne bo več treba nositi okoli toliko doslej malo vrednega denarja. Želim le, da bi dinar ostal konvertibilen, da ne bo spet zacvetela črna borza.«

STANE PANČUR z Mirne: »S temi ukrepi je dobila moneta svojo nazivno vrednost, dinar spet predstavlja tudi fizično samega sebe. Dobra plat denominacije je tudi v tem, da nam ne bo treba nositi s seboj tolikšnih količin denarja. Menim, da bi morali začeti čimprej uporabljati nove dinarje tudi v vsakdanjem govoru, da bo popoloma jasno, za kateri denar gre. Reforma, v katero sodi denominacija, daje dinarju možnost, da ozdravi. Ukrepov pa bi se morali držati. Morebitno tiskanje denarja pomeni miniranje vladnega programa.«

Sindikati stavi na svoje odbore

Na Dolenjskem deluje 17 sindikalnih odborov dejavnosti, s tem da imajo nekatere več odborov — Za energetiko v Črnomlju, kmetijstvo v Trebnjem

NOVO MESTO — Slovenski sindikat je že pred časom dal v pretres javnosti svoj predlog za podoben in delovanje sindikata v prihodnje. O predlogu razpravljajo tudi v dolenjski regiji in v te pogovore sodita med drugim tudi seji medobčinskega sveta ZSS za Dolenjsko in trebanjskega sindikalnega sveta, ki sta bili ob koncu lanskega leta v Novem mestu in Trebnjem.

V dosedanjih javni razpravi so udeleženci upravičeno najbolj tehtali poglavito predlagano postavko novega sindikalnega delovanja in ta je zamisel, da bi v prihodnje delovanje te organizacije stonelo na sindikalnih odborih dejavnosti. Pobuda o teh odborih zveni sicer • Dosedanje dolenjsko tehtanje sindikalne zamisli očitno pomeni soglasje s tem, naj sindikat zavzame pozicijo zakonite opozicije. Tak položaj mu je utemeljila tudi prenovljena slovenska ustava. Toda za načelimi razpravami in opredelitvami bodo na vrsti t. i. sindikalni aktivisti, da izpeljejo zamisli. »Vendar lanski usklajeni republiški protestni akciji pedagoških in zdravstvenih delavcev kaže, da na terenu sindikalne zamisli še nekaj časa uresničujemo,« meni Miklič.

kot popolna novost, vendar nekateri sindikalni delavci še pomnijo, da so se pojavljali predlogi za sindikalno organiziranje po dejavnostih že nekako pred

dve desetletja, a so tovrstne namere poslali, očitno samo začasno, na stranski tir.

Sindikalnih odborov dejavnosti je v Sloveniji zdaj 19, v občinah Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje jih trenutno deluje 17, s tem da imajo v kovinarski, tekstilni in izobraževalni dejavnosti v regiji tudi po več odborov. Sindikalni odbori na Dolenjskem so regijskega značaja in imajo razzen dveh sedežev v Novem mestu. Ena izjema je odbor za energetiko s sedežem v Črnomlju in druga odbor za kmetijstvo, ki je v Trebnjem. Dve dejavnosti, v katerih na Dolenjskem »manjka« sindikalni odbor, sta kultura in grafična dejavnost, v katerih se delavci povezujejo neposredno z ustreznim republiškim odborom.

Če je v regijskih sindikalnih pogovorih o prihodnji podobi delavske organizacije ostalo kakšno neizrečeno vprašanje o številu sindikalnih poklicnih delavcev, odgovarja predsednik MS ZSS za Dolenjsko Jože Miklič, da števi-

lo teh bistveno ne bo poraslo. Večino kadrovskih potreb, ki bodo nastale zaradi nastopa odborov dejavnosti, naj bi namreč pokrili z razporejanjem zdaj zaposlenih sindikalnih delavcev. Kar pa tudi Miklič ne pozabi pristaviti, je dejstvo, da bo vođenje odborov dejavnosti zahtevalo usposobljene ljudi, po nekaterih merilih vsaj višješolsko izobražene.

M. LUZAR

KOČEVSKO SE JE ZAČELO ODPIRATI

KOČEVJE — V uvodnih razgovorih pristojnih republiških in drugih organov je bila ugotovljena potreba po zmanjševanju tako imenovanega zaprtega prostora na Kočevskem. Pobuda za to so dali zbori občinske skupščine Kočevje pa tudi republiška konferenca ZSMS. Zadevo proučuje posebna komisija republiške izvršnega sveta, v kateri pa (še) ni predstavnika občine Kočevje. Ugotovitve komisije še niso znane, doseženo pa je že soglasje, da se odpre prostor za izgradnjo ceste Dol—Fara in da se del zaprtega območja odpre za ustanavljanje družinskih (kooperativskih) kmetij. Kaže tudi, da bodo odstranjene nekatere prometne table, ki prepovedujejo promet na nekaterih cestah v gozdovih. To je nekaj misli iz poročila o reusničevanju načrta revitalizacije občine Kočevje, ki sta ga te dni obravnavala občinski izvršni svet in nato še občinska skupščina. Zanimivo pa je, da so v njem obdoločena sredstva javnega obveščanja, da so s prispevki o posebnih režimih (tudi za odlaganje nevarnih odpadkov) zožila pripravljenost pristojnih za razgovore.

• Verjamem v tretjo pot, ki ne bo ne kapitalizem ne socializem, ampak svobodna ekološka družba. (A. Paster)

Zahteve socialistov Kočevja

V republiški program mora tudi odpiranje zaprtih območij in varstvo pred onesnaževanjem

KOČEVJE — Predvsem o delu SZDL v zadnjih dveh letih, programih občinske in republiške konference SZDL ter pripravah na volitve so razpravljali na seji OK SZDL Kočevje, ki je bila 5. januarja. Pravzaprav je bila to ponovno sklicana seja, ker je bila tista, sklicana za 19. december, nesklepčna.

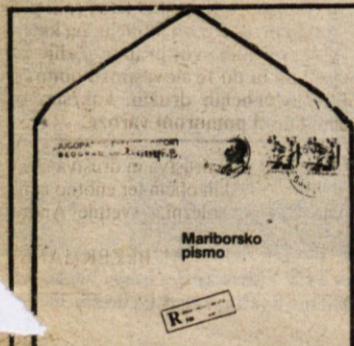
Pri razpravi o programih SZDL so sklenili, da bodo predlagali, naj tudi v republiški program SZDL vnesejo nekatere točke občinskega programa. Gre predvsem za tisti del, ki govori o varstvu okolja (onesnaževanje zraka iz termoelektrarn Polmin I Plomin II ter za odlaganje nevarnih odpadkov na zaprtim območju kočevske občine) in o odpiranju zaprtih območij občine. S tem predlogom se je strinjal tudi predstavnik RK SZDL Bojan Šteh, ki je poudaril, da je upravičena zahteva po odprti razpravi o tem in da je treba tako razpravo celo izsiliti, če bi se ji nekateri upirali.

Več udeležencev v javni razpravi se je zavzelo za zmanjševanje družbene režije. Predstavnik ZZB NOV je med

drugim dokazoval, da imamo v primerjavi z drugimi državami kar 4-krat preveč administracije ter kritiziral, da o tem premalo govorimo in pišemo, ukrepamo pa sploh ne. Nadalje je bilo ugotovljeno, da so manjši koraki na tem področju le napravljani. Tako se bo sestava OK SZDL iz sedanjih 64 članov zmanjšala na 34. Medobčinski svet SZDL Ljubljanske regije pa bo po poslej deloval brez stalno zaposlenih.

V predvolilnem obdobju bo SZDL posvetila posebno pozornost vključevanju občanov v to organizacijo in evidentiranju možnih kandidatov za delegate oz. odbornike. Zavzemali se bodo, da bodo prišli pravi ljudje na prava mesta, saj bodo le tako lahko uresničevali svoj program in program RK SZDL, ki so ga na tej seji tudi osvojili za svojega. Za delegata na seji RK SZDL so izvolili Urbana Dobovška in mu med drugim naročili tudi, naj glasuje za preimeno- vanja SZDL v Socialistično zvezo ali Zvezo socialistov Slovenije.

J. P.

Drava kot Krka

Kako se je pod dravskim mostom neko noč zgodil čudež

MARIBOR — Mariborčani so že vajeni, da jih zlasti v zimskih mesecih preseneti jutranja radijska poročila, naj se čim manj zadržujejo na zraku, ker je vnovič preveč onesnažen. Toda pred dnevi jih je osupila povsem nasprotna informacija, da je namreč, Drava postala praktično čez noč čista, zelena kot krka! Meščani so jo opazovali z obeh glavnih mestnih mostov in se čudili, od kod ta malodane pravljica preobrazba. Navsezadnje že lep čas ni bilo pod Pohorjem kakšnega velika ekološkega simpozija, mestna vlada v tistih dneh tudi ni sklenila, da mora Drava postati čista. Ona pa nenadoma zelena!

Pravzaprav še do danes ni natančno znano, kaj se je zgodilo. (V času, ko to pišem, ohranja novo barvo; ta je bila vsa ta leta najčistše neestetsko sivo rjava.) Šaljivci ugibajo, ali ni vse skupaj maslo stranke

zelenih, ki je reko s kakšnim posebnim barvilom pokrenila v svoj predvolilni plakat. Toda to bi bilo neločljivo: zeleni bodo imeli na volitvah v Mariboru največ možnosti, če bo Drava ostala umazana.

Poleg tega so strokovnjaki takoj ovrgli možnost, da bi bila v vodi kakšna barva. Reka je zares postala čista, so ugotovili z meritvami njene glavnega toka in pritokov. In v pomanjkanju oprijemljivih znanstvenih in strokovnih razlag so za sluge za to pripisali božičnim in novoletnim praznikom. Kajpada ne bogo, božiču in dedku Mrazu, temveč suhoparnemu dejstvu, da so pač v mariborskih in okoliških tovarnah manj delali in zato manj svinjali okolje. Pojavila se je celo teza, da je reko očistila ustavitve proizvodnje v tovarni celuloze Obir na avstrijskem Koroškem (zasluge za zeleno Dravo bi torej lahko v tem primeru pripisali celo deželni mu glavarju Haiderju). Toda strokovnjaki so govorice prizanesljivo zavrnili z ugotovitvijo, da en Obir Drave ne more tako očistiti. Ne izključujejo pa možnosti, da so Avstrijci le pomagali pri tem ekološkem čudežu, točneje njihove Alpe, v katerih je odjuga stopila sneg in povečala rečni pretok.

Ugibanja se kajpada nadaljujejo, Mariborčani pa si ne delajo utvar, da bo Drava še dolgo zelena. Čas božičnih pravljic je mimo, tovarne so spet začele delati, na možnost, da bi katera med njimi zmanjšala količino odpadka s tem, da bi sledila obirskemu zgledu, pa tudi ni dobro računati. Potem je že bolje imeti malo manj zeleno Dravo, kot pa veliko od jeze zelenih ljudi na ulicah.

MILAN PREDAN

kmetijstvo

PO DONOSU SONČNIC SMO DRUGI NA SVETU

»Jugoslovanski pridelovalci sončnic so dosegli dve toni povprečnega pridelka na hektar in je v svetovnem merilu pred nami samo še Francija,« je izjavil dr. Tihomir Vrebalov iz Novega Sada. Dr. Vrebalov velja za enega največjih strokovnjakov in raziskovalcev te poljščine, ki ji je pred leti že zelo slabo kazalo zaradi boleznih gomoljskega žuželke, ki jih zdaj sejejo že v 77 državah. Nič čudnega, da je dr. Vrebalov optimist in da napoveduje pridelovanje sončnic in proizvodnjo sončničnega olja še lepšo prihodnost.

VODNIK V KUPČIJI

Odkupne in prodajne cene v KZ Krka Novo mesto

Od 3. januarja dalje odkupujejo mlado pitano govedo na meso po 28 din v ekstra klasi, po 26 din v 1. klasi, po 24 din v 2. klasi in izven klase po 20 din. Vole plačujejo po dogovoru, starejša goveda na meso pa 20,00 din za 1. klaso, 18,10 din za 2. klaso, 16,10 din za 3. klaso in 14,20 din izven klase. Teleta za pitanje (sivorjavo) so po 25 din ženska in 27 moka, simental in šerole ženska po 28 din, moška pa po 30 din. Za klanje so vsa teleta po 24 din. Odkupujejo tudi žrebeta in konje. Žrebeta so od 25 do 30 din, konji do 22 din. V hladilnici na Cikavi so jabolka po 4,50 din, čebula po 1,40 din, krompir po 2 din, fižol po 16 din, moka tip 850 v

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Na ponedeljskovi slabo založeni in slabo obiskani tržnici so prodajali sir po 50 din kilogram in skuto po 20 do 36, lonček smetane je veljal 15 in liter mleka 6 din. Jajce je stalo 2 din. Kilogram domačega kruha je veljal 11 din, ocvirkov 50 in kravice 40 din. Orehova jedra so prodajali po 80 din kilo. Kilogram fižola je bilo moč dobiti po 20 do 25 din, česna za 6 in korenja za 2 din. Cena medu je znašala 35 din za kilogram.

Kmetijski nasveti

Pot do dobrega žganja (1.)

»Svetujte mi, kaj naj ukrenem z žganjem, ki ima okus po hrenu?« nas je v kontaktni rubriki »Halo, tukaj Dolenjski list!« prosila bralka. Zanj in tudi za druge bo zanimivo, kako preprečiti in ozdraviti omenjeno in druge nake sadnega žganja. Po strokovno pomoč je bilo treba v Kmetijski priročnik 1982, v katerem je dobra poznavalka žganjekuhe inž. Jana Pintar na široko obdelala to »umetnijo«.

Odvečen pridelek sadja pa tudi tropine in še nekatere druge stranske pridelke je najbolj gospodarno predelati v kakovostno in neoporečno sadno žganje. Pri nas je kot redkokje v svetu dovoljena povsem svobodna žganjekuha in škoda bi bilo, da bi neznanje in malomarnost pokvarila izdelek, ki ima v prodaji lahko vzdevek »domače« in s tem poseben mik.

Kakovost se začne že z izbiro sadja. Slive ali češnje, da ne govorimo o hruškah viljamovkah, obetajo več kot druge sadne vrste. V vsakem primeru mora biti sadna surovina skrbno pripravljena, predvsem zrela, zdrava in obvezno oprana. Z umazanim sadjem vnesemo v drozgo mnoge škodljive drobnorazsejke, zlasti divje kvasovke, ki lahko pokvarijo žganje. Najbolj kakovostno žganje dobimo, če omogočimo alkoholno vrenje sadnega soka, ne pa drozge, iz katere pride več škodljivih metilnega alkohola.

Seveda je nujna tudi čistoča posode in vsega, s čimer pride sadna surovina v stik pred kuhanjem ali ob njem. Nevarna je zlasti lesena posoda, zato jo zdaj, ob uporabnejši plastični, vse bolj opuščajo. Da bo vrenje sadne drozge

O SMOLIKAVOSTI BRESKEV — »Svetujte mi, kako naj se rešim smolikavosti breskev, ki zaradi tega vidno hiraljo!« prosi bralca S. M. Najprej moramo reči, da se smolika težko zdravi. Preprečujemo jo s tem, da skrbimo za pravilno gnojenje in apnenje, da drevesa ne obrezujemo preveč in da breskve sadimo le v primernih, neprevlažnih legah. Z vsemi temi ukrepi lahko sadjar pripomore, da dreve ne pozebe, saj je prav pozeba predhodnica smolikavosti. Za zdravljenje smolikavosti pa stroka priporoča močan kis, s katerim je treba izprazniti izrezano in očiščeno zmrzlo ter jo na koncu zadelati s cepilno smolo ali ilovico.

pravilno potekalo, ga je koristno usmerjati, to pa dosežemo z dodajanjem čiste kulture kvasovk. Uporaben je tudi pivski kvas, če drugega ni. Vrelna posoda mora biti polnjena tako, da je kar najbolj iztisnjen zrak. Če posoda ni polna, se da dobro zatesniti s folijo in obtežljivo mokro ilovico.

- n
(Nadaljevanje prihodnjik)

Kmetije so za novo organiziranost

M-Agrokombinat Krško bo poslej posloval kot enovito družbeno podjetje

KRŠKO — Referenduma o reorganizaciji M-Agrokombinata se je udeležilo 90 odst. zaposlenih in naših kooperantov. Končni rezultat pa je, da je za naš predlog reorganizacije glasovalo kar 85 odst. vseh zaposlenih, kar šteje kot znamenje velikega zaupanja, hkrati pa nam nalaga tudi veliko odgovornost,« je dejal Ivan Kozole, direktor krškega M-Agrokombinata po referendumu, ki je bil 26. decembra lani.

Spremembo organiziranosti je narekovala nova zakonodaja o podjetjih, deloma pa jih je v to prisilila tudi poslovna politika, ki jo bodo morali uveljaviti, če bodo hoteli tržno posloovati. »Devet poslovnih enot dobiva sorazmerno veliko samostojnost, na ravni podjetja pa ostanjejo finance, planiranje in kadrovska politika; kot novost pa uvajamo sektor za razvoj in trženje. Poseben status ima v tej organizaciji nekdanja temeljna organizacija kooperantov, ki bo poslovala kot zadruga z lastnim žiro računom. Navzven ne bo prišlo do sprememb, saj ostajamo znotraj poslovnega sistema Mercator, ki nam je v teh dvanajstih letih, kolikor časa smo člani, samo koristil.

Direktor Kozole meni, da tudi preteklo leto ni bilo najbolj naklonjeno kmetijstvu. Kmetijskim delovnim organizacijam in kmetom jo je lani večkrat zagodilo vreme, na poslovne rezultate kmetijstva pa je vplivala tudi posojilnodenarna politika, ki je kmetijstvo prignala v nelikvidnost. Poslovni rezultati za lansko leto še niso znani, čeprav imajo v M-Agrokombinatu vsaki 14 dni popolno bilanco stanja. Zato pa lahko postržejo z rezultati o pridelku. Lani je bil zelo slab v sadjarstvu, vinogradništvu in nasplih v rastlinski proizvodnji, za razliko od prejšnjih let pa je bilo boljše v živinoreji in prasičereji. »Lani je bila cena kile jabolk 1 do 1,5 DEM, letos je kila jabolk samo 0,5 DEM. Nižje cene od pričakovanih in slab pridelek bo-

sta gotovo prispevala k temu, da bo poslovna enota sadjarstvo poslovala slabše od pričakovanih. Podobno je tudi v vinogradništvu, kjer ne bomo imeli kaj

TOVARNA GNOJILA

VELIKI PODLOG — Prasičja farma krškega M-Agrokombinata bi poslovala še bolje, tako pravijo vodilni, če bi bili rešeni ekološki problemi z gnojilom. Zato sedaj razmišljajo, da bi poleg namakalno-gnojilnega sistema vpeljali še proizvodno biološkega gnojila. Z izdelavo tega gnojila, kjer bi lahko uporabili vse organske odpadke, naj bi uporabili polovico suhe snovi v gnojnicah. Projekt naj bi bil uresničen v letu in pol, zaupali pa so ga Savaprojektu in strokovnjakom z zagrebške univerze.

MLEKO IMA POSEBEN DRUŽBENI POMEN

LJUBLJANA — Po novem zakonu o ukrepih za zagotavljanje prireje, predelave in oskrbe z mlekom in mlečnimi pridelki je ta dejavnost prvič postala dejavnost posebnega družbenega pomena in bo zato deležna posebne obravnave. Novi zakon določa način plačevanja, pri katerem bodo rejci krav molznic dobivali plačilo za mleko po stvarnih cenah in brez inflacijske izgube. Primanjkljaj bo pokrivala država, ki bo imela tudi neposreden vpliv na imenovanje in razreševanje direktorjev mlečnopredelovalnih organizacij v Sloveniji. Zakon je po hitrem postopku že sprejela republiška skupščina, čeprav upravni odbor Zadružne zveze Slovenije s predlogom ni v celoti soglasal. Po novem bodo plačevali mleko po ceni, ki velja v mesecu oddaje mleka, ta cena pa bo revalorizirana glede na gibanje drobnoprodajnih cen v Jugoslaviji. Kmetom mora zadruga mleko plačati takoj naslednji delovni dan po prejemu plačila od mlečnopredelovalnih organizacij. Zakon velja že od 1. januarja letos. (K. g.)

Parklji ogrožajo govedorejo

Preplah utemeljen

Zaradi spremenjenega načina reje goveda, premalo paše, preveč vlage v hlevih, rešetk in še nekaterih vzrokov se je zadnja leta zelo povečalo obolenje parkljev. Kar četrtna vseh veterinarskih posegov je pri nas potrebno zaradi tovrstnih bolezni. Še huje je v nekaterih kmetijsko najbolj razvitih deželah; te se lahko pohvalijo z izjemnimi rejskimi uspehi, ki pa jih žal spremlja jo neobičajno povečano število obolenj parkljev. V Angliji na primer so za 85 odst. vseh izločenih živali krivi parklji. Ti so krivi tudi za plodnostne motnje in presnovne bolezni. Najhuje je v Švici, kjer ima bolezenske spremembe na parkljih že 80 odst. vseh živali.

Da bi preprečili širjenje obolenj parkljev, sta ljubljanska veterinarska fakulteta in republiški Cener za pospeševanje kmetijstva priredila poseben seminar, na katerem so se rejci in kmetijski pospeševalci seznanili z boleznijo. Govedu zraste na parkljih okrog 7 milimetrov roževine na mesec, ki se dostikrat ne obrusi dovolj. V takem primeru je treba roževino obrezovati vsaj dvakrat na leto, če pa tudi to ne zaleže, je najbolje žival izločiti iz reje. Veterinarji vedno znova ponavljajo, da je večja preventivna skrb za parklje živali nujno potrebna, sicer lahko pride pod vprašaj celotna reja. (K. g.)

Premika se, a še prepočasi

Oživitve kmetijstva na Kočevskem zahteva veliko

KOČEVJE — Za razvoj kočevskega kmetijstva je izdelan devetletni program (do leta 1996). Na zadnji seji občinskega izvršnega sveta so pregledali, kako je v prvih dveh letih potekala njegova uresničitev.

Ustanavljanje družinskih kmetij poteka po načrtu. Do vključno leta 1988 je bilo ustanovljenih 16, lani pa so jih obiskovali še 8. Program je zahteven, saj je zanj potrebno ogromno denarja. Za razvoj podeželja je običajno prispeval tudi odbor za revitalizacijo, ki je do sedaj sofinanciral izgradnjo vodovodov: Cvišlerji, Rajndol — Kočarji in Polom — Seč, Prerigelj, Koprivnik in Mozeli; izgradnja elektrodruga Laze — Staro Brezje, elektrifikacija in napeljava telefona na Stari Breg, popravilo ceste Kočevje — Koprivnik in obnova ceste Cvišlerji — Gornji Cvišlerji. Z meščani-vrtičkarji je bilo sklenje-

prodajati. Veliko bolj pa so poslovali v nekdanjem tozdu Poljedelstvo-meso, zlasti v prasičji farmi, kjer razmere med cenami krmlin in mesom še nikoli ni bilo tako ugodno,« je povedal Kozole.

J. SIMČIČ

PLURALIZEM TUDI V NAZIVIH

NOVO MESTO — Tudi nazivanje sogovornikov in drugih udeležencev na sestankih in srečanjih postaja čedalje bolj pluralistično in že močno odstopa od stereotipnih tovarišev in tovarišic, zlasti v novoustanovljenih zvezah in strankah, pa tudi tistih, ki imajo dolgoletno tradicijo. Tako je pri sindikatih postal modni naziv »kolegice in kolegi«, na nedavnem regijskem posvetu Kmečke zveze Slovenije pa so kmetje sklenili, da se bodo nazivali »gospo in gospodje«. Pa to skrajša kar ni hotelo z jezika. Ko se je tako enemu od govornikov zopet zatikalo, je dal korajžo sebi in drugim: »Tovariši, kar recimo si gospodje, če si sami ne bomo, nam tudi nihče drug ne bo.«

Sad — revija za sadjarje

Izšla bo v Krškem

KRŠKO — V teh dneh se bo na trgu pojavila revija Sad, ki jo izdaja Društvo za napredek kmetijstva iz Krškega. Namerjena je sadjarjem, vinogradnikom in vinarjem, ki doslej niso imeli svoje strokovne revije.

Peter Jankovič, glavni in odgovorni urednik revije Sad, je povedal, da v prvi številki sodeluje 12 avtorjev. Med njimi so mag. Tone Zafosnik, ki predstavlja vinski sorto chardonnay, mag. Julij Nemanič piše o razvojem programu slovenskega vinogradništva do leta 2000, hkrati pa razkriva osnove vinske degustacije in skrivnosti nabave vina za domači vinski kotiček. Zdravko Mastnak piše o pretakanju vin, Franc Kotar pa o zimski rezi jabol. V reviji bo podrobneje predstavljeno sadjarstvo na avstrijskem Štajerskem. Revija bo izšla na 32 straneh A4 formata v nakladi 5000 izvodov, cena posamezne številke pa bo 35 din.

Glavni urednik Jankovič je povedal še, da so izdajo revije podprli republiški komite za kmetijstvo, TCP Videm, JE Krško, brežiški sis za pospeševanje kmetijstva in drugi. V uredništvu Sada pripravljajo že naslednjo številko, ki bo podrobneje spregovorila o varstvu rastlin.

Novo revijo za sadjarje je mogoče naročiti pri Društvu za napredek kmetijstva, revija Sad, Cesta 4, julija 66, 68270 Krško. Tel. 0608 — 34-825 (popoldan) in 31-424 (dopoldan).

J. S.

Škoda »enodnevnih« čebelarjev

Metliški čebelarji opozarjajo na neustrezno zakonodajo, ki mučiteljem čebel ne zna stopiti na prste — Lani pomrlo v občini 800 čebeljih družin

METLIKA — Najstarejši zapiski o organiziranem delovanju metliških čebelarjev segajo 55 let nazaj. Danes šteje društvo 25 aktivnih čebelarjev, vseh članov pa je okrog 35. Problemov, ki jih tarejo, ni malo: od bolezni in umiranja čebeljih družin, pomanjkanja denarja za zdravila, mačehovskega odnosa družbe do čebelarstva pa do fluktuacije članstva.

»Večina ljudi misli, da so s tem, ko so zbili skupaj nekaj desk in naredili nekaj panju podobnega ter dobili roj, že postali čebelarji. Mnogi ne poznajo niti načina življenja čebel, tehnologije čebelarjenja, nimajo primerne opreme, ne vedo nič o boleznih čebel, načinu zdravljenja, pa tudi ne o hranjenju čebeljih pridelkov,« opozarja tajnik metliškega čebelarskega društva Andrej Sever. Zaradi tega prihaja do širjenja kužnih bolezni, kot so huda gniloba-čebela kuga, varoza, poapnela zalega. Kot so tukajšnji čebelarji opozorili na nedavni letni skupščini, so glavni krivci za razširitev čebeljih bolezni po Beli krajini tisti, ki so vozili v deželo ob Kolpi čebele na pašo, »enodnevni« čebelarji ter neustrezna zakonodaja, ki naj bi urejala odnose v čebelarstvu ter odnos družbe do te kmetijske panoge.

»Če mislimo, da je čebelarstvo samo ljubiteljsko, šport in konjiček, potem so hobiji tudi lovstvo, ribištvo in kinologija, pa je zanje potrebno ustrezno znanje, članstvo v društvi in strog nadzor. Proti tistim čebelarjem pa, ki mučijo čebele, ker jih ne zdravijo in ne hranijo, nihče ne ukrepa. Zato predlagam, da bi morali sprejeti ustrezno zakonodajo, ki bi takšne ljudi kaznovala ali pa jim čebele odvzela,« predlaga Andrej Sever. Zaradi neznanja in nezainteresanosti družbe je namreč samo v metliški občini v zadnjih letih umrlo veliko čebeljih družin. Še leta 1988 so imeli metliški čebelarji 1.200 družin, zaradi varoze pa jih je do

mesto, kot s sofinanciranjem zdravljenosti. Doslej smo dobili edini denar za zdravljenje ob občinskem sklada za pospeševanje kmetijstva, a še ta je bil zaradi inflacije preskromen. Dobro pa bi bilo, da bi se končno tesneje povezala belokranjska

• Metliški čebelarji bi letos radi pripravili proslavo ob jubileju, pa kateri bi razvili tudi svoj prapor. Želijo pa tudi, da bi do te slovesnosti obnovili število čebeljih družin, kakršno so imeli pred pomorom varoze.

ska čebelarska društva in društva iz sosednjih hrvaških občin ter enotno zdravila čebele bolezni,« svetuje Andrej Sever.

M. BEZEK-JAKŠE

ZBOR KMETOV V PODZEMLJU

PODZEMELJ — Odbor Slovenske kmečke zveze za Belo krajino pripravila za nedeljo, 14. januarja, ob 9. uri v gasilskem domu v Podzemlju zbor kmetov iz metliške občine in pristave opozicije. Na njem bodo spregovorili o dosedanjem delu Slovenske kmečke zveze, o potrebi združevanja z opozicijo, o pripravi na volitve v občinske in republiške organe ter razpravljali o željah in zahtevah kmetov. Vabilo velja vsem, ki se želijo priključiti Slovenski kmečki zvezi, na zboru pa se bodo lahko tudi včlanili v zvezo.

- Dolenjec, če je bolan, ne gre k zdravniku, gre le k lodrici, pa vince skuha, da spravi iz trebuha.
- Vinski ključ vse odpre.
- Vince kisló — srce veselo.
- Dobremu vinu ni treba kazala.
- Ni vina brez pelina.
- Dober gospodar ni bil, ki je al-kohol pil.
- V kupici se jih je več utopilo kakor v morju utonilo.
- Vino še modreca znori.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja Tit Dobersek

Brez znanja in opreme ni vina v steklenicah

Povzetek iz knjige Antona Skaze »Kletarjenje je užitek«

Zadnjič smo na tem mestu zapisali, da je mlado vino v prvem letu najlepše in da je zato velika pridobitev, odkar ga je moč z novjšim tehnološkim postopkom ustekleničiti že v tem času. Natančnejša navodila pravijo naslednje.

Preden je mlado vino sposobno za stekleničenje, ga je treba očistiti z bentonitom — klarolom, ki izkosi-miči iz vina za toplotne spremembe občutljive beljakovine. Pri tem se na dno vinske posode usedajo tudi mikroorganizmi in motni delci.

Vinski kamen, ki bi tudi motil ustekleničenje vina, izloči kletar tako, da vino za nekaj dni izpostavi nizki temperaturi od -5 do -6°C. Kamen se izloči tudi v primeru, če je vinska klet izjemno hladna in v njej vino lahko hranimo vsaj tri mesece ob temperaturi do 5°C.

Drobnorazsejke, ki bi lahko kvarile v steklenice napolnjeno vino, odstranimo s posebnimi filtri, tudi različnimi ali EK filtri imenovanimi precejalniki iz azbestnih plošč, ki ne prepuščajo mikroorganizmov, nase pa jih vežejo tudi s svojo veliko površino.

Tako pripravljeno in očiščeno vino polnimo z napravami za brez-klično polnjenje. Seveda morajo biti tudi steklenice in zamaške primerno razkuženi, saj je treba odstraniti prav vse mikrobe, ki lahko izzovejo obolenje vina. Različni filter pred uporabo razkužimo z vročo paro, ki pri 100°C uniči vse mikroorganizme. Podobno poskrbimo za steklenice in zamaške. Steklenice namakamo v 1,5- do 2-odstotni lužnati raztopini pri 70 do 80°C, jih izpiramo najprej v vroči, potem pa še v hladni vodi; šele na koncu jih razkužimo z 1-odstotno

kleničiti tudi mali vinogradniki in tisti, ki se ljubiteljsko ukvarjajo s pridelovanjem grozdja in vina. Vendar je treba opozoriti, da polnjenje ni preprost postopek. Brez znanja in dragih naprav ne gre. Za začetek naj vinogradnik poskusi stekleničiti najbolj obstojno vino, to je tako, ki ima najmanj 11 odst. alkohola in ki ne vsebuje nepovrtega sladkorja. Pa tudi v tem primeru je skoraj nujen posvet s strokovnjakom, ki bo svetoval ne le pravi postopek, marveč tudi primerno opremo, da bo polnjenje opravljeno strokovno in da se vina v steklenicah ne bodo kvarila.

Andrej Sever

danes pomrlo več kot 800. Lani so bili zaradi tega oškodovani za dobrih 120.000 DEM, pri tem pa ni upoštevan izpad dohodka v prihodnjih letih. To pa, kot opozarjajo čebelarji, ne gre le na njihovo škodo, ampak predstavlja tudi veliko siromašenje družbe.

Čebelarji so prizadeti tudi zaradi cenovnih nesorazmerij: kilogram medu naj bi po ceni ustrežal petim kilogramom sladkorja, danes pa velja kila medu 35 din, sladkorja pa 20 din, da ne omenjamo cen ostalega repromateriala in zdravil. »Vendar upamo, da nam bo vsaj vnaprej družba pomagala pri ohranjanju družin, tako s sprejetjem zakonodaje, ki bo dala čebelarstvu pravo

DRAŽJI VRTEC

NOVO MESTO — Enako kot v vsej Sloveniji so se tudi v novomeški občini s 1. januarjem podražili prispevki staršev za bivanje otroka v vrtcu kar za 120 odstotkov, kar seveda pomeni običuten poseg v vse bolj okleščene družinske proračune ob zamrznjenih plačah. Ekonomska cena za oskrbo in vzgojo otroka od dveh let znaša sedaj v vrtcih novomeške Vzgojnovarstvene organizacije 2.356,60 konvertibilnih dinarjev, za otroka od dveh do treh let 1.981,70 din in za otroka od treh do sedmih let 1.659,50 din. Oskrbni stroški in najvišji prispevek staršev znaša za najmlajše 1.004,60 din, za srednje in za otroke od dveh do treh let 917,70 din in za otroke od treh do sedmih let 830,10 din. Najmanjši znesek, ki ga prispevajo starši, znaša stroške prehrane — ti so 14,20 din na dan — in 10 odstotkov oskrbnih stroškov. VVO zahteva plačilo do 20. v mesecu, sicer zaračuna zamudne obresti. Po novem bodo starši neplačniki tudi vsak mesec »viseli« na oglasni deski posameznega vrtca.

DESET LET DOMA

NOVO MESTO — Dom starejših občanov bo v sredo, 17. januarja, slovesno praznoval prvih deset let delovanja. Ob tej priložnosti so v goste povabili vse, ki so ta leta dobro sodelovali z domom in pomagali, da je bilo oskrbovanecem lepše in pestnejše preživljanje jeseni življenja. Ob tej priložnosti bodo ob 18. uri pripravili proslavo, na kateri bo zapel pevski zbor pokrovitelja iz Krke, sodelovala bosta tudi Toni Gašperič in Anja Štambelj Slavček.

HORTIKULTURNO PREDAVANJE

METLIKA — Aktiv kmečkih žensk pri metliški kmetijski zadrugi pripravlja za četrtek, 18. januarja, ob 17. uri v menzi vinske kleti v Metliki zanimivo hortikulturno predavanje z diapozitivi. O urejanju okolice hiš in okrasnih rastlinah za vrt in dom bo predaval priznani strokovnjak dipl. inž. Jože Stiglar. Ker je to hkrati prispevek aktivna kmečkih žensk k čimbolj urejenim belokranjskim domovom, so pristočno vabljeni vsi, ki jih zanima hortikultura. Vstop bo prost.

Proračun za vse potrebe

Občinska skupščina Novo mesto sprejela proračun za leto 1990, ki znaša okrog 287 milijonov din

NOVO MESTO — Na seji občinske skupščine Novo mesto 27. decembra 1989 so delegati sprejeli tudi odlok o občinskem proračunu za letošnje leto. Po njem naj bi za vse družbene potrebe v novomeški občini letno zbrali okrog 287 milijonov konvertibilnih dinarjev. Znano je že, da se z letošnjim letom v okviru proračuna — občinskega in republiškega, na katerega je iz občin prenesena vrsta pristojnosti in financiranja dejavnosti — zbirajo in razporejajo tudi sredstva za družbene dejavnosti in gospodarske potrebe, ki so jih doslej imeli

• **Prispevna stopnja za družbene dejavnosti** je v novomeški občini v globalu na ravni tiste iz lanskega decembra, prispevna stopnja za gospodarske dejavnosti pa je nekaj višja, tako zaradi dveh dodatnih nalog, kot tudi zaradi sprememb v virih financiranja. Zaradi mnogih sprememb so stopnje tako opredeljene kot začasne, jasnejšo sliko naj bi dala preverba ob prvem tromesečju. Po potrebi bodo takrat tudi popravljene.

na skrbni sili družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje. Za družbene dejavnosti naj bi v letu 1990 v občini zbrali 157 milijonov din, v republiki pa še 286 milijonov. Za gospodarske dejavnosti je predvidenih slabih 95 milijonov dinarjev ali tretjina proračuna, za splošno porabo oz. klasični dosednji proračun pa 29,7 milijona din ali dobra desetina novega proračuna. Z obliko-

Lažje do štipendije kot do službe

Težave z zaposlovanjem v metliški občini so iz leta v leto hujše

METLIKA — Ob koncu lanskega leta je bilo v metliški občini zaposlenih 3330 delavcev. Ta suhoparna številka pa pove, da se je število število zaposlenih v tej belokranjski občini v lanskem letu zmanjševalo, in sicer za 1,1 odst. od začetka do konca leta. In nič ne kaže, da se to ustavi.

V letu 1988 so organizacije združenega dela iz metliške občine tamkajšnji skupnosti za zaposlovanje prijavile 251 potrebo po delavcih, kar je več kot tretjino manj kot leto poprej. Od tega so metliške organizacije potrebovale 213 delavcev ali 84 odst. prijavljenih. V strukturi je bilo več potreb po novih delavcih, kot je bilo prijavljenih le na 1. in 6. zahtevnostni stopnji, gledano v celoti, pa je bilo prijavljenih več, kot je bilo potrebo po novih delavcih.

Povprečno je bilo v letu 1988 pri metliški enoti skupnosti za zaposlovanje prijavljenih 109 ljudi, kar je za celih

Volilna enota bo celotna občina

Novomeška občinska skupščina sprejela oba odloka, potrebna za izvedbo spomladanskih volitev — Za DPZ možno odločanje po kandidatih in programih

NOVO MESTO — Delegati novomeške občinske skupščine so na seji 27. decembra po skrajšanem postopku sprejeli odlok o pristojnostih in sestavi občinske skupščine ter odlok o določitvi volilnih enot za volitve delegatov v zbor občinske skupščine, nujna za izvedbo spomladanskih volitev.

Delegati so se odločili, naj bodo vsi trije zbori v skupščini enako številni, vsak bo torej štel 32 delegatskih mest. Osnova je bil zbor krajevnih skupnosti, v katerem ima vsaka krajevna skupnost enega delegata. Na osnovi najbolj jasno izraženih zahtev po radikalnem zmanjšanju števila delegatskih mest posebno v zboru združenega dela je statutarno-

• **Novomeška občinska skupščina** je tudi imenovala občinsko volilno komisijo za mandatno obdobje 1990—94, ki jo seveda čaka obsežno delo že za spomladanske volitve. Komisijo vodi sodnica novomeškega sodišča Dušana Weiss, tajnik je sekretarka občinskega izvršnega sveta Branka Bukovec, člani pa so: Tomislav Kocuvan, Alojz Pucelj in Franc Beg.

pravna komisija sicer najprej pripravila predlog, po katerem bi zbor krajevnih skupnosti štel 32, zbor združenega dela in družbenopolitični zbor pa po 21 delegatov. Toda na seji so se delegati posameznih podjetij uprli temu, da bi ne

imeli svojega delegatskega mesta, in na koncu je bila sprejeta rešitev o 32 delegatih v vsakem zboru, kar je omogočilo tudi, da so lahko upoštevali pripombe iz podjetij. Povedati je treba, da je 25 delegatskih mest v zboru združenega dela predvidenih za gospodarstvo, 5 za družbene dejavnosti, 2 pa za poslovnotehnične in finančne storitve ter državne organe in JLA in da torej morebitni očitki o porabišni usmerjeni sestavi zbora ne bodo upravičeni.

Zelo enotno podporo delegatov je v odloku o določitvi volilnih enot dobila varianta, po kateri je volilna enota za družbenopolitični zbor, v katerem naj

KRISTJANI IN DEMOKRACIJA

NOVO MESTO — V torek, 16. januarja, ob 19. uri bo v modri dvorani hotela Metropol v Novem mestu svobodna katedra na temo »Kristjani in demokracija«. Gost katedre bo Lojze Peterle, predsednik slovenskih krščanskih demokratov.

Z. L.-D.

»NE« ZA EKSPERIMENTALNO OBČINO

NOVO MESTO — V Sloveniji je predvideno, naj bi pred globalno reformo komunalnega sistema in tudi občin izvedli projekt »eksperimentalne občine«, v katerem bi pet občin — na seznamu so Ruše, Pesnica, Novo mesto, Izola in Ljubljana-Siška — ob strokovni in znanstveni pomoči iskalo čimbolj-šo organiziranost, čim bolj sodobne in učinkovite oblike odločanja, delovanja. Tak eksperiment bi na primer vključeval tudi izvolitev enodomenne skupščine na spomladanskih volitvah v nasprotju s sedanjo številčnejšo tridomno. Delegati novomeške občinske skupščine pa na seji v zadnjih dneh decembra niso bili za to, da se Novo mesto vključi v ta eksperiment.

MIRO BERGER PREDSEDNIK OK ZKS NOVO MESTO

NOVO MESTO — V drugem poskusu so člani novoizvoljenega občinskega komiteja ZKS Novo mesto na ponovljeni prvi seji komiteja 26. decembra 1989 le izvolili novega predsednika občinskega komiteja ZKS. V tem mandatu bo novomeške komuniste vodil Miro Berger iz GIP Pionir, ki je z 12 od 19 glasov premagal drugega kandidata Jova Grobovška. Berger bo to funkcijo opravljal ne profesionalno. Komite je izvolil tudi 6 članov svojega predsedstva, sedmi član tega organa bo profesionalni sekretar komiteja, za katerega kandidata še vedno iščejo. Upajo, da bodo sekretarja lahko izvolili na seji komiteja sredi januarja, in sicer izmed sedanjih članov komiteja.

KRVODAJALSKA AKCIJA

METLIKA — Občinska organizacija Rdečega križa Metlika vabi vse krvodajalce in tudi tiste, ki bi radi postali krvodajalci, na krvodajalsko akcijo, ki bo v sredo, 17. januarja, ob 7. do 13. ure v metliškem zdravstvenem domu.

AVTOR KRALJA ŽOG V METLIKI — Občinska Zveza prijateljev mladine in metliška kulturna skupnost sta v okviru letošnjih prireditev povabili v Metliko avtorja knjige »Kralj žog in Sončni stric« Marka Jarca ter igralca Aleša Valiča. Predstavila sta Jarčevu knjigo, ki je navdušila že številne odrasle in otroke, kar potrjuje tudi skorajšnja razprodaja knjige. Knjigo so z navdušenjem pozdravili tudi učenci nižjih razredov metliške in suhorske šole ter otroci, ki obiskujejo malo šolo. (Foto: M. B.-J.)

Pokopališče bo tudi gozdni park

Novo novomeško pokopališče bo med najlepšimi v Sloveniji — Možnost postopne izgradnje — Kaj s šmihelskim pokopališčem, o tem bo še tekla beseda

NOVO MESTO — Dolgotrajna bitka za novo novomeško pokopališče je tako rekoč končana. Sedaj je jasno, da bo novo pokopališče v Srebrničah, nasproti pristanišča Marof, na levi strani ceste Novo mesto—Straža, kjer raste smrekov in mešani gozd. Prvi pokopi na novi lokaciji naj bi bili že leta 1992, dela za novo pokopališče pa naj bi se pričela letos. Investitor in bodoči upravljalci pokopališča je novomeška Komunala, ki bo tudi prispevala polovico investicijskih stroškov, druga polovica pa se bo stekla iz mestnega samoprispevka.

O izidu javnega natečaja za pokopališče v Srebrničah smo v eni od prejšnjih števil že poročali, vse prispele natečajne projekte pa si bodo zainteresirani

lahko ogledali v kratkem, zato naj na splošno le opišemo nekaj značilnosti prvonagrajenega projekta. Pokopališče bo parkovnega tipa, takšno, kot so precej v navadi v severni in zahodni Evropi, pri nas v Sloveniji pa bo eno prvih. Pri nagrajenem projektu igra zelo pomembno vlogo vklapljanje pokopnih, poslovnih in upravnih površin v sedanje okolje, se pravi gozd, hkrati pa tudi kombinacija različnih načinov pokopa, se pravi klasičnih in žarnih pokopov.

Na pokopališču bo moč priti s parkirišča, ki ga bo od ceste ločilo več vrst dreves, po peš poti in z avtobusne postaje, ki bo ob obeh straneh glavne ceste. Vhod bo možen mimo upravne stavbe, skozi daljši dvored, ki pripelje do poslovnih prostorov, večje in poslovnega prostora, ki se končuje z odprtim nadkritim stebriščem, kjer je prostora za večjo skupino ljudi.

Od poslovnih prostorov bodo vodile poti v več smeri do različnih grobišč in parkov. Na južnem delu pokopališča

• V bližini Novega mesta so v kratkem pridobili nekaj novih pokopnih površin na prečnem pokopališču, še letos pa naj bi bilo dograjeno novo pokopališče ob cerkvi v Štranki vasi. Ko naj bi pričeli leta 1992 pokopovati na novem pokopališču v Srebrničah, bi torej po predvidevanjih obe novomeški pokopališči, šmihelsko in ločensko, zaprli za nadaljnje pokope. Nastopilo naj bi obvezno dvajsetletno mirovanje, nakar bi po prekopi uporabljali njuni površini za druge namene. O slednjem bo verjetno še tekla beseda in verjetno tudi vroča debata, saj je zlasti šmihelsko pokopališče eno najlepših na Dolenjskem in hkrati tudi pomemben kulturnogovinski spomenik.

teče potok, ki zaključuje parkovno celoto. Okoli pokopališča bo živa meja, značilnost izbrane rešitve pa je še, da bo tako poslovilne večice kot pokopališčne površine mogoče dograjevati in spreje-

gre zanesti, saj se dejansko stanje spreminja tako rekoč iz dneva v dan. Prav gotovo pa ne v korist iskalcev zaposlitve. Razkorak med mladimi šolanimi ljudmi, ki iščejo zaposlitev v domači občini, in potrebami po novih kadrih v metliški občini se skorajda, bi lahko rekli, iz meseca v mesec povečuje. Vsak konec šolskega leta pa za občinsko skupnost za zaposlovanje pomeni pravi šok. Vedno bolj jasno postaja, da je kljub vsemu precej lažje dobiti štipendijo kot po končanem šolanju zaposlitev. O potrebah po novih zaposlitvah v metliški občini govori tudi podatek, da se število razpisanih kadrovskih štipendij v tej belokranjski občini iz leta v leto zmanjšuje, povečuje pa se število prosilcev za štipendije iz združenih sredstev. A. B.

Začeli v hlevu

30 let mizarske delavnice Ivana Simoniča

SVRŽAKI — Podjetja se rada pohvalijo s svojimi jubileji, zasebniki pa, kljub temu da imajo nekatere njihove delavnice za naše razmere že častitljivo starost, navadno ostanje bolj anonimni. Eden redkih, ki se je odločil za slovesnost ob 30-letnici delavnice, je Ivan Simonič s Svrvžakov pri Metliki.

Simoničeva delavnica je zrasla tako rekoč iz nič. Začel je v bivšem hlevu na svoji domačiji v Draščih, edino premoženje, ki ga je imel, pa je bila ljubezen do mizarskega dela ter odločitev, da mora uspeti. »Nisem imel ne materiala ne strojev ne denarja, tudi dela je primanjkovalo. Šele čez tri le-

NAGRADA ZA TRUD — Ivan Simonič je ob jubileju svoje mizarske delavnice podelil spominski darili za dolgoletni trud, požrtvovalnost in vestno delo Juliju Simoniču (na fotografiji levo) ter Petru Pavloviču, ki sta vztrajala pri njem skoraj od začetka. (Foto: M. B.-J.)

ta, ko sem se preselil v nekdanjo kovačnico na Svrvžake, sem si sposodil prvi stroj, ki pa so ga sestavili amaterji, zato je bil zelo nepraktičen in nevaren,« se spominja začetkov Simonič.

Toda na Svrvžakih je začel počasi napredovati, kupovati nove stroje, s katerimi je lažje in kvalitetneje delal, v delavnici pa je bilo tudi vedno več vajencev in delavcev. Danes velja Simoničeva delavnica za eno bolj opremljenih, poznajo pa jo po vsej Sloveniji in Hrvaški. »Naročil nam ne manjka, z dobriimi stroji pa je delo tudi veliko hitreje. Vendar danes zame kot obrtnika ni uspeh le to, da sem razvil sodobno mizarsko delavnico, ampak da se je odnos družbe do obrtništva močno spremenil. Pred desetletji, ko sem začel, je bila obrt zatirana, obrtniki nismo imeli skoraj nikakršnih pravic, danes pa je v zavest odgovornih ljudi le prodrla spoznanje, da nas tudi uspešno drobno gospodarstvo lahko pomaga popeljati iz vsesplošne krize,« je zadovoljen Simonič.

M. B.-J.

PODJETNIKI — Pripovedujejo, da se je vsak novomeški direktor ali poslovnež, ki da kaj nase, dal še pred novim letom registrirati za ustanavljanje podjetij. Od tega pomembnega koraka na poti v Evropo so imeli doslej korist le advokati, množično pripravljane registracijske papirje ni dalo veliko dela, prineslo pa je lep denar. Saj za to navsezadnje gre.

ČREPINJE — Novoletna zabava na Glavnem trgu je šla v spomin živahnih in manj živahnih udeležencev, na prizorišču pa je ostalo tudi nekaj trajnih sledi te velike veselice. Med granitnimi kockami so drobci steklenine (večje kose so dan po slavlju pometli vrli komunalci), ki se prijazno blešče v zimskem soncu. Steklo bo morda čez stoletja prišlo pravi arheologom, ki bodo po črepinjah ugotavljali piski standard prednikov.

DEMOKRATI — Novomeški komunisti so se že tako demokratizirali, da se lahko že navadni člani (tovariši brez pooblastil) vozijo v službenem vozilu.

TRGOVCI — Pred prazniki so trgovci iz Dolenjskine hiše delali obiske po domovih najbolj zvestih strank in delili darila, med drugim tudi bakarsko vodico. Če bo Markovič primež res tako privol, kot obljubila, bodo stranke ob koncu leta tako redkost, da jim bodo trgovci s hvaležnostjo točili francoski šampanjec.

Ena gospa je slišala, naj bi Novo mesto postalo poskusna občina. Končno so republiški oblastniki le sprevideali, da je treba dejansko stanje nekako legalizirati.

Prava nora noč

Nad pet tisoč ljudi je silvestrovalo na novomeškem Glavnem trgu

NOVO MESTO — Pod naslovom »Dobimo se na trgu« je bila za Silvestrovo noč, 1. januarja ob pol enih ponoči, na novomeškem Glavnem trgu še zadnja od 39. novoletnih prireditev, ki jih je v decembru pripravila občinska Zveza prijateljev mladine. Niti največji optimisti niso mogli verjeti, da bo novoletna noč na trgu privabila več kot 5000 Novomeščanov, prišli pa so tudi od druge. Okoli druge ure je bil trg napolnjen do zadnjega kotička.

Novoletno okrašen trg je bil očitno pravo mesto za takšno zabavo, ki je pritegnila ljudi vseh starosti. Vse je plesalo pelo in z znanji in prijatelji nazdravljalo pravkar rojenemu letu 1990. Zbrane je kmalu po 1. uri pozdravil tudi dedek Mraz, srečo v novem letu pa je Novomeščanom zaželel z odra tudi predsednik izvršnega sveta Adolf Zupan. Organizator ni mogel v celoti izpeljati programa, saj je bila na trgu prava nora noč, v kateri so pokale petarde, proti nebu pa so švigale rakete. Tudi kronist ni videl vsega, ve se le to, da se udeleženci kar niso hoteli raziti, saj je bilo še ob peti uri na trgu najmanj 2500 ljudi. Najzdravnejši so pri pivskih stojnicah pričakali dan in so jih domov spravili šele komunalci z metlami. Trg je bil zjutraj pravo malo smetišče z ostanki steklenic, kozarcev in druge nesnage. Kakšno pa naj bo po takšni noči?

J. P.

• Še vedno zagovarjam misel: »In vino veritas!« Gonilna sila in ustvarjalno gorivo je vse, kar se vrti okoli nas. (Jaki)

Sprehod po Metliki

OGLASNA DESKA, s katero obveščajo v Metliki krajanstvo o filmskem sporedu, je še najbolj podobna pornografski reviji. Za šipo je veliko golote, pa se zato zadržujejo pred njo spolnosti lačni posamezniki in otroci, ki se spolnih variant še učijo. Izobešene slike hkrati pričajo tudi o tem, kaj lahko ob večerih še napolni Kulturni dom Edvarda Kardelja.

PRI METLIKI FOLKLORNI SKUPINI »Ivan Navratil« imajo določenega člana za snemanje z videokamero. Na filmski trak lahko naročnik ovekeveči poroko, rojstni dan otroka, pogreb sorodnika, sindikalno zabavo ali še kaj bolj izvrznega. Z uslugami folkloristi služijo denar, ki ga porabijo za svoje delovanje.

V METLIKI JE KAR NEKAJ LJUDI, ki se jim še da delati, ne da bi za to pričakovali denarne nagrade. Te posameznike je videti povsod: pri Rdečem križu, pri športnih prireditvah ali ko je treba pripraviti novoletna rajanja za najmlajše. Na drugi strani pa so krajani drugačnega kalibra: pojavljajo se le tam, kjer žvenketajo ali šumi denar. Trikrat lahko ugibate, koga ljudje bolj cenijo.

ZIMA BO SE KAZALA ZOBE, vendar ne bo odveč, če ponovimo že večkrat predlagano stvar, ki pa vedno znova naleti na gluha ušesa odgovornih. Gre za poplavo prometa na metliških trgih, ki so polni pločevine podnevi in ponoči. Vsaj v poletnih mesecih bi kazalo prepovedati vožnjo, saj bi v tem primeru trgi dobili dosti bolj privlačnega podoba. Pa ne samo to, trgi se ponašajo s kopico lokalčkov, ki bi lahko preselili svojo ponudbo tudi na prosto.

KOMUNISTI IN BOG — Ko so na zadnji seji zborov črnomaljske občinske skupščine v preteklem letu razpravljali o osnutku odloka o proračunu občine, se je oglašal predstavnik borcev in dejal, da je v odloku predvideno vse financiranje, le Zveze komunistov ni nikjer. »Odkod pa se bo financirala ZK, ki ji grozi vedno večji osip?« je protestiral delegat. Predsednik predstava občinskega komiteja ZK Lojze Sterk mu je pojasnil: »Doselej je ZK financirala iz članarine. Hvala bogu!« Pa menda to zahvaljevanje bogu ne pomeni, da komunisti računajo na njegovo pomoč tudi vnaprej?

PRIVILEGIJI — Prej omenjeni predsednik komunistov je tudi jasno in glasno povedal, da si komunisti ne želijo nobenih privilegijev več, odkar so sestopili z oblasti. Zato je tudi vprašal, zakaj v sejni sobi črnomaljske občinske skupščine poleg republiške in državne zastave še vedno visi tudi partijska. Odgovor sicer ni dobil, obljubimo pa, da bomo preverili, če je njegov protest kaj zalegel.

PRAZNOVANJE — Semiški hotel Smuk je vabil na letošnje praznovanje sicer skromnih plakatov, na katerih pa ni bila za belokranjske razmere prav nič skromna cena: 180 konvertibilnih dinarjev. Delavci semiške Iskre so si ob pogledu na vabilo želeli, da bi bili tudi tisti milijoni dinarjev plače, ki so jih dobili lanskega decembra, konvertibilni.

Drobne iz Kočevja

NE POJ MI ŽALOSTNIH PESMI — Podobno kot ob lanskem novem letu je tudi ob letošnjem nekdo z mostu pri cerkvi vrgel kitaro. Ni znano, če je neznanec storil to zaradi veselja ali žalosti, čeprav je imel razloge za oboje.

TRGOVCI GARAJO — Okoli novega leta so imeli trgovci toliko dela, da nekateri niso odprli prodajalnih nekdaj dni po novem letu, saj je bilo treba k cenam pristeti novi — 3 odstotni davek za JLA, nato pa novo ceno spremeniti v najnovejši dinarje («markovičev»). Pa tudi ko so trgovine spet začele delati, ni šlo vse gladko, saj je bilo pri blaginji še obilo težav.

VESELO V NOVO LETO — Posebnih poročil o praznovanju novega leta ni. Bilo je le nekoliko več pokanja petard kot lani in predlani. V redkih gostiščih je bilo poskrbljeno za prijetno zabavo, saj na gostišča z vračunanim silvestrskim menijem ni bilo posebnega navala, zato tudi na plesiščih ni bilo prehude gneče. Večina občanov je silvestrovala kar doma.

Ribniški zobotrebci

BREZ DENARJA NI MUZIKE — Tako pravi pogovor. Ribničanje so ga vzeli čisto dobesedno. Zahtevajo namreč, naj občina zagotovi potreben denar za nemoteno delo njihove godbe na pihala, na katero so še posebno ponosni.

KAKRŠNO VPRAŠANJE, TAK ODGOVOR — Neki delegat je vprašal, zakaj je pitna voda iz zajetja Obrha slaba. Odgovor je bil, da so površinske vode in vode, ki tečejo plitvo pod površino zemlje, onesnažene in da bodo Ribničanje pili boljše vodo, ko bo na njihov vodovod priključena voda iz globinskih vrtin pri Sodražici, ki je povsem zdrava in neonesnažena. Nihče pa ni vprašal niti odgovoril, kako bo zagotovljeno, da tudi globinska voda ne bo onesnažena. Ob takem onesnaževanju narave se to lahko kaj kmalu zgodi.

KAJ PA REŠETO? — Ribničanje že nekaj let vztrajno predlagajo, prosijo in zahtevajo, naj njihovo občinsko glasilo »Rešeto« redno izhaja vsaj enkrat na mesec. Tudi odgovori so v glavnem vedno taki, da bo ribniško ljudstvo uslišano in jih bodo vsaj enkrat na mesec osrečili z Rešeto. Znani ribniški pogovor pa pravi: Če sem obljubil, se nisem dal. Tako je Rešeto lani izšlo 5-krat, predlani menda le trikrat itd. Zdaj pa gre zares. Na zadnji občinski seji je bilo spet zahtevano, da je treba zagotoviti toliko denarja, da bo Rešeto izšlo vsaj enkrat na mesec, novost pa je dodatek k tej misli: »Treba je razmisliti, če ne bi Rešeto postalo štirinajstnevnik.«

Trebanjske iveri

DODATEK — Delavec v eni od tovarnih v občini je prejel skupaj z osebnim dohodkom tudi dodatek na teže pogoje dela, ki je znašal 10.600 dinarjev, in to tisti, ki so veljali do novega leta. Neki drugi delavec z višjo plačo je dobil ustrezen višji dodatek, to je 33.000 tistih dinarjev. V valutni starejšega datuma bi omenjena prejemka pomenila dober milijon oziroma dobre 3 milijone takratnih din. Višina dodatkov na teže pogoje dela nima ničesar skupnega z Markovičevim hokuspokusom, pri njej so imele besedo čarovnije in vragolije drugih pristojnih dejavnikov zunaj tovarne in notri.

NA MEJIZ ROŠČJA? — dedek Mraz, Božiček in Miklavž ter zanesljivo še mnogi drugi so zaslužni za to, da so dobili trebanjski občinski geodeti nove, oz. večje prostore. Tovrstno novost štejejo v krogih zavistnežev za preveliko razkošje geodetov. Očitni na račun domnevno prevelikih soban sicer niso nikakršna javna afera, vendar pa drži tudi, da imajo v Trebnjem stalno težave s prevelikimi objekti. Enkrat so to npr. prevelike sobe, včasih previsok blok ipd.

DVOJNO ŠTETJE — Neka redno zaposlena oseba, doma iz trebanjske občine, je v fazi prehajanja na novo delovno mesto. Da prehod ne bil bi preveč nenaoden, je na se »starej« in že na »novem« delu. V tolažbo ji dajejo tudi osebni dohodek za — bivanje (1) v novem delovnem kolektivu.

IZ NAŠIH OBČIN

PRIZNANJA TO IN SLO

ČRNOMELJ — V decembru je bilo v počastitev dneva oboževanih sil v občini Črnomelj veliko prireditve. Poleg slavnostne akademije, svečanega zbora pripadnikov TO in rezervnih starešin, razstave strelnega orožja so bili obiski v delovnih organizacijah in KS. Organiziranih je bilo tudi več športnih tekmovanj. Na zboru pripadnikov TO in rezervnih starešin so bile izročene pohvale in priznanja. Občinske pohvale so prejeli: Stanislav Dražumečič, Alojz Stegne, Stanko Stariha, Srečko Kobetič, Ivan Javšev, Pavel Šprajcar in Anton Slinkar. Pokrajinski štab za TO je pohvalil Jožeta Kočvarja, Franca Švajgerja, Jožeta Hudelja, Branka Hutarja in Stanislava Balkovca. Pohvalo RŠTO je prejel Pavle Štefanič. Občinski štab za TO je podelil posebna priznanja Jojici Bojčič, Borisu Grgurašu, Francu Janežu, Alojzu Dergancu in Integralu Črnomelj. Plaketa republiškega sekretariata za LO je bila podeljena predsedniku občinske skupščine Mladenu Radojčiču. Najboljši strelci v TO so prejeli medalje odličnega strelca.

J. D.

ZSMS PREDLAGA NOVA PRIZNANJA

ČRNOMELJ — Da bi spodbudili varovanje pododane narave in pridobljene kulturne dediščine, v črnomaljski ZSMS predlagajo, da bi v občini uvedli dve novi priznanji. Podelili bi jih enkrat na leto, dobili pa bi jih tisti, ki najbolj oz. najmanj skrbijo za ekologijo, razvoj posameznih panog gospodarstva, na primer turizma ipd. ZSMS predlaga, naj bi nagradili dobili pisarnico ali belo brezo za dobro opravljeno delo in klopotek ali kopino za slabo delo. Ali je njihova zamisel padla na plodna tla, se bo pokazalo na naslednji seji zborov občinske skupščine, ko bodo delegati o tem razpravljali.

KRVODAJALSKI AKCIJI V VINICI IN ČRNOMLJU

ČRNOMELJ — Občinski odbor Rdečega križa Črnomelj organizira redno republiško krvodajalsko akcijo, in sicer v četrtek, 18. januarja, v zdravstveni postaji v Vinici in v petek, 19. januarja, v srednji soli Edvarda Kardelja v Črnomlju. Prvi dan bo akcija trajala od 7. do 12. ure, drugi dan pa od 7. do 13. ure. Redeti križi vabi krvodajalce, da se akcije udeležijo v čim večjem številu.

IZ NAŠIH OBČIN

Nizke cene so magnet za kupce

ČRNOMELJ — V Črnomlju sta tik pred novoletnimi prazniki Jožica Šavor in Marko Plut odprla prvo zasebno prodajalno z mešanim blagom v mestu, registrirano sicer kot diskontno prodajo in maloprodajo, čeprav je trenutno vse blago na voljo po diskontnih cenah. Solastnika načrtu-

Jožica Šavor in Marko Plut

jeta, da bosta pozneje, če bosta uspešna, odprla še en lokal z maloprodajo. »Prodajalna je bila odprta šele nekaj dni, vendar je odziv kupcev presežek vsa naša pričakovanja. V povprečju smo namreč za 10 odst. cenejši kot v družbenem sektorju, pri pičkah pa celo za četrtino. Odločili smo se za minimalni zaslužek od prodanega blaga, saj se zavedamo, da so danes prav nizke cene največja reklama. Doselej v Črnomlju med trgovinami z mešanim blagom ni bilo večje konkurence glede cen, obljubljamo pa, da bomo kmalu postali konkurenčni družbenim trgovinam tudi glede izbire,« povesta Šavorjeva in Plut v imenu vseh štirih zaposlenih.

V novi prodajalni se želijo čim bolj prilagajati kupcem. Tako jim je med drugim na voljo kruh iz karlovske pekarnice, ki je cenejši od črnomaljskega, ko bodo dobili v trgovino telefon, pa bodo večje količine blaga vozili celo na dom. »Da se bomo potrudili, ni potrebno posebej poudarjati, želimo pa si le eno: pošten odnos do zasebnih trgovin. Smo za konkurenco, ki pa naj bo zdrava,« pravi Plut. Očitno bodo prav zasebne trgovine prisilile družbene, da se bodo začele obnašati bolj tržno. Prvi dokaz je že tukaj: prvo nedeljo, ko sta imela odprto prodajalno Šavorjeva in Plut, so se tudi v črnomaljski »Dolenjki« spomnili, kako pametno bi bilo, da bi bili tudi oni na voljo kupcem ob nedeljah.

M. B.-J.

Spori že o odlokih o volitvah

Mnogim še ni povsem jasno, kakšne bodo spomladanske volitve — Prerekanja o tem, ali naj bo za DPZ 8 volilnih enot ali 1, na koncu pa zmagale 3 enote

ČRNOMELJ — Volilni boj v Sloveniji se je uradno začel z razpisom volitev v ponedeljek, 8. januarja. V Črnomlju pa so začeli bitko biti veliko prej, že 26. decembra preteklega leta, ko so na seji vseh zborov občinske skupščine sprejemali tri odloke, povezane z volitvami. Če je eden od delegatov očital najbolj glasnim razpravljalcem, predstavnikom Socialistične zveze, ZSMS in ZK, da je njihova razprava izvenela kot predvolilna kampanja, pa je molk ostalih prisotnih morda razumeti tudi kot nerazumevanje odlokov, s katerimi bi si pomagali na volitvah.

Da je temu res tako, je že v začetku seje potrdil delegat s Komunalne, ki je dejal, da ne morejo odločiti o odlokih, ki so jim kar na seji dodali številne popravke. Takšno gradivo ni pripravljeno za kvaliteten razpravo, pripombe in spremembe pa bi lahko vnesli že prej, saj v glavnem niso bile vezane na zakon o volitvah, ki so ga v republiški skupščini sprejemali dan po črnomaljski seji. Delegatki iz srednje šole ni bilo jasno, zakaj sta v zboru združenega dela iz družbenih dejavnosti le dva delegata proti 17 ostalim, delegatu iz Iskre pa, zakaj je v istem zboru le 30 odst. delegatov iz industrije in rudarstva, ko je vendar v teh panogah v občini zaposlenih 60 odst. delavcev. Kljub pripombam je gradivo ostalo nespremenjeno, saj je po besedah predsednika občinske skupščine Mladena Radojčiča v 33. členu zakona o volitvah zapisano, da je res potrebno upoštevati število volilcev v volilni enoti, vendar pa vključiti tudi druge, ki delajo v DPS.

Največ prerekanj je bilo glede družbenopolitičnega zbora, v katerega naj bi 19 delegatov volili v osmih volilnih enotah. Temu so se uprli v Iskre in ZSMS, kjer so se zavzemali za eno volilno enoto, saj bi tako imel vsak volilec možnost odločati o vseh delegatih. Komunisti in Socialistična zveza sta mislila drugače, prednost več volilnih enot pa utemeljevala z večjo preglednostjo, ker bo na listi pač manj imen. Razumljivo je, da se obema z več volilnimi enotami povečajo realne možnosti za zmago na volitvah. ZK in SZDL je pritegnil tudi Radojčič z utemeljitvijo, da bodo tudi za republiški DPZ v eni volilni enoti volilci odločali le o 4 delegatih in ne o vseh 80. Zmagala je varanta o osmih volilnih enotah.

Čez nekaj dni se je pokazalo, da so bili glede števila volilnih enot za DPZ najbolj predvidljivi v ZSMS, saj so se na republiški skupščini odločili, da v eni volilni enoti ne bi smeli voliti manj kot 3 delegate, v črnomaljskem primeru pa

lju znova sklicati sejo zborov, v uradnem predlogu pa so bile tokrat 3 volilne enote za DPZ. ZSMS in Semičani so znova zagovarjali eno volilno enoto, večini delegatov pa je šla razprava tako in tako na živce in bi najraje kar na začetku izglasovali, kar je bilo predlagano. Vprašanje je, kakšne bodo priprave na volitve, ko je že pri sprejemanju odlokov toliko nezainteresiranosti. Sicer pa je tudi tokrat pri glasovanju zmagal uradni predlog.

M. BEZEK-JAKŠE

S potepa po štirih občinah

S poti okrog zaprtega območja Kočevske

KOČEVJE, RIBNICA, ČABAR, DELNICE — Če želiš iz Kočevja preko Drage, Osilnice in Fare spet v Kočevje, moraš potovati skozi štiri občine, od tega skozi dve hrvaški. Zanimivo pa je, da pri tem popotovanju štirikrat potuješ po kočevski občini, vmes pa po ostalih treh občinah (Ribnica, Čabar, Delnice).

KOČEVJE — Pot se začne v Kočevju, kjer mladina in tudi občinsko vodstvo v zadnjem obdobju napovedujeta akcijo za »Odpiranje zaprtega prostora«, ki je povezana s tako imenovano revitalizacijo Kočevske. O tem zdaj razpravljajo v preveč zaprtih krogih.

SODRAŽICA — V ribniški občini je še posebno zanimiv klanec med Sodražico in Vagovko, ki je na vseh nevarnih mestih spomlad, poleti in jeseni precej na debelo poust s peskom. Vozniki bi želeli, da bi bil tako posut tudi pozimi, ko je sneg in led.

LOŠKI POTOK — Pred Loškim potokom je na desni strani ceste odlagalšče žaganja in raznih lesnih odpadkov. Drugo po svetu žaganja ne mečejo proč in onesnažujejo okolja. Že v bližnji Podpreški ga na primer porabijo za kurjavo v kotlovnicah centralnega ogrevanja.

DRAGA — Vasi Lazec, Podpreska, Draga, Trava in Podplanina so v kočevski občini. Ti kraji so tudi najbolj oddaljeni od Kočevja, kjer je njihovo občinsko središče, s katerim pa so zelo slabe avtobusne zveze. Podplanina je vas nad Čabrom in Čabranko, znana po zemeljskih plazovih. Od Trave do Čabra je tudi še edini neasfaltirani cestni odsek te krožne ceste v kočevski občini. Opaziti je tudi že mestni vpliv — razbite kačipote.

ČABAR — Čabar je občinsko središče na Hrvaškem, po katerem so se še pred kakima dvema desetletjema sprehajali medvedje, prebivalci pa so govornili boljšo slovenščino kot marsikje v Sloveniji. Da-

nes je Čabar znan vedno bolj po svojem krajanu Petru Klepcu, pesniku Zlatku Pochobradskemu (ki piše v domačem narečju, zelo podobnem slovenščini), po tem, da hodijo nekateri slovenski otroci sem v osnovno šolo in da Cabranci ne vedo, kam s smetmi in kje urediti odlagalšče odpadkov. Najraje bi to storili kar pri izviru Kolpe in tako ogrozili še to razmerma čisto reko.

OSILNICA je spet eno izmed središč krajevnih skupnosti v občini Kočevje. Prebivalci obeh strani Kolpe živijo zgledno složno in ne nasedajo provokacijam. Republiške meje sploh ni čutili, in to ne pri zaposlovanju, ne pri šolanju, ne pri zdravstvu, ne pri kulturi in tudi ne pri raznih akcijah.

Pri Štarih malnih so redno vsako pomlad mednarodna tekmovanja kajakašev in kanuistov, tu je vsako leto start mednarodnega spusta po Kolpi, poleti pa je tu tudi kajakaška šola za domačine, Zagrebčane in druge, pa tudi za tuje turiste.

RIBJEK je vas, ki je znamenita po svoji nad 350 leti stari cerkvi in njeni opremi, ki jo obnavljajo v Restavratskem centru Slovenije. Znan je tudi po naravnih znamenitostih in pravljici o okameneli družini: možu («Mož») ali «Divji lovec» je skala pod Loško steno), ženi in otroci, ki so vsi okameneli in jih je še danes videti na pobočju kanjona Kolpe od Ribjeka do Loške stene.

DELNICE — Pri Mitrovičevih pridemo spet na hrvaško stran Kolpe v občino Delnice. Od Mitrovičev proti Kužlju je ekipa vojakov razširila del ceste. Letos bodo dela nadaljevali. To je tudi edini (okoli 6,5 km dolg) cestni odsek po Hrvaški, ki še ni asfaltiran.

VAS-FARA — V Vas-Fari je spet središče KS Kostel v občini Kočevje. Iz te KS smo v zadnjem času objavili več sestavkov, zato naj tokrat dodamo le, da imajo v Rauhovih gostilni dve sliki gradu Kostel. Manjša je izdelana po Valvasorjevi predlogi, večja pa je delo slikarja samouka iz Hrvaške. Morda bi kaj malega utegnili koristiti restavracijem, saj načrti obeh porušeni kotski gradov niso ohranjeni.

KOČEVJE — Pot preko štirih občin je zaključena. Vodila je takorekoč po obodu enega izmed zaprtih delov v kočevski občini, ki je po velikosti druga največja v Sloveniji, hkrati pa najredkeje naseljena.

JOŽE PRIMC

Z NOVIM LETOM DRUGAČE

KOČEVJE — V programu revitalizacije občine Kočevje je posebno pogoje posvečeno tudi informiranju. Ugotovljeno je, da je bila širša javnost o Kočevski doslej slabo obveščena. V občini ni bilo poskrbljeno za organizirano informiranje (informacijski center). Do minulega leta je bila za Kočevsko značilna zaprtost informacij. Za obveščanje o svoji dejavnosti niso bila zainteresirana ne podjetja ne občinski organi in organizacije. Nobenega interesa ni bilo za ekonomsko propagando. Prav tako ni bilo posluha za reševanje materialnih in denarnih težav sredstev obveščanja. Bili pa so tudi pritiski in ukrepi proti tistim, ki so novinarjem dajali informacije. V načrtu o revitalizaciji Kočevske je zdaj predvidenih več ukrepov, da bi obveščanje izboljšali. Med drugim so z novim letom uvedli redne tedenske novinarske konference.

ZBOR ZDRUŽENEGA DELA VEČJI

TREBNJE — V skupščini občine Trebnje bodo na letošnjih volitvah izvolili v zbor združenega dela 19 delegatov v druga dva zbora pa po 16. Tak predlog so pa daljši razpravi in vmesnem usklajevanju mnenj in zahtev pristojnih delegatov vseh treh zborov sprejeli ob koncu zasedanja delegati na seji trebanjske občinske skupščine 28. decembra lani. Prvotni predlog za sestavo skupščine, ki so ga z gradivom prejeli trebanjski delegati, je predvideval za vse zbornice 16 delegatov, omenjeno povečanje pa je posledica stališča trebanjskega občinskega sindikalnega sveta. Le-ta je na skupščinski seji nastopil z zahtevo po zmanjšanju družbenopolitičnega in zvečanju zbora združenega dela. Zahtevo je sindikalni svet oblikoval dan prej na svoji posebni seji.

Kdaj zasebno zobozdravstvo?

Tudi v Ribnici začeli razmišljati o zasebni praksi — Manj bo zaposlenih v javni upravi

RIBNICA — Na zadnji lani seji vseh zborov občinske skupščine so med drugim razpravljali o združitvi SIS z občinsko upravo in ob tem tudi o poročilih vseh teh dejavnosti. Delegati so ob tem menili, da gospodarstvo ne bo vzdržalo vseh novih obveznosti, ki se mu nalagajo, in da to velja tudi za delo državne uprave. Predlagali so, naj bi zmanjševali število zaposlenih predvsem tako, da bi ljudje upokojevali in ne zaposlovali novih. Delegatom je bilo pojasnjeno, da bo po sedanjih zamislih javna uprava (dosedanja občinska skupščina in sili) zaposlovala skupaj le 40 do 45 ljudi, kar je za okoli 20 zaposlenih manj kot doslej.

Med poročili pa je bilo deležno še največ pozornosti poročilo zdravstvenega doma, ki je lani sklenil z nekaterimi podjetji posebne pogodbe za zagotavljanje zobozdravstvenih in zdravst-

venih storitev. S tako obliko sodelovanja so bili zadovoljni tako uporabniki kot tudi izvajalci. Razpravljali so celo o tem, da je bil s takim neposrednim pogodbenim povezovanjem dosežen veliko večji učinek. Spet drugi pa so se spraševali, če večji učinek pri »pogodbenih« ni bil dosežen na račun rednega dela in da je treba tudi v rednem delu zahtevati enak učinek kot pri pogodbenem. Ob tem so nekateri predlagali, naj bi posameznim zobozdravstvenim ekipam dali v najem družbene ordinacije. Gotovo je predlog o zasebnem (zobozdravstvu) povsem v redu, vendar naj bi to delo potekalo v zasebnih prostorih in z zasebnimi pripomočki. Mešanja zasebnega in družbenega pa ne bi smeli spodbujati, saj se iz družbenega marsikaj še prerado preseli v zasebni žep.

J. PRIMC

Močvirje in precej kilometrov

Na Selu pri Mirni so naposled lani le postrgli mulj iz Homšičice — Občina Litija je poprijela prej — En klanec manj — Vožnje, a tovarne

SELO PRI MIRNI — Selo pri Mirni je vsaj z vidika upravno-politične razdelitve ozemlja trebanjske občine obrobna vas. Nekako obrobna lega je Selu zagotovila položaj, kakršnega imajo slični kraji pri nas, v nečem pa je ta vas mirenjske krajevske skupnosti vendarle vsak dan znova podobna precej nepogrešljivemu križišču poti.

Regulacija ali bolje samo čiščenje potoka Homšičica lanskega oktobra je bila pika na i dolgotrajnim prizadevanjem Selanov, da bi se rešili zamočvirjenih zemljišč, in tako razveličenost »pripravljalnih« del na poti napredka poznajo v prenekateri vasi pri nas. O selskih pripravah za rešitev omenjenega se kar žgočega problema pravi Srečko Križnik, član sveta KS Mirna: »Potok je poplavljal, ker se je v strugi nabral mulj. Obrežje je postajalo zamočvirjeno in ta problem občutijo lastniki zemljišč že od leta 1978. Menili smo, da bi ga morala rešiti območna vodna skupnost Dolenjske, in v tem smislu smo postavljali delegatska vprašanja v zboru krajevnih skupnosti. Vendar zato mulj v potoku, katerega strugo v litijem predelu je sosednja občina Litija že očistila, ni bilo

Srečko Križnik

Če so se Selani v omenjenem primeru spoprijeli s tegobo, ki jo povzroča nizinski svet, se bodo v načrtovanem gradbenem posegu na poti proti Migolski Gori lotili problema s hribom. Morda bodo lokalno prometno celoto asfaltirali, vsekakor pa bodo na njej nekoliko izravnali klanec, zdajšnje veliko težavo. Kar se še nanaša na promet in hkrati na trditve, da je Selo kot križišče, je dejstvo, da skozi kraj vozi precej tovornjakov, saj tu teče promet med Presadom iz Gabrovke in mirenjsko železniško postajo. Kolikor voženje je opravilo ti kamioni, jih je — sodeč po Križnikovih besedah — več kakor vožen avtobusov, ki povezuje Selo s svetom. »Eden od problemov, ki spominja na obrobnost, je slaba avtobusna povezava. Razen šolskega avtobusa s Sela ne vozi noben drug,« pravi selski delegat v vodstvu maticne krajevske skupnosti, Križnik. Kot bi pozabljali, da lahko pride do najbližjega avtobusa na Mirni že po 5 kilometrih!

M. LUZAR

Hotel Turist ponujajo v najem

Emona Posavje na poti k poslovnosti — Dobrodošli tudi kupci s čeki

BREŽICE — V prvih dneh novega leta so se tudi Brežičani z malce strahu odpravljali po nakupih. Spraševali so se, ali lahko napišejo ček, ali se bodo znašli z novimi dinarji in z novimi cenami ter nenazadnje, ali bodo sploh našli odprte trgovine. Vse kaže, da so se znašli vsak po svoje, saj nakupovanje in prodaja tečeta po starem, le v mnogo manjši meri. Prazniki so namreč osiromašili denarnice.

Kot je pretekli teden povedal Anton Bibič, direktor podjetja Emona Posavje, v vseh njihovih poslovalnicah se ne prej sprejemajo čeki. Čeprav jim je negotovinsko plačevanje izredno povečalo količino administrativnega dela, niso

DEDEK MRZ IN HUMANITARNA AKCIJA

BREŽICE — Na novoletnem otroškem živčanju se je zbralo precej ljudi. Največ pozornosti otrok in njihovih staršev je bil seveda deležen dedek Mrz, čeprav so se obiskovalci lepo odzvali tudi na ostala dogajanja na prizorišču. Organizatorica, občinska organizacija ZSMS, je ob pomoči številnih podjetij, organizacij in posameznikov pripravila pester program. Vsi nastopajoči, med njimi tudi narodnozabavna ansambla Dobri prijatelji in ansambl Tonija Hervola, so sodelovali brezplačno. Na živčanju je potekala tudi humanitarna akcija — srečelov in zbiranje prostovoljnih prispevkov. Organizator je po končani prireditvi nakazal 700 din otroškemu oddelku brežiške bolnišnice.

Izsiljen odstop direktorja sevniske Žage

Po odstopu V. Marčetiča GG Brežice spet vozi hlovino

SEVNICA — »Od 15. decembra lani je trajala blokada dobav hlovine naši žagi, ko pa so brežiški gozdarji zvedeli za moj odstop, so hlovino takoj naslednji dan, to je 5. januarja letos, spet začeli voziti. V vodstvu GG Brežice so grozilo, da pač ne bo hlovine, dokler bo Marčetič še direktor sevniske Žage, uresničili,« nam je v ponedeljek povedal Vukasin Marčetič, direktor sevniske Žage, tozda Gozdnega gospodarstva Brežice.

Po njegovem pripovedovanju so se odnosi z gozdarji najbolj skrhali, ko je Marčetič glasno povedal, da razmišlja in vidi prihodnost 66-članskega sevniskega kolektiva v izločitvi iz delovne organizacije GG, bodisi kot samostojnega podjetja ali pa v navezavi s kakšnim drugim podjetjem. In ko se je Marčetič začel pogovarjati s krško Celulozo, oz. po novem Vidmom o možnih oblikah sodelovanja in povezovanja Žage s tem papirskim velikonom, je očitno gozdarjem prekipevalo. Zlasti še, ko so se v vodstvu GG prepirali, da v Vidmu kar resno razmišljajo o sevniski Žagi pod svojo streho. Marčetič je tedaj dokončno dobil etiketo direktorja, s katerim se gozdarji ne morejo pogovarjati, in so mu prepovedali, da bi se z Vidmom še dogovarjal o združitvi oz. pripojitvi.

Razumljivo je, da je Marčetič tudi pogorel, ko je predlagal, naj bi delavcem Žage na (že dolgo vsilje-

• Od 66 delavcev temeljne organizacije združenega dela Žaga v Sevnici se je na referendumu za združitve s tozdom Gozdarstva TG Brežice odločilo 49 delavcev, 13 jih je bilo proti, dve glasovnici pa sta bili neveljavni. Zdej se morajo o združitvi opredeliti še delavci tozda Gozdarstva.

vanem) referendumu za združitve tozda Žaga s tozdom Gozdarstvom 8. januarja ponudili kot alternativni predlog še združitve tozda Žaga s krškim Vidmom. Gozdarji so prestrašili delavce Žage, da lahko že decembra ostanjejo brez plač zaradi slabega poslovanja v letu 1989 (Marčetič pa zatrjuje, da so delavci na Žagi že ustvarili dovolj ne le za decembrske, ampak tudi za januar-ske plače), češ, kako daleč pa je še združitve z Vidmom. Verjetno so tudi pod vtisom črno naslikane prihodnosti na delavskem svetu sprejeli odstop direktorja, ki jih je po kilavi sanaciji in premalo učinkoviti prisilni upravi pripeljal leta 1988 po uspešnosti poslovanja na sam vrh tozdom GG Brežice. Marčetič pravi, da ne nikakršne afe, ampak predvsem čiste račune. Toda afera je, hočeš nočeš, tu! Več prihodnjič! P. PERC

niti pomislili, da bi se sprejemanju čekov odpovedali.

»Večji problem od čekov so bili novi dinarji, zaradi katerih smo morali čez noč spremeniti cene. Če upoštevamo, da so bili vmes novoletni prazniki, da je bilo razen cen v konvertibilnih dinarjih potrebno narediti še popis blaga zaradi višjega prometnega davka, da so ponekod imeli tudi letne inventure, povrh

TUDI ŠTEVILKE LAHKO ZABOLIJO

BREŽICE — V prvih devetih mesecih leta 1989 se je fizični obseg proizvodnje v brežiških podjetjih glede na enako obdobje v letu poprej zmanjšal kar za 11 odstotkov. Podatek o padanju fizičnega obsega bi moral biti deležen še toliko večje skrbi, če vemo, da se na ravni republike obseg industrijske proizvodnje povečuje. Največji padec so zabeležili v Kmetijski mehanizaciji Krška vas, v Tovarni pohištva in v Opekarni-Rudnik. V nasprotju s temi podatki je Splošno livarstvo Dobova izkazalo kar 31-odstotno povečanje proizvodnje. Delež poslovnih prihodkov od izvoza je le za spoznanje večji kot v obdobju predtem, skoraj polovico pa ga ustvari Tovarna pohištva. Ta se je, zraven Motela Čatež, po devetih mesecih preteklega leta pokazala kot edini izgubljen v občini. V primerjavi s prvim polletjem, ko so izgubo izkazala štiri podjetja, je zdaj število manjše, zato pa se je izguba sama še povečala.

• Tri ključne besede demokratične opozicije so: sprememba, skromnost in sredina. Začenjajo se z isto črko kot naše ime: Slovenija. (D. Rupel)

S plinom nad umazano ozračje

Aprila letos bodo začeli napeljevati plinovod za Dolenjsko in Posavje

KRŠKO — Čeprav se začenja napeljava plina na Dolenjskem, Posavju in Radečah približno 10 let za ostalo Slovenijo, si vsi veliko obetajo od plina. Predvsem čistejši vir energije in zato v zraku manj žvepla, velja pa opozoriti tudi na možnost, da termoelektrarna v Brestanici, ki jo sedaj poganja bencin, preide na plin.

Priprave na napeljavo plina potekajo že nekaj časa in so sedaj tako rekoč v zaključni fazi. Dela naj bi se namreč pričela letos aprila, čez dobri dve leti pa naj bi gospodarstvo iz Posavja in Dolenjske dobilo prve kubike plina. »Zdej vsekakor velja zagrabiti za pri-

Inž. Niko Kurent

ložnost, ki se nam ponuja,« meni inž. Niko Kurent, dosedanj predsednik energetske skupnosti Dolenjske in Posavja (skupnosti sedaj ni več) in predsednik iniciativnega odbora za plinifikacijo. »Celotna naložba bo sicer veljala 25 milijonov dolarjev, vendar bosta okoli 70 odst. vsega denarja prispevala Petrol in republika. Torej moramo pri nas v Posavju in na Dolenjskem zbrati 7 milijonov dolarjev. Zdej šele izdelujemo merila za to, vendar pa je že sedaj jasno, da bo največ prispevala TCP Videm, ki bo porabila kar 90 milijonov kubikov plina. Del tega denarja je bil že porabljen za raziskave in izdelavo projektov, ostali denar pa bo

ODŽLINDRIK METALNE ZA TE TRBOVLJE

KRMELJ — Delavci krmeljske Metalne so med prazniki pomagali ekipam vzdrževalcev trbovlske termoelektrarne pri zamenjavi dotrajanega odžlindričnika pod kotlom z novim, ki so ga izdelali v Krmelju. Lani so v Termoelektrarni Trbovlje proizvedli 624 GW ur električne energije in so, navzlic temu da so bili Trbovčani 48 dni v rezervi, skoraj v celoti izpolnili plan.

vsega pa še popis blaga zaradi spremene davka na cigarete, je bilo dela precej. Danes je vse naše blago označeno z novimi cenami, le nekatere blagajne še delajo po starem, saj serviserji ne zmorejo naravnati vseh obremen,« je povedal Bibič.

Podjetje Emona Posavje je tudi lastnik nekaterih gostinskih objektov, ki pa so že dalj časa na robu rentabilnosti. Zaradi tega so se v vodstvu podjetja nedavno odločili, da oddajo v najem hotel Turist v Brežicah, saj bo drugače brezrednega vzdrževanja propadel. Direktor Bibič o tej odločitvi meni: »Hotel bo lahko v zasebnem vodenju, še posebno če ga bo prevzela družina, izredno uspešen. Na področju gostinske dejavnosti družbeno in zasebno poslovanje nista izenačena. Družbeno gostinstvo ima velike dejavne in pri vsem poslu niti pare ne more utajiti. Delavca, ki ga enkrat zaposli, se ne more zlepa znebiti, zato

• Hotel Turist je torej danes na razpolago najboljšemu zasebnemu ponudniku za dobo desetih let. Zanimivo je, da je tak oglas doživel izredno velik, celo nepričakovan odziv. Vodstvo podjetja je doslej opravilo že veliko pogovorov, a pri tem kot prvi pogoj postavljajo, da zasebnik zagotovi vsem zaposlenim še naprej delo. To pa je za večino interesentov pretrd oreh, saj je v hotelu danes zaposlenih kar 16 ljudi. Vse kaže, da se bodo morali pogajati, če bodo res hoteli objekt in delovno enoto rešiti pred propadom. Prvi korak je torej že storjen, v podjetju Emona Posavje pa pravijo, da mu bodo sledili tudi ostali: postopoma naj bi v najem oddali tudi ostale gostinske lokale.

marsikdaj nima pravih in odgovornih ljudi. Sicer pa sem prepričan, da je tudi v primeru, če se pogoji povsem izenačijo, prihodnost gostinske dejavnosti predvsem v zasebnih rokah.«

D. DUŠIČ

»Bodimo aktivni, da ne bomo jutri radioaktivni!«

V Brežicah se oblikuje zeleno gibanje

BREŽICE — Nič čudnega, če je odprto pismo brežiških mladincev dvignilo toliko prahu. Mladi sicer niso dobili ustreznih odgovorov, kaj šele rešitev za odprte probleme, razpravo o ogroženosti okolja pa so le sprožili. Zavrelo je v začetku novembra, ko se je sosednja krška skupščina pripravljala na sprejem sprememb družbenega plana občine. Te naj bi omogočile razširitev začasnega skladiščenja nizko in srednje radioaktivnih odpadkov znotraj Jedrske elektrarne Krško. Če so ekonomski interesi v Krškem navijali za sprejem, pa v Brežicah ni bilo nobenega razloga, da se ne bi glasno uprli.

Ustanovljen je bil Iniciativni odbor za zelene v Brežicah. Še istega meseca je skupaj z občinskim SZDL in ZSMS organiziral ekološki protestni zbor v Brežicah, na katerem so sprejeli tudi znano protestno izjavo. Razprave o ekoloških vprašanjih so spodbudile tudi delegate v občinski skupščini, ki so postopoma podprli zahteve protestnega ekološkega zbora. Občinska delegacija je nekaj vprašanj v zvezi z JEK postavila tudi v republiški skupščini.

Novembrska skupščina občine krško pod pritiskom javnosti ni sprejela sprememb občinskega družbenega plana, temveč je o njem odprla javno razpravo. Vanjo se je želel vključiti tudi iniciativni odbor zelenih Brežice, zato je zahteval gradivo. Meni namreč, da takratna sprememba plana presega pristojnosti skupščine občine Krško, kajti morebitna jedrska katastrofa ne pozna ne občinskih ne državnih meja. Če gradiva za javno razpravo ne bodo dobili pravočasno, bodo zahtevali, naj se rok zanjo podaljša.

B. D.

»Vroč« telefoni

Največ hude krvi v Pišecah povzročata odlaganje in neobveščenost

PIŠECE — Med interesi, ki so že zdavnaj plačali razpeljavo telefonov po tej krajevni skupnosti, vre, ker jim PTT odla-ga priključitev, razpoložljive številke pa so si razdelili pretežno člani gradbenega odbora, sta povedala Jože Dirmbek in Jože Pšeničnik. Na pobudo prizadetih sta sklicala že več sestankov interesentov oziroma plačnikov mimo gradbenega odbora, ker menita, da bi odbor moral ravnati po mnenju večine in v dogovoru s širšim krogom ljudi razporejati priključke po vaseh. Zaradi tega so imenovali komisijo, v kate-

Jože Pšeničnik Jože Dirmbek

ri so zastopane vse vasi. Ta naj bi odločala o ponovni razporeditvi telefonov, in ne gradbeni odbor, ki je gledal le na svoje člane.

Na zadnji sestanek so klicali predstavnike občinske skupščine, PTT Novo mesto, UJV Krško in funkcionarje domače krajevne skupnosti. Pričakovali so direktorja PTT Gerdoviča, vendar niso dobili informacij iz prve roke, ker mu je dovolj preprirov in je zato že lani na Bizeljskem izjavil, da ne bo prišel več v te kraje. Na avtomobilu so mu neznanici razrezali gume, zato morajo zdaj računati na uradne poti. Pošti je popolnoma vseeno, komu napelje telefon, in če jih ni dovolj, morajo krajani samo povedati, kje ga najbolj potrebujejo. Nerodno je edino to, da so Pišecani, tako trdijo, šele zdaj zvedeli, da bodo lahko vse njihove številke priključili šele tedaj, ko bo zgrajena centrala v Brežicah. Predvidoma naj bi bilo to konec tega leta, pol leta pozneje pa bi dobili zvezo s svetom tudi pišeki naročniki.

Zagotovo pa prepri samo škodijo in je zadnji čas, da se domačini trezno pogovarjajo o vsem, kar jih spravlja v slabo voljo. Priročnost za to bo 30. januarja, ko naj bi se iztekel rok za finančni obračun in poročilo o opravljenih urah za telefonijo na Pišecem.

J. T.

POLSKA MALCA IN PREDVOLILNI BOJ

Odkar je Polska malca iz Krškega postala ena izmed najbolj znanih rock skupin v Sloveniji, si je pridobila pravico nastopanja celo v Krškem. Vendar pa ji občinska konferenca ZSMS v Mladinskem domu ni dovolila predbožičnega nastopa samo zaradi njenega renomeja, marveč jo je skušala povleči v svoje predvolilne boje. Rokerji iz Polske malce naj bi med ljudstvo delili pristopne izjave za ZSMS, a jim kljub napre-zanju ni uspelo, da bi zbrali kaj dosti teh izjav. Kdo ve, ali bodo, tako neučinkoviti, še lahko nastopali v Krškem?

J. SIMČIČ

Nove spodbude za ustvarjalnost

Sevniska občinska raziskovalna skupnost podelila priznanja inovatorjem — Inovator leta je Edvard Gluk iz Inesa, ki je za razvoj že veliko prispeval

SEVNICA — Občinska raziskovalna skupnost v Sevnici je za inovatorja leta 1989 razglasila Edvarda Gluka, tehnologa v Inesu, ki v tej firmi že od vsega začetka pomembno prispeva pri razvoju.

Gluk je v skupini sodeloval pri razvoju prototipa prvega Inesovega frekvenčnega regulatorja, zatem je v skupini sodeloval še pri prototipu dveh podobnih naprav, s sodelavcem je nato razvil še tri različne regulatorje. Samostojno pa je Gluk razvil in skonstruiral prototip analognega daljnika pomika ter družine tokovnih komparatorjev. Gluk zdaj samostojno pripravlja še frekvenčni pretvornik majhnih moči v ceni izvedbi. Svoje bogato znanje in izkušnje

VSI NAJ TRPIJO NERAZVITOST

SEVNICA — Upoštevanje reupliška izhodišča in če ostane v družbenih dejavnostih enako stanje kot leta 1989, je v sevniski občini skupna stopnja višja za 2,67. Od skupne stopnje 27,09 gre 14,97 za republiške in 12,12 odst. za občinske programe, je dejal Ljubo Moterla na zadnji seji sevniske občinske skupščine. Moterla, vodja skupnih služb zdaj že bivših sisov, so delegati iz gospodarstva (Lisca, Jutrjanjka) dopolnili z zahtevo, da sevnisko gospodarstvo ne prenese večjih obremenitev kot leta 1989, na kar je treba opozoriti tudi v republiški skupščini. Vse službe v občini morajo trpeti isto nerazvitost kot mi, je dejal Boris Kozamernik iz Lisce.

razvoju. Zakošek je v letu 1989 zavzeto sodeloval pri razvoju novega izdelka Soft Wood, s svojo pronalčljivostjo je omogočil rešitev večine tehnoloških problemov izdelave tega izdelka. Obstojajoč tehnološki je prilagodil za izdelavo novega izdelka in tako podjetju prihranil precejšnje naložbene denarce. P. PERC

POSLEH ZA INOVACIJE — Sevniska raziskovalna skupnost je posebno priznanje podelila projektivni skupini krmeljske Metalne. V tem kolektivu imajo najbolj izdelan način spodbujanja inovativnega dela, tako v organizacijskem, kakor tudi v gnotnem smislu. Na sliki: Drago Logar (na levi) in Metalne sprejema v imenu skupine priznanje iz rok tajnika ORS Sevnica Alberta Felicijana. (Foto: P. P.)

Novo v Brežicah

CENTRALIZACIJA — Sisi postopoma prehajajo na vaje občinskih in republiških upravnih organov, a kako se bo ta novotarija obnesla, si je težko predstavljati. Kdo ve, kaj je vodilo komite za družbenoekonomski razvoj občine Brežice, da si je med drugim omislil tudi naslednjo pristojnost. Sodeč po delegatskem vprašanju v skupščini, je ta organ namreč preverjal, kako so po osnovnih šolah izvedli proslavo občinskega praznika in koliko časa so zanj porabili. Tako, dragi šolniki, zdaj boste pa videli, kaj se to pravi — oblast v eni hiši!

VS OBČINA JE PRAZNOVALA — Na predpraznični petek se je po tukajšnjih cestah vozilo marsikaj in tudi v marsikakem stanju. Pod večer, ko so za šanki viseli le še najbolj vztrajni, je slayve zadelo tudi iz občinske hiše. Tega prisotni niso mogli prikriti niti z diskretno svetlobo niti ne s priložnostno zatemnitvijo oken. V mrak se je razleglo bučno petje in tisti, ki so ga slišali, so si mislili: »Če so občinarji tako razglašeni tudi pri delu, potem ni čudno, da smo tam, kot smo!«

SINDIKALNO VESELAČENJE — Po naši domovini se je že ves teden pred novim letom praznovalo in zato tudi bolj malo delalo. Prijatelj iz Avstrije se temu ni mogel načuditi, mi pa ne moremo razumeti tistih, ki zabave sploh niso imeli. In v brežiških logovih so tudi takšni. Na žalost, kajti, gorje tistemu podjetju, ki svojim delavcem ne zmoro plačati pošteno malice

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 9. do 24. decembra 1989 so v brežiški porodnišnici rodile: Barica Kolečić iz Vel. Rakovice — Nikola, Marina Milečki iz Molvice — Magdalena, Frančiška Jankovič iz Malega Obreža — Kristina, Andrejka Naglič iz Lok pri Leskovcu — Karmen, Slavica Horvat iz Grdanjcev — Katarina, Ana Zofčič iz Cirknice — Jerneja, Marija Beljak iz Samobora — Antona, Branka Kušević iz Ladača — Valentin, Vesna Polšak-Hadžijali iz Krškega — Mateja, Zlatka Bogovič iz Pečice — Aleša, Valerija Novoselič iz Koritnega — Aleša, Branka Šintič iz Bregane — deklco, Branka Kostomaj z Gor. Pijavškega — Urško in Ivanka Nikič iz Brežic — Ines. Čestitamo!

Krške novice

POTRESI — Krčani so v zadnjem času žrtve vse pogostejših in vse hušljih potresov. Poleg naravnih, ki so prebivalce Krškega že naglani pod zvezdno nebo, se potresi dogajajo tudi na politični sceni. Tak potres se je zgodil pretekli petek, ko so v Krškem ustanovili krški pododbor stranke Zelenih. V stranki je sedaj kar 18 članov. Upamo, da krška politika zelenih ne bo gnala na čiščenje divjih smetišč v okolici mesta, češ: »Zeleni ste, pa pokazite, kaj znate in koliko veljate!«

PODPISI — Krški odbor podpisnikov protesta proti gradnji in širitvi začasnega skladišča jedrskih odpadkov doslej politiki še ni dokazal, da je listino podpisalo 3000 in še nekaj Krčanov. To bi nejeverni uradni politiki že bili dokazali, ko bi se ne bili bali represalij. Slišati je bilo namreč glasove, da bodo izgubili službe vsi tisti nuklearci, ki so podpisali omenjeno listino, prav tako pa se ne bi nikoli bolj godilo tudi ostalim uglednim krškim ljudem, ki so pristavili svoj podpis.

LISJAK — Najbogatejši Slovenec Lisjak, ki ima v lasti mrežo diskotek Super Li in še hotel Bellevue v Ljubljani, je menda stegnil svoje prste tudi v Posavje. Njegov zastopnik je namreč prirejal plesna tekmovanja za otroke, domače firme pa so vse skupaj še podprle. Pri tem pa je Lisjak oz. njegov zastopnik — enako se je zgodilo tudi v posavskih firmah — pozabil na to, da v Krškem že imajo plesni studio Videm. V neurejeni državi ima zasebnistvo očitno več kot proste roke.

Sevniski paberki

POTRESI — V zadnjem času, ko se vrstijo potresi v Krškem in okolici, seveda tudi Sevnici, ne morejo biti neprizadeti, saj potresne sunke laično razlagajo podobno kot številni Krčani in Brežičani, namreč, da je vsega kriva atomska v Krškem. Strokovnjaki take domneve sicer odločno odklanjajo, vseeno pa bi jim, še zlasti seizmologom, bili neuki ljudje hudo hvaležni, ako jih ob sporočilih o potresih v Posavju ne bi »pitali« enkrat s potresi po Mercallijevi lestvici, drugičkrat pa spet po Richtterju. Morda pa bočejo strokovnjaki z lestvico po Richtterju, ki pozna manj stopenj od Mercallija, na svojevtrsten način zgolj pomiriti ljudstvo.

GREHI — Otroci, ki obiskujejo verouk v sevniskem župnišču, so bili zadnjih silno navdušeni nad inovacijo gospoda kaplana. Ta je namreč otrokom dejal, da (v odsotnosti g. župnika) ne bo običajne spovedi, marveč naj otroci svoje grehe pripišejo kar na listke papirja. Te je kaplan nato pobral in vpričo otrok vse listke zažgal, rekoč, da bodo videli, kako bodo grehi izpuhteli v zrak. Otroci so bili nad posodobitvijo spovedi tako veseli, da so se nam zaupali, da za priznanje toliko grehov še nikoli niso imeli take korajže.

KAJ? — Na zadnjem skupnem zasedanju sevniske občinske skupščine je delegat delegacije za zbor občanov, Mirko Zupan iz Krmelja, povsem ob koncu seje precej dvignil temperaturo, ko je menil, da si sedanja občinska garnitura ne zasluži obrekovanja po Kaj u. oz. »po cajtengih«. Županja Breda Mijović se je delegatu zahvalila za podporo, menila pa je, da ji tako pisevanje pravzaprav le še večja populacija. Predstavniki OK ZSMS Roman Zvegljič pa je vzrožil, češ kaj je delegat s tako real-socialistično potezo hotel doseči. Ali naj bi obsodil Kaj, radio Sevnica, Dolenjski list itd.?

»Nove« belokranjske pesmi

Ob izidu publikacije »Lepa Ane govori« belokranjskega rojaka Julijana Strajnarja — Pesmi

Pred kratkim je kot dvojna številka Folklorista, glasila Združenja folkloristov Slovenije, izšla slovenska obsežna publikacija, ki ji je njen urednik Julijan Strajnar nadel poetično ime — Lepa Ane govori. Gre za objavo enih izmed najstarejših terenskih zapisov ljudskih pesmi na Slovenskem, ki so nastali ob koncu maja in v začetku junija 1914 v Beli krajini. Belokranjski rojak, domačin iz Adlešičev, pravnik dr. Juro Adlešič, je namreč tik pred prvo svetovno vojno posnel s fonografom v Adlešičih in na Preloki na voščene valje 38 ljudskih pesmi. Adlešič je smetal po naročilu Odbora za nabiranje slovenskih narodnih pesmi, ki naj bi omenjeno gradivo posredoval dunajski delniški družbi, saj je ta želela izdati narodne pesmi z napevi s celotnega območja takratne Avstrije.

Adlešičovo gradivo je ostalo ohranjeno in neuporabljeno na voščeni valjih petinsedemdeset let. V sekciji za glasbeno narodopisje Inštituta za slovensko narodopisje pri SAZU v Ljubljani so sicer imeli voščene valje za fonograf, za katere pa niso vedeli, ali so posneti ali ne. V Jugoslaviji namreč ni naprav za reprodukcije voščeni valjev. Ko pa so v dunajskem Fonogramarhivu leta 1987 omenjene valje prenesli, se je pokazalo, da gre za posnetke Jura Adlešiča.

Po besedah Julijana Strajnarja Adlešičovo gradivo kaže, da je bilo

leta 1914 v Beli krajini v navadi večglasno petje, ki je šlo večkrat po vzorcu petja »na tretko«. Takšen način petja pa se ne da osvojiti kar čez noč in lahko domnevamo, da je bilo večglasno petje znano na Slovenskem vsaj od sredine preteklega stoletja.

Čeprav je vrednost Adlešičevih zapisov za muzikologe predvsem v zvočnem zapisu, melodiji pesmi (transkripcije pesmi sta naredila Niko Štirtoč in Julijan Strajnar), pa je pomembna tudi jezikovna plat tega gradiva. Le-ta opozarja na jezikovne posebnosti in prepletanja srbskega in slovenskega prebivalstva z ljudmi na slovensko-hrvaški meji. S pesemskimi variantami, ki jih poznamo iz novejšega časa, nas Adlešičovo gradivo opozarja tudi na ljudsko ustvarjalnost, ki nenehno snuje in preoblikuje že ustaljene pesemske stvaritve, poročene v preteklih obdobjih.

Pesemsko gradivo dopolnjujejo: urednikovo uvodno besedilo, v katerem razgrinja zgodovino snemanja pesmi na fonograf, in kratka zapisa o Adlešiču (Alojz Cvitkovič) in Preloki (Marija Starešinič), vse prevedeno v angleščino. Sledi jim seznam in nekaj fotografij adlešičevih in preloških pevk in pevcev, ki so pred tri četrta stoletja prepevali Juro Adlešiču. Zadnja pevka med njimi, Mare Adlešič iz Adlešičev, je umrla januarja 1989, stara skoraj 95 let.

ANDREJ DULAR

Koliko novincev v srednjih šolah?

Srednje šole v dolenski in posavski regiji ter na Kočevskem naj bi prihodnje jesen sprejele v prve letnike 2.370 učencev in še 450 v oddelke za odrasle — Javna razprava o predlogu vpisa bo potekala do 20. januarja

DOLENJSKA, POSAVJE — Izobraževalna skupnost Slovenije je pred dnevi objavila predlog za obseg vpisa v prve letnike in razmestitev izvajanja vzgojno-izobraževalnih programov in smeri v šolskem letu 1990/91. Predlog je sestavljen na podlagi podatkov o namerah učencev po končani osnovni šoli, potrebah srednjih šol in potrebah njihovega okolja po znanjih in poklicih. Objava tega gradiva je namenjena javni razpravi (ta bo trajala do 20. januarja) in usklajevanju vpisa ter razmestitev učnih programov in smeri, kar naj bi dosegli z njo.

Iz objavljenega predloga je razvidno, da nameravajo srednje šole v dolenski in posavski regiji ter v Kočevju naslednje šolsko leto sprejeti v prve letnike 2.370 učencev, poleg tega pa odpreti še petnajst oddelkov za šolanje odraslih. V dolenski regiji bodo vključili v izobraževanje 1.530 prvošolcev v rednih in 330 v oddelkih za odrasle. Srednje šole v Posavju bodo v redne prve oddelke sprejele 600 in v oddelke za odrasle 60 učencev. V Kočevju pa bodo imeli skupaj v prvih letnikih 240 učencev in v oddelkih za odrasle 60 učnih mest.

Poglejmo podrobneje, kako je s tem v regijah oziroma na posameznih srednjih šolah. Srednja šola družboslovne in tehniške usmeritve Edvarda Kardelja v Črnomlju bo imela pet oddelkov v prvih letnikih in en oddelke za šolanje odraslih. Srednja šola tekstilne usmeritve v Metliki bo sprejela 90 prvošolcev. Vse srednje šole v Novem mestu nameravajo za redno izobraževanje razpisati 51 oddelkov za 1.530 učencev v prvih letnikih in še 11 oddelkov za odrasle. Posamezne šole pa predvidevajo, da bodo imele: Srednja kmetijska šola Grm 90 rednih in 90 »odraslih« prvošolcev, Družboslovna in ekonomska

srednja šola 210 rednih in 90 »odraslih«, Srednja šola tehniških in zdravstvene usmeritve Boris Kidrič 480 rednih in 120 »odraslih« prvošolcev, Srednja šola pedagoške in tehniško-naravoslovne usmeritve 180 in Srednja šola za gostinstvo in turizem prav toliko učencev v prvih letnikih. V dislocirani enoti Srednje kemijske šole Ljubljana naj bi

bilo 60, v dislocirani enoti Srednje lesarske šole Škofja Loka pa 90 prvošolcev.

Srednja šola tehniških usmeritev in družboslovja v Kočevju naj bi sprejela 210 prvošolcev in še 30 učencev v oddelke za odrasle, tamkajšnja dislocirana enota Srednje lesarske šole Škofja Loka pa v redni prvi letnik 30 in v prvi letnik za odrasle prav toliko učencev.

Kot rečeno, takšen je predlog. Ali se bodo te številke kaj spremenile ali ne, pa bo znano po izteku javne razprave oziroma po zadnjem usklajevalnem postopku, kateremu bo sledil razpis vpisa. I. Z.

ODBOR ZA KULTURO

NOVO MESTO — Skupščina novomeške kulturne skupnosti je ob svoji razpisitvi imenovala tako imenovani programski odbor za kulturo. Devetčlanski odbor vodi Vasja Fuis, zadnja predsednica skupščine, njen namestnik pa je Jože Škulca. Odbor je sestavljen tako, da pokrivajo njegovi člani najrazličnejša interesna področja.

Drevi Mačeha iz veselja

Začenja se drugi cikel Filmskega četrtka

NOVO MESTO — Danes se v tukajšnjem Domu kulture začenja drugi cikel filmov Filmskega četrtka, kakor so v tej sezoni poimenovali novomeško filmsko gledališče. Ob 18. in 20. uri bodo predvajali ameriško fantazijsko komedijo Moja mačeha iz veselja in to bo prvi film iz novega cikla (za obdobje januar — marec), v katerem bodo spet predstavili šest novejših svetovnih filmskih uspešnic, vse pa prihajajo iz ameriške kinematografije.

25. januarja bo na sporedu igrani animirani risani film Kdo je potunjal Rogerja Zajca, 1. februarja pustolovsko-fantastični film Brezno, 22. februarja fantazijska akcijska kriminalna Smrtonosno orožje 2, 8. marca biblijska zgodba o legendarni osebnosti Jezusa Kristusa Zadnja Kristusova skušnjava in 22. marca drama Barva denarja. Tudi predstave teh filmov bodo ob 18. in 20. uri.

I. Z.

Se vremena v Metliki jasnijo?

Po dveletnem mrtvilu spet metliške poletne kulturne prireditve

METLIKA — Pred leti zelo pestro in bogato kulturno življenje v Metliki — segalo je od prirejanja raznih kulturnih prireditev do izdajanja knjig mladih metliških avtorjev — je na hitro in skoraj povsem zamrlo. Medtem ko se je prejšnja leta v Metliki poletni in pozimi dogajalo nekaj, kar je imelo tako ali drugačno zvezo s kulturo, je, ko je pešča zagnancev, ki je za vse to skrbel, omagala in popustila, čez noč vse zastalo. Konec je bilo poletnih in zimskih kulturnih prireditev, v »metliškem založništvu« ni izšla nobena knjiga več, v Metliki je zavladalo pravo kulturno mrtvilo.

Vzroke, zakaj so prej tako zagreti metliški kulturni zagnanci odpovedali, bi bilo treba poiskati in jih odpraviti, če je za to volja in pripravljenost, a že nastavek za kaj takega bi presegel ambicije tega članka. Ta spis naj bi spomnil na to, da se je po dveletnem popolnem mrtvilu začelo na metliški kulturni sceni spet nekaj dogajati.

Po dveh letih so namreč obudili in izpeljali — v skromnejšem obsegu sicer, a vendar — poletne kulturne prireditve, ki so jih prej pod firmo ZSMS in ZKO pripravljali metliški kulturni zanesenjaki. Organizacijo lanskih prireditev je prevzela folklorna skupina »Ivan Navratil«. Julija in avgusta so na grajskem dvorišču pripravili pet prireditev, in sicer: Galo v izvedbi zagrebškega gledališča, Jerca Mrzel je izvajala songe E. Fritz, Dare Valič je nastopil v monodrami Vršilec dolžnosti, koncert ansambla Dixieland, Ivo Ban in Silvester Mihelič pa so pripravili prireditve pod naslovom Beseda in glasba. »Glede na to, da dve leti v Metliki razen Vinske vigradi ni bilo nič in so se ljudje odvadili obiskovati take prireditve, smo z obiskom kar zadovoljni. Res pa je, da so na prireditve v glavnem hodili eni in isti ljudje. Tako lahko človek dobi neprijeten občutek, da vse to pripravlja

zase in za svoje somišljenike,« pravi Stane Križ, eden od organizatorjev. Ker z vstopnino ne bi mogli pokriti stroškov prireditev, so dobili sponzorje. »Te prireditve smo pripravili namesto Razkošja v stelji, ki ga je folklorna skupina dol-

ga leta pripravljala na Vinomeru, a je dobiček iz leta v leto padal. V času prireditev na grajskem dvorišču je bila odprta grajska klet, po vsaki prireditvi je bila zabava, na kateri so marsikdaj sodelovali tudi nastopajoči. Izpustitev od teh prireditev smo oziroma se bomo porabili za dejavnost folklorne skupine, v glavnem bo to zadostovalo za kritje stroškov enega gostovanja, nekaj pa bo ostalo še za nabavo bojanjskih noš,« je povedal Križ.

A. B.

USPEL NOVOLETNI KONCERT

SEVNICA — Delavska godba na pihala pri GD Sevnica, ki jo vodi dirigent Franc Zupanc, je pripravila tradicionalni novoletni koncert. Številnemu občinstvu, zbranemu v sevnški kulturni dvorani GD, sta se ob godbi predstavila še gosta, in sicer mladinski zbor in ansambel osnovne šole iz Boštana pod vodstvom Franca Lebna in mešani pevski zbor PD Primož Trubar iz Loke pod taktirko Mance Vidic. Koncert, na katerem so igrali skladbe pretežno tujih skladateljev, peli pa predvsem pesmi domačih avtorjev, so sklenili z združenim nastopom godbe in pevcev iz Loke ter voščilom predsednika sevnškega gasilskega društva Toneta Korena. Koncert je izvenel kot prijetno kulturno doživetje in obetavna popotnica ljubiteljskemu poustvarjanju v letu 1990.

Potreben je kulturni parlament

Tako menijo v Novem mestu, kjer se boje, da novi občinski odbori ne bodo kos vsej problematiki v obdobju brez kulturnih skupnosti

Leto 1990 začenjamo brez kulturnih skupnosti. Kot vemo, so jih pri nas ukinila septembra sprejeta ustavna dopolnila. Njihovo usodo je dokončno zapečatil hkrati sprejeti zakon. Dvodomne skupščine kulturnih skupnosti pa so se razpusile šele ob koncu leta, enako odbori, komisije in druga telesa, ki so jih imela.

Na smetišče zgodovine je moralo tako rekoč vse, kar je dišalo po samoupravi. Nič več ne bo prekanj med izvajalci in uporabniki o prispevnih stopnjah, o tem, ali je za to in ono dovolj denarja ali premalo, komu dati več in komu manj.

Tudi obdobje vladavine svobodne menjave dela s podpisovanjem dogovorov in sporazumov je nepreklicno mimo. Zdaj so skrb in odgovornost za kulturo prevzeli državna oblast, njene skupščine in izvršni sveti. Spet je vse centralizirano, kot je bilo pred desetletjem in pol.

Mesto programiranja in odločanja o kulturi v občinah bo poslej v občinskih skupščinah, medtem ko se bo temeljna politika o tej dejavnosti posebnega družbenega pomena krojila v okviru izvršnih svetov in njihovih služb. V pomoč bodo programski odbori, imenovani na poslovnih in v ve-

liko primerih nesklepčnih sejah skupščin kulturnih skupnosti. V pristojnosti tedaj odborov bo (med drugim) delitev denarja za izvajanje kulturnih programov, na zbiranje in določanje višine sredstev pa ne bodo imeli nikakršnega vpliva.

Zdi se, da bo vloga programskih odborov pretežno svetovale in debatne narave. Toda čeprav bo takšna, to ne pomeni, da odbori ne bodo za nič odgovarjali. Odgovornost bo večja, kot je videti na prvi pogled, saj bo pravzaprav od njihove neposredne angažiranosti odvisno, kako bo kultura pojmovana in obravnavana pod novim skrbništvom. Ali se bo, denimo, na sejah občinskih skupščin znašla na začetku ali šele na koncu dnevnega reda, kot nekakšna nepomembna obrobna zadeva.

Odbori si bodo morali vztrajno prizadevati, da vse tisto, kar so zastavile kulturne skupnosti s svojimi plani in še ni bilo v celoti uresničeno, poslej ne bi propadlo. Predvsem pa, da se ne bi kdo naprej znašel nad kulturo, jo proglasil za parazitsko in ji odrekal še tisto, od česar je do zdaj živel.

Da bi bili programski odbori kos tudi najhujšim situacijam in najrazličnejšim zapletom, so že pri imenovanju

pazili na to, da so izbrali res take ljudi, ki so se dolga leta kalili v kulturi, spoznali vse strani te družbene dejavnosti, tako da bodo znali kulturo vsak trenutek in na vsakem mestu zastopati argumentirano.

V Novem mestu so poleg tega še predlagali, da bi čimprej osnovali tako imenovani kulturni parlament, v katerem bi ljudje, ki jim ni vseeno, kakšno kulturo premore novomeška občina, in so pripravljeni tudi sami kaj pomembnega prispevati za razvoj in napredek, v demokratični razpravi oblikovali izhodišča za programe, presojali ravnanja v kulturi in s kulturo, nakazovali ostvarljive vizije in podobno.

Kulturni parlamenti bi bil lahko v veliko oporo programskemu odboru za kulturo, zlasti še v njegovem začetnem obdobju, ko bo potrebno kulturi pod državno upravo utrditi položaj, kakršen ji gre in kakršnega je imela že do sedaj. Ta parlament pa bi lahko ostal kot metoda dela tudi potem, ko bo mimo zdajšnje prehodno obdobje organiziranosti kulture, oziroma potem, ko bo dokončno znan in ko bo zaživel novi model za življenje kulture. I. ZORAN

kultura in izobraževanje

PETINA PROGRAMA NA SKRBI REPUBLIKE

NOVO MESTO — Dejavnost Dolenjskega muzeja bo letos financirala republika, ki bo tudi pokrila 70 odstotkov stroškov za nakup novih knjig v Studijski knjižnici Mirana Jarca. Republika bo financirala približno petino dejavnosti po programu novomeške kulturne skupnosti za leto 1989. Za Jakčev dom in Dolenjsko galerijo, ki spadata pod Dolenjski muzej, Studijsko knjižnico, Dom kulture, ZKO in vse drugo, kar je do zdaj financirala občinska kulturna skupnost, bo poslej skrbel občina. Menijo, da bi za vse to zadostovala prispevna stopnja 0,56 odst. oziroma nekaj višja od tiste, po kateri je denar zbiral kulturna skupnost.

Podoben kot za ogled filmov prvega cikla je moč tudi tokrat (še danes) kupiti abonmajske vstopnice. Ta stane 550 dinarjev, medtem ko bo treba za navadno vstopnico odšteti 120 dinarjev, veljala pa bo za ogled samo ene predstave. Če upoštevamo vseh šest filmov, potem je abonmajskega popusta 170 dinarjev, kar ni tako malo.

Za filmske predstave prvega cikla je abonmajske kino vstopnice kupilo 197 abonentov oziroma po okoli 100 za predstavo. To je za 100 odst. več, kot je bilo leta 1988 povprečno obiskovalcev na posamezni predstavi filmskega gledališča. Kot pravi Mira Maljuna, direktorica Doma kulture, imajo zdaj na Filmskih četrtkih trikrat boljše obiske, kot ga beležijo na rednih predstavah druge dni.

»Uvedba abonmajskih kino vstopnic pomeni veliko ugodnost za obiskovalce,« poudarja Maljuna. »Ta ugodnost je predvsem v tem, da si lahko prihranijo denar, si prvi ogledajo film, poleg tega pa imajo zagotovljen stalni sedež v dvorani. V programu so štirje najnovejši filmi in v Novem mestu jih bomo predvajali med prvimi, če ne celo prvi v Sloveniji.«

I. Z.

Barvna orkestracija večne lepote

V Dolenjski galeriji se s pregledno razstavo svojih del predstavlja akademski slikar Jože Kumer — Do zdaj največja samostojna razstava tega slikarja

NOVO MESTO — V Dolenjski galeriji se s pregledno razstavo svojih del, slik in risb predstavlja akademski slikar Jože Kumer, v Dolenjskih Toplicah udomoljen novomeški rojak. Ekspoziti so izbor njegove ustvarjalnosti v zadnjih letih, kar ima status svobodnega umetnika. Po končani akademiji leta 1981 je več let poučeval na srednji šoli, prosvetarskemu delu pa se je odrekel, ker ga je pri ustvarjalni rasti oviralo. Odkar se ukvarja samo s slikarstvom, tudi več razstavlja. V letu 1989 je obiskal ZDA in imel uspešno razstavo v clevelandski galeriji.

Pričujoča razstava v obeh dvoranah Dolenjske galerije je do zdaj največja

predstavitev Kumrovega slikarstva. Lahko bi jo razdelili na dva dela, od katerih prvi prikazuje končne izdelke, drugi, ki vsebuje risbe in male studije, pa nekoliko ponazarja slikarjevo metodo pripravljanja končne slike. Drobne studije, zanimive tudi iz didaktičnega zornega kota, po svoje izpričujejo izjemno Kumrovo skrb za čistost slike, za kristalizacijo oblikovne in barvne govornice. To pa je samo potrditev več, da slikar ničesar ne prepušča naključju.

Jože Kumer se s to razstavo predstavlja kot slikar, ki ga v sedanjih razvojni fazi zanimajo predvsem krajinski motivi in figuralka, manj pa tihožitja. Na figuralkah nastopa žensko telo v različnih stanjih, pri tem pa so še posebej zanimive barve, ki so postavljene druga ob drugi in druga proti drugi. Gre za svojevrstno pršenje barvne lestvice, kar akademski slikar in likovni kritik Marian Tršar, pisec spremnega besedila v

katalogu, ki ga je Dolenjski muzej izdal za to razstavo, imenuje razvjeta orkestracija naravne lepote.

Če so v zdajšnjem Kumrovem slikarstvu še zaznavni sledovi izkušnje preteklosti, pa je v številnih slikarjevih delih že zaznavna težnja po preraščanju doganega in iskanju lastnega oblikovno izraznega bistva. Prej ko slej se bo iz nakazanega izluščila Kumrova polnokrvna umetniška govorica, ki bo tega slikarja, kot pravi Marian Tršar, določila v mozaiku sodobnih likovnih dosežkov kot samosvojo umetniško osebnost.

I. ZORAN

SLOVENSKO-ITALIJANSKI

DUET V BELI KRAJINI

ČRNOMELJ — V ponedeljek, 15. januarja, bo ob 19. uri v črnomeljski župnijski cerkvi nastopil slovensko-italijanski duet, ki ga sestavljata violinist Igor Kurent in Trsta in harfistka Francesca Frigotto iz Bolzana. Izvajala bosta dela iz klasične in sodobnih skladateljev. Gosta se bosta v južnem delu Slovenije zadržala več dni in koncentrirala tudi za šolsko mladino v Beli krajini, na Dolenjskem in Posavju.

PREGLEDNO IN DO ZDAJ NAJVEČJO samostojno razstavo del akademskega slikarja Jožeta Kumra so v Dolenjski galeriji odprli 27. decembra. O razstavljenih delih je govoril in razstavljalca (na posnetku v prvi vrsti) predstavil Bojan Božič, ravnatelj Dolenjskega muzeja (prvi z desne). Na otvoritveni slovesnosti so nastopile tudi plesalke baletnega oddelka novomeške glasbene šole pod vodstvom Sonje Rostan. (Foto: Branko Babič)

pisma in odmevi

KOLEDARJA PA NI BILO

Dolga leta sem naročnica Dolenjskega lista. Čeprav so hudi časi in se bom morala marsičemu odpovedati, bom še vedno ostala vaša naročnica. Komaj čakam četrtek, da prinese poštar priljubljeni Dolenjski list. Moram pa povedati, da sem bila v decembru malce razočarana. Pričakovala sem koledar za leto 1990, pa ga ni bilo. Ali ga niste izdelali? Če ste ga, mi ga pošljite; pripravljena sem ga plačati. Koder hodim, imam vaš koledar s seboj, si mi veliko pomeni; je namreč »Dolenjska in Bela krajina« hkrati. Celotako leto sem že na bolniški, po novem letu grem spet na operacijo in potem verjetno zopet v zdravilišče. Domači mi redno prinašajo Dolenjski list. Njegova vsebina je pestra in zanimiva. Vsem delavcem iskreno čestitam in želim veliko uspeha pri »našem časopisu«.

MARICA GRLICA
Šentvid pri Stični

NOVOLETNO DARILO

Šli smo v kino dvorano. V njej smo videli smešne klovne. Predstavili so nam pravljico o zmaju in veliko igrice. Potem pa je prišel dedek Mraz in nam povedal, da je bila ta predstava naše novoletno darilo.

POLONA FINK, 2. r.
Gor. Ponikve 34

Z OPREMO CIVILNE ZAŠČITE RAVNAJO KOT Z NAVLAKO

VELIKA LOKA — Ljudje so

ogorčeni, ker so jim brez vednosti krajevne skupnosti oddali prostore bivšega krajevnega urada obrtniku oz. zadruzi. Kdo je to bil, še ne vedo, zato bodo povabili na sestanek tiste, za katere mislijo, da so jim vse to skuhali. Civilna zaščita je imela do pred nekaj tedni lepo zloženo vso opremo, tudi tisto za radio biološko in kemijsko zaščito, v bivših prostorih krajevnega urada. Občani so sami brezplačno naredili police, da je bilo skladiščenje bolj pregledno in da ni vse ležalo po tleh, ker so se v tistem prostoru tudi sestajali. Pred kratkim pa je novi uporabnik — baje je to obrtna zadruga — zmetal vse stvari v pisarno KU na drugi strani hodnika. Kdo je to odobril, ne vedo, vendar krajani ne bodo mirovali prej, dokler ne bodo zvedeli, zakaj ne zaslužijo, da bi jih prej obvestili. Pripadniki civilne zaščite so užaljeni, in nekateri že napovedujejo, da bodo opustili delo v njej in v krajevni skupnosti, če lahko drugi odločajo v njihovem imenu.

»LIKOF«

V Zalugu pri Škocjanu smo imeli uspel in zaslužen »likof« po nape-ljavi telefona in javne razsvetljave. Slednjo bomo morali sicer še malo raztegniti. Likof je bil pri Francu Kralju in bi bil nepopoln, če se ga ne bi udeležili povabljenosti. Povščil in toy. Krnc, prvi predsednik sveta KS Škocjan in drugi predsednik sveta KS Šmarjeta ter tov. Tomšič, predsednik gradbenega odbora za telefon. Ob tej priložnosti se javno zahvaljujemo omenjenim tovaršim za njihov trud, da je šlo delo po načrtu. Zahvala gre tudi vsem, ki so kakorkoli drugače prispevali k uspehu omenjenih del in k dobremu zaključnemu srečanju. Naj omenim še željo, ki jo imajo verjetno vsi krajan, da bi drugo leto napravili »likof« po zgrajeni kanalizaciji in položnem asfaltu v vasi. V bodoče bi radi v naši sredi še pozdravljali tov. Povšiča, ki je bil doslej uspešen predsednik in bi mu zato v prihodnje zaupali še kakšen mandat.

STANKO KRALJ

Znesel se je nad golobi pismonoši

Lovec sredi vasi stre-ljal golobe

V Pristavi pri Šentjernejem živi 74-leten možakar, katerega hobi je bilo gojenje golobov pismonoš. Je bilo, kajti zdaj golobov nima več. Neki lovec, ki je bil rojen v tej vasi in živi zdaj v Šentjernejem ter je član lovske družine Orehoviča, je namreč spomladi 1989 postrelil pol jate, tako da so mali mladički potem poginili od lakote. Strastni golobar je s pomočjo nekaterih golobarjev spet prišel do lepe jate; zelo veliko mladičev je dobil brezplačno od predsednika LD Orehoviča. Toda lanskega novembra je omenjeni lovec ponovno s puško pustolil po Pristavi. Sredi vasi je večkrat streljal na jato golobov pismonoš in postrelil skoraj vse, nekaj pa jih je le rnil — manjkale so jim noge — da jih je moral golobar sam pokončati.

Sprašujemo se, ali ta lovec res lahko dela, kar hoče. Samo pomislimo, kaj bi se lahko zgodilo, če bi se nekdo slučajno znašel na strelni liniji! Če ta človek že strelja na bratovem dvorišču na golobe — čeprav tudi ti niso njegovi — pa je vsaka-rog nedopustno streljanje sredi vasi. Je lovec res tako lačen golobjega mesa? Kot vedo povedati nekateri, je imel v vreči kar precej golobov. Naprosamo predsednika LD Orehoviča, naj to zadevo vzame v roke in naj lovca kaznuje, saj je LD Orehoviča samo v sramoto. Poleg opravičila za omenjeno dejanje pričakujemo, da bo golobarju nabavil novo jato golobov, ki 74-letnemu človeku pomenijo zelo veliko. Če lovec tega ne bo storil, ga bomo imenovali v eni prihodnjih števil Dolenjskega lista, po potrebi pa bomo vložili tudi tožbo.

imrn

O pomoči pri odkrivanju resnice

Odgovor Štefanu Ščapu na njegovo pismo »Župan Šali se vendarle »šali«

Zahvaljujem se Vam za ponujeno mi- »vsestransko pomoč in zavezništvo pri odkrivanju resnice« o gradbeni zadevi. Seveda moram v zvezi s tem poslom najprej povedati, do kod sem v razkrivanju njenih plasti prišel, kje so moji dvomi in kje stene teme.

Strinjam se z Vami, da pustiva politično »kurbarijo«. Ne Vi ne jaz počeva z njo imeti nič skupnega. V njej nisva sodelovala, zakaj bi se potlej z njo ukvarjala? Toda, dovolite, mene so v »politično obračun kar pahnili«, čeprav pri gradbeni zadevi nisem sodeloval, kakor ste recimo Vi. Dobil sem jo na vrat, ne da bi si jo želel. Dobili so jo tudi nekateri drugi, recimo Florjančič, Dular, pa si je tudi niso želeli.

Moje mnenje je, da ni bilo v Novem mestu nikakršnih stvarnih idejnih ali političnih razlogov za politični obračun med člani ZK na obli. Nobena analiza, noben pogovor ni pripeljal do sklepa ali do ocene, da bi lahko šlo za kaj takega. Grad-bena zadeva torej ni mogla biti motiva, povod ali priložnost za obračun z nasprotnikom. Moje prvo razkritje je, da je teza v montiranem političnem procesu konstrukt. To trditve gradim na dejstvu, da do-slej ni bilo mogoče zbrati dokazov za dvom o njej ali njeni zavrtnitvi. Tu torej Vaše pomoči, tovariš Ščap, ne potrebujem. No, niti mi je ne bi nudili, ste rekli. Pojdva dalje, k mojim dvomom. V mislih imam misli (stavke) iz preiskovalnega procesa o gradbeni zadevi. Skušate me Vi, Kovačič in Jalovec prepričati, kako stavi, ki ste jih osumljeni resnično izrekli, niso odraz stvarne resnice, dejanskih odnosov med investitorji in izvajalci, pač pa odraz takšnih razmer v kazenskem postopku (pritisli, grožnje, šikanje), da vam ni bilo mogoče povedati, braniti in obraniti resnico oziroma govoriti resnico. Za mo- jo psihološko sodbo o gradbeni zadevi so bili merodajni prav ti stavki. Zdaj, ko sem nekatere stavke citiral, da bi ovrgel z njimi konstrukt o političnem obračunu in da bi si prišel na čisto tudi glede moralne plati gradbene zadeve — saj pravna plat je bila v olajšanje vseh ali večine razrešena že z ustavitvijo kazenske preiskave — pa se javno v odgovorju opozarja, da ti stavki ne odražajo resnice. Resnično izgovorjeni stavki v kazenskem postopku so torej ne-resnični. Če ste to hoteli povedati Vi in Ja-

lovec, potem je povsem napačen abotni, moralno bedni vzporedni izbruh in napad na pisca tega članka, saj ni on kriv ali odgovoren za resničnost ali neresničnost stavkov v preiskovalnem spisu. Zdaj dvomim! Kaj je torej moralna resnica? Ali je to dolensko ljudstvo upravičeno dobiti odgovor na to vprašanje? Mislim, da! In kdo lahko da nam vsem odgovor in bi ga bil tudi dolžan dati, Vi, ki mi želite pomagati k moralni resnici — saj do politične sem se že sam dokopal — ali Jalovec, Kovačič, tožilec, preiskovalni sodnik, posebna komisija, republiški javni tožilec? Osebnostno mislim, da lahko dvom ali zanič-kovanje resnice resničnih stavkov izpodbi-ja zlasti preiskovalni sodnik ali pa analiza višjih instanc pravosodja.

Veste, tov. Ščap, lahko bi Jalovec napi-sal v odgovor, da ni dobro prebral moje trditve glede pogajanj z investitorji, saj z njim ne posegam na dodatna dela, lahko bi tudi tisti nedokončani stavek, ki ga omenjate, dokončal, saj to od mene pričaku-jete, da bi se potem v celoti glasil takole: Ob opozorilu za dosedanje Jalovečeve trditve, kaj vse je bilo zanj vendarle odločil-no, da je podpisal dokument v Kandiji, navzoči Jalovec do sedaj izrečene trditve dopolni v tem smislu, da o nekaterih stva-reh, o katerih je govoril, formalno (obli-kovno, konkretno: F. Š.), na vrtu niso go-ovorili, ampak so nanj pritiskale. O nekaterih stvareh pa so govorili, npr. o parkiriščih, nadalje o penalih, nekaj tudi o investicijah na Cikavi v zvezi s preselitvijo obrata iz Bršljina. Vse to je imel v mislih ob teh pogajanjih in si je bil nekako na jasnem, da če se neuspešno razidejo, da utegnejo za Pionir nastati posledice kot sivočasno za IMV v zvezi z Gradisom (Jalovec-Ščap 360); lahko bi navajal še druge stavke, ki investitorji in izvajalce moralno bremene, a vse to zdaj ni važno. Zdaj je tu dvom o resnici stavkov, izreče-nih v preiskovalnem postopku, zdaj je tu dvom, ki načenja vprašanje resnice kazens-kega procesa. Mi lahko pomagata? Mislim, da ne. Pa vendar nimam pravice kar sprejeti Vaše trditve o neresnici stavkov, niti kar ne zaupati pravosodju! Je dvom tudi resnica? Je, pa še kako kruta! Mi re-cimo lahko poveste, ali ste govorili resni-co, ko ste v preiskavi izjavili, da se Pionir »odreka kritju dela režije in dobičaki, in to očitno« pri gradnji obeh hiš, ali pa so to le neresnične besede? Ali ste, recimo, na po-gajanjih na kandidskem vrtu izrekli misel,

da je 5.000.000 din »pravzaprav velik de-nar in češ, kaj je to za Pionirja, da za tak denar vse to napravi«, kar trdi Jalovec, ki je nerad, pač posli (občutek podrejenosti in stiske), pristal na tako ceno, ali pa mor-da tudi v teh stavkih ni resnice? Prosim, saj ste mi obljubili pomoč pri iskanju resnice! Hvaležen vam bom.

In končno: k vaši matematiki ali raču-nstvu! Saj vem, da veste: formula je eno, merjenje količin, določanje cen pa spet nekaj drugega. Moram priznati, »lepo ste računali in izračunali. Toda računali so tudi drugi: Milan Knez po svoje, izvede-nec Maligoi spet po svoje, Vinko Bele prav tako, ljudje pri Pioniju tudi. Vidite, tam, kjer zadeve niso od vsega začetka na-tančno definirane, vodene, nujno prihaja do temnih sten. Tudi pravosodje je prišlo do njih. Pa že raje verjamem pravosodju, ko je zaradi tega, ker ni bilo dovolj doka-zov, postopek ustavilo in osumljenca raz-bremenilo sleherne pravne krivde!

A zdaj, tov. Ščap, vam moram poveda-ti; visoki javni tožilec v Ljubljani (imena ne bom navajal!) mi je po mojem pisanju v Delu (na Martinovo je bilo) delil neka-ko tako: »Prav imaš, zelo blizu si resnici, vse skupaj je moralno nečedno, a za ka-zenski pregon ni bilo dovolj oprijemljivih dokazov.« Tov. Ščap, tudi meni je bilo težko, ko sem bil primoran prijeti za pero in omeniti Jalovca. Morda bo Vaša zame-ra manjša, če Vam povem, da sem se v ti-stem hipu že odločil, da ga obiščem in se mu že vnaprej opravičim. Večkrat sem ga klical, a žal se nisva mogla niti slišati, kaj šele pravočasno srečati. Tajnici sta živ do-kaz tega, kar trdim. Glede moje moči pri običinskih investicijah in dodeljevanju gradbenih del na bodoči avtocesti pa si ne delajete preglavice, nikakršna niti! Vprašaje izvršni svet, če mi ne verjamete. Podprem pa predloge, ki se mi zdijo smiselni, ko-ristni ali nujni.

Vaš prispevek se mi je zdel vreden od-govora. Čeprav mi je srce čisto, ne vem, ali bom dosegel končni cilj...

FRANCI ŠALI

OB DNEVU JLA

S krajšo slovesnostjo smo tudi na naši šoli počastili dan JLA. Povabili smo nekaj vojakov in starešin, da nam predstavijo delo. Učenci smo pripravili kulturni pro-gram, v katerem so najmlajši s pesmicami in recitacijami prikazali življenje med NOB, predstavil pa se nam je tudi dekliski oktet pod vodstvom Franca Lebn. Vo-jaški pilot je opisal vojaško solo in poklic, vojak pa so nam nekaj zaigrali. Za konec so nas razveselili še z zvoki lambade in ta-ko poželi bučen aplavz.

DAMJANA KROŠELJ, 7. a
OŠ Boštanj

UPOKOJENCI PRVIČ PRAZNOVALI V DOMU JLA

Društvo upokojencev Novo mesto je 28. decembra prvič organiziralo prazno-vanje novega leta v restavraciji Doma JLA Novo mesto, s katerim že vrsto let dobro sodeluje in uporablja njegove pro-store za športne, razstavnice ter druge aktiv-nosti. Glede na dogovorjene ugodne pogo-je, ki jih je nudil Dom JLA (primerna cena večerje in zabavni ansambel), so bile re-zervacije za 220 oseb hitro razprodane. Ob napovedani začetni 19. uri so discipli-nirani upokojenci že napolnili prostore in za uvodni del so zadonele pesmi mešanega pevskega zbora DU Novo mesto, ki ga uspešno vodi Sonja Pirc. Predsednik društva Viktor Bartolj je v pozdravnem govo-ru naštel nekaj bistvenih aktivnosti v društvu v minulem letu in se vsem zahvalil za sodelovanje. Povedal je tudi, da so obiska-li in obdarili za novo leto 220 članov društva, starejših od 80 let.

R. H.

Njive so bile bolj čiste

Alojzij Gabrijel iz Rodin pri Trebnjem in njego-vih devet desetletij življenja

Alojzij in Marija Gabrijel

Alojzij Gabrijel iz Rodin pri Treb-njem, kjer se je tudi rodil, je vstopil v 90. leto življenja. Zanimiva so bila ta leta. Kot vojak je bil nekoč dno v Tirolah, tam je bil ranjen v nogo in zato so ga poslali na Dunaj v bolnico. Po vrnitvi s fronte je ostal doma na ve-liki kmetiji in v družini, ki je bila šte-vilna, tako kot je imela veliko članov družina Marije, ki si jo je izbral za za-konsko družico. Tudi njima se je rodi-lo veliko otrok, deset.

Marija, ki se spominja mladih let, pripoveduje o težkih časih. V hiši, ki je imela »hišo« in kamro, črno kuhinjo in neke zunan leseno stranišče — in kdo bi stresel iz rokava vse posebnosti — se je družina ob zimskih večerih

Ivana Rom

Kakor da še roški gozdovi, njive in travniki žalujejo, ko se je pri Sv. Martinu končala pot Romove mame iz Obrha, ka-tere telo je po dolgih letih popotovanj le-glo k počitku v domačo zemljo. Njen duh, ta nemirni iskalec resnice, bo še dolgo pri-soten po poteh, ki jih je v 88 letih življenja prehodila po dolgem in počez.

Romovi mami dolgujemo veliko, kajti od nje smo se veliko naučili. Ko sem se v imenu KO ZBB NOV Dolenjske Toplice poslovil od nje, je bilo to tudi slovo njenih bivših vojniš tovarišev partizanov, aktivis-tov, ranjencev in terenskih delavcev, ki so jo poznali. Stregle so jim njene roke in njen dom jim je bil varno zatočišče. Ko sem pred leti obiskal njeno hišo, je pred menoj sedela ženska plemenitih potez, ki jih ji je pomagalo začrtati trpljenje. Njene roke so bile žuljave in se jim je videlo, da so znale sukati srp in motiko. Bila je dobra delavka in varuhinja družinskega ognjiš-ča, ki ni nikoli ugasnilo, da je njena družina lahko vsak dan zajemala sadove njene-ga dela iz lončene skleda. Lončena skleda je bila tedaj, ko je bil bel kruh samo za praznike.

Za Romovo mamo je ostal kristalno čist spomin na mater, ki je hodila poštno po življenjski poti. V tem trenutku, ko že-limo blag pokoj njeni duši, ni greh, če upo-rabimo nekaj Cankarjevih besed: V mo-jem srcu je materina podoba, lepota, blagost, kakor je nikoli nikjer nisem videl in ki jo bodo živo gledale moje umirajoče oči. Zbogom, mati. Naj vam vaša dobrota in ljubezen obriše solze iz oči vaših dragih!

T. V.

Stevo Šoštar

V Semicu je 1. januarja ugasnilo živ-ljenje Steva Šoštarja, predmetnega učitelja telesne vzgoje. Rojen je bil 24. oktobra 1948 v Zajačnem selu pri Ozlju v učiteljski družini. Po končani srednji šoli se je vpisal na zagrebško pedagoško akademijo in leta 1970 di-plomiral.

Na semiški šoli je začel poučevati 1. oktobra istega leta. Hitro se je vživel v kolektiv in slovensko okolje. Bil je de-laven v TVD Partizan, v SSD Smuk, navdušen ribič in zelo aktiven član ri-biške družine. Poučeval je tudi na po-družnični šoli na Štrekljencu, bil njen vodja in se izkazal kot dober organiza-tor. Vključil se je tudi v tamkajšnje pro-stovoljno gasilsko društvo.

Spominjali se ga bomo kot človeka »zlatih rok«, saj je imel izjemen smisel za oblikovanje. Peskovniki, skvriji, tehniški izdelki nas bodo še dolgo spominjali nanj. Mnogim bo ostal v spom-inu kot dedek Mraz, ki je 10 let razve-seljeval semiške otroke. Učencem in kuščanom je razdaljal svoje bogate iz-kušnje in spretnosti, zato ga ne bodo ni-koli pozabili.

Kolektiv OŠ Semič

»Dolenjska ni zadnja, kot trdite«

Ugovor k prispevku »Novost: mojstrske kmetije« (Dol. list 28. dec. 1989)

Prosim, da v zvezi s člankom »No-vost: mojstrske kmetije«, ki je bil objavljen v 52. številku na 3. strani, objavite tole pojasnilo:

Pobudo za opravljanje praktičnega dela in pripravnosti na tako imenova-nih mojstrskih ali mentorskih kmetijah je že pred časom dala na svoji skupščini Zveza kmetijskih inženirjev in tehnikov Slovenije. Imenovala je tudi komisijo, ki naj bi spremenila zakonske akte, ka-teri sedaj to urejajo. Mariborska Višja agronomska šola pod vodstvom dekana mag. Milana Erjavca pa je, gledano na to, da se je vsa stvar le preveč zavlekla, ob podpori Centra za pospeševanje kmetijstva pri Zadrugi zvezi Slovenije ubrala hitrejšo pot. Kljub temu da še niso urejeni vsi zakonski akti, je že začela uresničevati program mojstrskih kmetij. Kmetijskim zavodom je bilo nalože-

no, da zbirajo primerne kmetije na svo-jem območju. Minimalni kriteriji, ki jih je izoblikovala posebna skupina, so vsebovali: doseženo proizvodnjo, opremljenost in urejenost kmetije ter pripravljenost za delo s študenti in dijaki.

Na območju Dolenjske smo skupno s pospeševalno službo kmetijskih za-drug predlagali 34 kmetij, in sicer: na območju M-KZ »KRKA« Novo mesto 10 kmetij, M-KZ Trebnje 3, M-KZ Metlika 3, M-KZ Črnomelj 2, M-KK-TOK Sevnica 8, M-AK TOK Krško 2, Agraria TOK Brežice 4 in Slovini Bizeljsko-Brežice 2.

30 študentov 2. letika živinorejskega oddelka

VAS Maribor je od 4. do 13. decem-bra 1989 že opravljala prakso na kmeti-jah po celi Sloveniji.

Tudi na Dolenjskem so bili 3 študen-ti, po eden na živinorejsko usmerjenih

kmetijah in sicer: Franca Pusta, Hudeje 19, Trebnje; Alojza Kastelca, Mali Vrh 8, Mirna peč; Jožeta Barboriča, Gore-nja vas pri Šmarjeških Toplicah.

Isti študentje pridejo na iste kmetije še za 10 dni v začetku maja 1990.

Spomladi 1990 pa bodo opravljali prakso tudi študenti poljedelskega in sadjarsko-vinogradniškega oddelka VAS Maribor. Torej bo vključena v mojstrske kmetije tudi večina ostalih od 34 prijavljenih.

Upajmo, da se bodo po VAS Maribor gledovale tudi srednje kmetijske šole in biotehniška fakulteta v Ljublja-ni. Tokrat pa bo potrebno vključiti v program mojstrskih kmetij še dodatne.

Na osnovi števila prijavljenih kmetij ter že izvedene prakse, mislim, da Do-lenjska v tem pogledu ne zaostaja za ostalim delom Slovenije.

Inž. JOŽE BENEČ,
vodja pospeševalne službe
Mercator-Kmetijski zavod Ljubljana

Jugoslavija bo konfederacija ali pa je ne bo

»Naša prva zahteva je, da s pomočjo teh volitev organizirani in združeni prekinemo prakso enopartijskega sistema z vsemi njegovimi različnimi variantami, ki jih je doživel od leta 1945 do danes, vključno s tako imenovanim samoupravnim socializmom, ki se mu tudi njegovi ustvarjalci danes v veliki meri odpovedujejo.« je na decembrski svobodni katedri v Novem mestu rekel dr. Jože Pučnik, predsednik predsedstva Demosa, demokratične opozicije Slovenije, ki se je po novem letu prelevila v novo obliko strankarske povezave, ki se imenuje Demos-združena opozicija. V Demosu so poleg Slovenske demokratične zveze, Socialdemokratske zveze Slovenije in Slovenskih krščanskih demokratov še Slovenska kmečka zveza in Zelena Slovenija. Na novomeški svobodni katedri je dr. Pučnik odgovarjal na številna vprašanja. Povzemamo nekaj njegovih najbolj zanimivih in aktualnih ugotovitev ter razmišljanj.

»Struktura slovenskega političnega sistema mora biti spremenjena.« je poudaril dr. Pučnik. »Te strukture se ne da več popravljati, krpiti, kakorkoli prikrivati in loščiti. Ta struktura je pokazala svojo nesposobnost v praksi, in sicer v obliki položaja, ki ga imamo danes, političnega in gospodarskega in, rekel bi tudi, položaja v tej federaciji, ki ji pripadamo. Druga temeljna zahteva združene opozicije pa je uveljavitev suverenosti slovenskega naroda in suverenosti slovenske države, in to v vseh dimenzijah te suverenosti. To praktično pomeni, da je najmanj, kar zahtevamo, to, da se ponovno začno določati pravila igre za življenje v prihodnji Jugoslaviji, ki jo nekoliko provokativno imenujemo tretja Jugoslavija. Pravila igre ne bi smela več temeljiti na arhaičnih organizacijskih principih, na katerih je bila zgrajena avnojska Jugoslavija. Kaj mislim s tem? Naj jih nekaj naštejemo:

V to zvezo bratstva in enotnosti v jugoslovanski federaciji je vključen element juž-

noslovanske krvi, element nekega jugoslovanstva po krvi. To je seveda povsem nesmiselno, čeprav do določene mere upravičeno. Imamo 3 milijone Albancev, pol milijona Madžarov, mi te družbe ne moremo graditi na jugoslovanski krvi. Na pragu 21. stoletja je strahotno primitivno, moram tako reči, graditi moderno družbo na neki krvi, na neki krvni sorodnosti. Kakor da bi bila naša, slovenska kri v čemerkoli boljša od krvi Hrvatov, Srbov, Albancev ali kogarkoli! Tudi primer skupno prelitje krvi je neznanska provokacija, saj je znanstveno ugotovljeno, da smo kri tri četrtine 1,7 milijona žrtev druge svetovne vojne prelili sami. V naših medsebojnih bojih, z našo krvoločnostjo drug do drugega, pri čemer ni bila ena stran nič boljša in nič slabša od druge. Jaz tega nečem vrednotiti, tudi ne enačim krvi, ki je bila prelita v boju z okupatorjem, s krvjo, ki je bila prelita na strani okupatorja. Dejstvo pa je, da mi na tem delu naše zgodovine ne moremo zdaj stabilno graditi nekih odnosov, na katerih naj bi temeljila industrijska družba. To je arhaično, kri, prelita tako ali drugače, ne more biti druževalno sredstvo. Tu pa je še tretji arhaični dejavnik. Mislim na celotno mitologijo avnojskega, to je tudi mitologija, vezana na osebo Josipa Broza, to je mitologija o tej edini poti v svetlo bodočnost. Ta mitologija, ta vera, ta kvazi religioznost in odnos do zgodovine, ki je vodil našo oblast v to, da ni bila več sposobna poslušati, kaj želijo ljudje, ni bila sposobna spoštovati niti slovenstva niti vernosti niti česa drugega. Zato, ker je bilo po teh kriterijih nekako manj pomembno, manj važno od tega svetlega cilja, ki smo ga na vsak način hoteli doseči. Celotna ta mentaliteta, celotni ta kvazi religiozni odnos do realnosti, ta nerealnost, ta nesposobnost učenja na lastnih napakah, to je katastrofa, to je tako rekoč naglavljeni greh tega realnega socializma, ki smo ga imeli in ga deloma še imamo.«

• Če bi v Jugoslaviji na novo določali pravila igre, katera bi bila temeljna organizacijska načela?

Pučnik: »Predvsem bi bila neprimerno boljše banalna, bolj enostavna in manj patetična. Jaz mislim, da je moderno družbo mogoče graditi predvsem s pomočjo koordiniranja egoističnih interesov vsakogar. To zveni silno agresivno, nehumano itd. Vendar jaz ne verjamem v formule o harmonični družbi, v sistem, ki bi harmonijo proizvajal na tekočem traku in jo razširjal vse tja do družine in šolskih razredov. V vseh stvareh bi morali izhajati iz predpostavk, da je vsakdo na nek način ego-

ističen, da ima pravico biti egoističen in da se z legitimnimi sredstvi prizadeva uveljaviti svoje interese. Mi moramo pristati na več ali manj očitno dejstvo, da imajo ljudje in narodi (tudi v tej jugoslovanski federaciji) svoje egoistične interese. Imajo pravico biti egoistični, nimajo pa pravice svojih interesov uveljaviti z nasilnimi sredstvi. Uveljavljanje interesov bi moralo teči z racionalnimi pogajanji, na temelju racionalnih meril. Samo tako bi lahko presekali to katastrofalno stanje, ki ga imamo danes, to preveržno vzdušje v tej avnojski Jugoslaviji, ko vsak narod, vsaka narodnost preprečuje druge, da jo izkoriščajo. Danes v Jugoslaviji ni naroda, ki ne bi bil prepričan, da ga drugi izkoriščajo.«

• Opozicija Markovičevih ukrepov ni pozdravila, lahko bi celo rekli, da je do njih zelo zadržana. Ali zato, ker gre za neznansko prelivanje sredstev?

Pučnik: »Vsi veste, kakšna je gospodarska situacija v Jugoslaviji. V Sloveniji relativno dobro, na jugu države ponekod katastrofalna. Plače v Makedoniji so ena tretjina slovenskih. Gospodarstvo je v velikih težavah, ogromno je kreditov, ki so jih v težavah najemali podjetja, sektorji ali cele gospodarske panoge. Vsa ta posojila so neizterljiva, banke so praktično bankrotirale, tega denarja ne bodo dobile nazaj, in če zdaj pogledamo k Markoviču, vidimo, da želi, naj federacija vse te neizterljive zahteve vključi v javni dolg, ki ga bomo potem vsi solidarno odplačevali. Odplačevali ne po načelu en človek — en glas, temveč po načelu, kolikšni je naš prispevek k družbenemu produktu v Jugoslaviji. Takšen bo tudi naš, slovenski delež pri odplačevanju teh dolgov, ki so jih v veliki meri naredila druga okolja. S svojo specifično ekonomsko politiko, ki jo zganjajo še danes, in to načeloma. Sem proti enotnosti za vsako ceno. Slovensko politično vodstvo je v zadnjih dveh letih v mnogih primerih pokazalo odločnost in v veliki meri tudi razumevanje in spoštovanje slovenskih interesov, za razliko od prejšnjih obdobij. Ne morem pa razumeti njegovega sedanjega ravnanja. Slovenski delegati so s pridržki, a v načelu vendarle sprejeli Markovičev koncept, pri čemer so vsaj ti isti, ki razpisi, vedeli, da je ta koncept ekonomsko breme za Slovenijo, da je vprašanje, kako bo in ali bo slovensko gospodarstvo preživel. Delegati so vedeli tudi, da so v tem konceptu administrativni vzorci, metode, ki se doslej še nikoli niso pozitivno uveljavile. Iz tega je mogoče sklepati, da bomo čez leto dni, če ne že prej, razpravljali o nekem novem konceptu sanacije, samo da bo takrat slovensko gospodarstvo za eno ali dve milijardi dolarjev revnejše. Doživeli smo, da je slovenska skupščina Markoviča podprla kljub takim informacijam in kljub svarečim opozorilom iz slovenskih gospodarskih krogov. V to se je vdala s tolažbo, da gre za zadnji poskus, če ne bo šlo, da bomo poskusili kaj drugega v smislu slovenske

državnosti. Kolikor vem, smo tako tolažbo izrekli že ne vem kolikokrat.«

• Ali ima mogoče Demos načrt za razrešitev slovenskega gospodarskega vzleta?

Pučnik: »Demos izhaja iz osnovne teze, da je v Sloveniji družbena in gospodarska kriza dosegla takšno raven, da je potrebno takoj ukrepati. To pomeni, da se moramo začasno izolirati od gospodarskega sistema v Jugoslaviji, kajti ta onemogoča razmah gospodarstva po katerikoli metodi. Začasno bi bilo treba odpovedati federalno pogodbo, to bi storila slovenska skupščina, z razglasitvijo izrednega stanja v slovenskem gospodarstvu, izhajajoč iz amandmaja, ki smo ga sprejeli nedavno, in z mednarodnopravno utemeljitvijo, da so ogrožene materialne osnove slovenskega naroda. To je mednarodnopravno visoko zaščitena vrednota, sprejemljiva v mednarodnopravnih diskusijah, poleg tega pa ima za nas to pozitivno lastnost, da o ogroženosti materialne osnove slovenskega naroda lahko odloča samo slovenski narod sam. Niti Washington niti Moskva niti Beograd! Na tej osnovi bi se morale povečati pristojnosti slovenske državne banke, prevzeti bi morala odgovornost za stabilnost valute, začasno izdati slovensko plačilno sredstvo, blagovni in finančni promet bi se moral odvijati samo v tej oziroma samo v konvertibilnih valutah, morali bi vzpostaviti zakon in finančno disciplino. Moralo bi spet veljati, da če nekaj kupiš, moraš to tudi plačati in da je v bistvu svinjarija, če čakaš 14 dni, da bo tisto, kar želiš, 25 odstotkov ceneje.

Za uvedbo realnega gospodarjenja smo mi pripravili nekako 8 prečiškov, vse tja do razpusta političnih organizacij v podjetjih in uvedbe svobodnih sindikatov.

Drugi razglas slovenske skupščine naj bi obsegal obvezno izjavo, namenjeno jugoslovanskim narodom in svetovni javnosti, da se bo Slovenija, čim bo sanirala svoje gospodarstvo, trezno in racionalno pogajala o novih pravih igr v Jugoslaviji, in sicer s ciljem doseči sporazum v smislu konfederacije. V primeru, da naši osnovni interesi pri drugih ne bi našli dovolj razumevanja, nam seveda ne bi preostalo nič drugega kot razglasiti neodvisno Slovenijo.

Tretji razglas skupščine pa naj bi obsegal sklep in okvirno določitev roka za sprejem nove ustave republike Slovenije. Ne več socialistične, kajti ustava je osnovni dokument, osnovno pravilo za urejanje odnosov v družbi in samo posamezne vlade izpolnjujejo voljo volilcev, ali bo šlo to bolj v kapitalistično, bolj v socialistično ali bolj v neko tretjo stran. Samo s temi tremi razglasi in najmanj osmimi ukrepi v okviru prve točke bi bilo po našem mnenju edino mogoče začeti sanirati slovensko gospodarstvo. Odprto pa ostaja vprašanje, ali bodo Slovenci sploh hoteli reševati to tvorbo z imenom Jugoslavija, seveda samo v obliki neke konfederacije. Tudi mi ponavljamo, kar je Veljko Rus pred leti formuliral v pismu bralcev: da bo Jugoslavija konfederacija ali pa je ne bo.«

• Vendar se zdi, da sta Evropa in svet za Jugoslavijo, takšno, kot je.

Pučnik: »Ja, seveda. Gotovo jim je ljubše, da Slovenija sanira socialne probleme v Jugoslaviji, sicer jih bodo morali čez dve leti oni. Jaz bi na njihovem mestu tudi tako ravnal. Oni so strašno za celoto, njihovo stališče je: naj si oni sami uredijo, nas pa pustite pri miru! Imel sem (na njihovo željo, ne na mojo) nekaj pogovorov z veleposlaniki, akreditiranimi v Jugoslaviji. Najprej je vsak rekel: ohraniti je treba Jugoslavijo, kaj ga bomo zdaj lomili tu v Evropi! Istočasno pa je priznal, da analitiki v zunanjih ministrstvih in tudi v Bruslju delajo na različnih scenarijih o bodoči Jugoslaviji. Diplomacija, evropska in svetovna, razmišlja resno, reče mo lahko, da se je v zadnjih dveh letih poglobila v naše razmere, prej so jih poznale samo obveščevalne službe, njihova sporočila pa hote ali ne hote niso bila upoštevana.«

• Ante Marković ima podporo vojske, ve pa se, kaj generali mislijo o različnih Jugoslovijah.

Pučnik: »Menim, da gre pri Markoviču za naslednji razvoj. Prej je bil precej ekonomist, in ko je prevzel sedanjo vlogo, se je prvič resnično seznanil s kaosom različnih

interesov v Jugoslaviji. Hitro je postal politik, ki ve, da je politika umetnost kompromisov. Sedaj je njegova rešitev verjetno v tem, da se naslanja na tiste sile, ki skušajo po lastnih izjavah stabilizirati avnojsko federacijo. Med temi silami je na prvem mestu armada. Po drugi strani je Marković napravil kompromis (rekel bi, da gnilega), kajti odločil se je za najbolj ponesrečeno kombinacijo, ki si jo lahko mislimo. Odločil se je za administrativno ukrepanje v gospodarstvu in strogo tržnost, nekaj bolj nesmiselnega si jaz ne znam predstavljati. Druge možnosti tudi imel ni. Razen ene. Pred tremi, štirimi meseci bi moral odstopiti in opozoriti jugoslovansko javnost, tudi politično, da tistega njegovega programa, s katerim je nastopil, ni mogoče uresničiti, ker politične strukture te federacije preprosto umirajo. On te konsekvence, ki bi jo storil vsak dosleden politik, ni naredil, pač pa je šel v kompromise. Ta naslonitev na vojsko je neke realna, je pa ekonomsko in politično nesmiselna, s tem se bo v tej naši avnojski federaciji razbilo veliko porcelana. Če ga je sploh še kaj. Tržnost se v nekem represivnem sistemu zvezne vlade, ki bo socialne probleme krotila s pomočjo varnostnih sil, ne more uveljaviti. Vlada bo sicer na nek način vzdrževala uradni kurz konvertibilnega dinarja, kurz se bo določal na devizni borzi, ki pa bo odvisna od dotoka deviz. Čim manj bo deviz, manj bo borza borza in manj bo denar konvertibilen. In ko ne bomo imeli kje vzeti, se bomo delali, kakor da imamo denar, tiskali bomo torej dinarje in s tem podrli osnovni steber celotnega koncepta. Bojim se, da bomo čez eno leto tam, kjer smo že bili, samo mnogo bolj revni.«

• Ali opozicija lahko zmagaja?

Pučnik: »Mi nimamo možnosti voditi in diferencirati predvolilni boj. Nimamo teh denarjev, te organizacijske strukture. Druga stvar pa je naše prepričanje, ki ni samo taktično, da gre pri nas v Sloveniji morda prvič po letu 1918 za realne možnosti demokracije, in sicer preko radikalnega premika v političnem sistemu. Iz teh dveh točk izhaja tudi naša osnovna strategija za volilni boj. Izhajajoč iz te volje, po tem temeljitem premiku, naj se volilci odloči-

Dr. Jože Pučnik

jo, ali bodo podaljševali življenje obstoječemu socializmu, reformiranemu po meri človeka ali kakorkoli že, ali pa jim je dovolj tega krpanja in se bodo odločili za nek model, ki v veliki meri spominja na relativno uspešne modele pri naših sosedih, mislim na severozahod. Da bodo torej dali možnost nekemu drugemu modelu, po načelu, da je dovolj, če neka stranka štiri in pol desetletja eksperimentira z ljudmi, kakor da bi bili morskimi prašički ali kako bi se to reklo.«

• Ali menite, da bi bila sedanja oblast v primeru, če bi opozicija dobila preveč glasov, sposobna ponarejati volitve?

Pučnik: »Menim, da slovenski komunisti ne bodo šli v metodo neposredne goljufije. O tem sem prepričan. Tudi oni računajo na svojo politično prihodnost. Verjetno pa se trudijo in se bodo z vso spretnostjo trudili otežiti naše delo. Na terenu, kjerkoli. Vedno je vrsta adutov, ki jih imajo v roka. Tudi tik pred volitvami. Tu nista izključena niti sprememba imena niti izstop iz ZKJ. Ne smemo pozabiti tudi na v določenih okoliščinah vedno učinkovite prijeme zastraševanja, namigovanja, češ pač ne bo prišel nikamor naprej. Ne verjamem pa, če se ne bo spreminilo res kaj bistvenega, da bi šla uradna politika v direktne

poskuse goljufij. To izključujem.«

• Demos je tudi neke vrste kulturno poslanstvo. Zakaj ni to rečeno še bolj jasno?

Pučnik: »Kaj naj rečem na to? Veste, jaz vas bi čisto iskreno vprašal, ali mislite, da gre pri teh volitvah samo za politično odločitev. Ni mi treba odgovoriti, razmislite sami pri sebi. Jaz lahko samo ponomim, da gre tu res za nek kulturni preobrat pri nas, kajti enopartijski sistem ni bil nikoli samo v političnem sistemu, pronicjal je v vse kapilare družbe, v povojnih letih celo v dom, družino. Ta sistem, ki smo ga imeli in ga še imamo, ni normalen politični sistem. Moram uporabiti to besedo. Ni namreč tak, kakršni so znani v Evropi, da pride garnitura, se zamenja itd. Tu je bila in je še na oblasti skupina, organizacija ljudi, ki so verjeli ali pa se vsaj delali, da verjamejo, da izpolnjujejo tako rekoč povselej zgodovino. In da so za to dovoljena vsa sredstva in da ni treba upoštevati ljudi. Seveda v zadnjem desetletju tega ni bilo v tako grobi obliki. Ostanek, vzorec mišljenja pa je še ostal. Ko je imel Demos pred kratkim tiskovno konferenco, je bil pri Jožetu Smoletu Hubert Požarnik in ga prosil, naj jim podaljša bivanje v sobici, ki ima šest kvadratnih metrov. Sobica je bila v tistih dveh palačah SZDL na Komenskem. In kaj mu je rekel Smole? Da se gre demokratična zveza preveč striktno opozicijo in da zadeva ne pride v poštev. Normalno, boste rekli. Ne, ni normalno. Kar imata SZDL in ZK, sta si nagražili z nelegitimni sredstvi. To je tako imenovano ljudsko premoženje. Stavba CK je bila ljudska posojilnica. Sedaj nam pa oni hočejo povedati, da živijo samo od svojih članarin, kot mi, opozicija, tudi, in da je tak pač zakon sveta. To so stari vzorci mišljenja v tej liberalni atmosferi. Očitajo nam, da se nenehoma vračamo v preteklost. Moje mišljenje o tem je naslednje: preteklost naj razišče znanost. Ampak tiste strukture iz preteklosti, ki delujejo še danes in ki bodo učinkovale jutri, so predmet mojega razmišljanja in moje kritike. In teh, ki delujejo še danes, je zelo veliko. Glede tega ni strpnosti, to to bomo vedno opozarjali. In če smo enakopravni glede medijev, kar je tudi rekel Smole, čeprav vsi vemo, da je SZDL odgovorna za medije, neke vrste njihova lastnica, največji kapitalist na področju medijev, je to zame navadna nesramnost, ker vem, da je Jože Smole inteligenten človek, bil je ne vem koliko let ambasador po svetu. On natančno ve, kaj reče, in zaradi tega to, kar reče, reče po premisleku. In to pride iz tega vzorca mišljenja, ki ga jaz imenujem partijski vzorec mišljenja. To je tisto strašno, ki pri nas še deluje, kljub smehljajem.«

• Ali ne mislite, da je tako ravnanje dolgoročno neumno?

Pučnik: »Mislim, da oni o dolgoročni politiki sploh ne razmišljajo. Njihovo načelo je preživetje, potem pa bomo že videli, kaj in kako. Kake večje strategije tu ni več. Vsi pri Smoletu ne, vsi pri...«

• Po svoje jih je treba razumeti. Po drugi svetovni vojni so bili zmagovalci.

Pučnik: »Tu sem popolnoma drugačnega mnenja. Jaz mislim, da politična stranka, ki ni prišla v vladu z demokratičnimi volitvami, ki si je torej oblast priborila z orožjem, kar je v določenih zgodovinskih trenutkih morda razumljivo, če torej ta stranka te svoje oblasti ne skuša legitimirati s svobodnimi volitvami, je to zame namen nečesa, kar bom z ostro besedo imenoval zločin. Zločin je v tem, da se ena politična stranka polasti države kot svoje zasebne lastnine. Mislim, da ni hujšega zločina v neki družbi, kot če kaka organizacija začne s tem strahovitim aparatom nasilja, ki ga predstavlja država, ravnati kot s svojo lastnino, češ to smo si priborili. Kar mimogrede še ljudi zraven, s kostmi in kožo nekako. To smo si priborili. Ali veste, kakšna strahovita ponostavitev je v tem vzorcu mišljenja? In taka stranka se s krempiji in zobni tepe za svoje pozicije, istočasno pa spuščajo demokratične glasove. Še posebej na tiskovnih konferencah. In ko so bili pri nas socialni demokrati, poslanci iz Hessna, so jim rekli: ja, mi smo pa čisto popolni socialdemokrati. Jaz mislim, da bodo Slovenci pametni in tega ne bodo honorirali. Teh krempeljev in teh zob.«

Pripravil: M. BAUER

SE ARMADA VRAČA
V PRETEKLOST?

»V naši državi in tudi zunaj nje se danes pojavljajo določene sile, ki hočejo na vso moč zanikati pridobitve naše revolucije. Njihov cilj je vračanje v preteklost, rade bi restavrirale meščansko družbeno ureditev in posadile vodilne sile v NOB in v povojnem razvoju na zatožni klop.« je dejal v nedeljo na Grmeču prvi politik v JLA admiral Petar Šimić. Njegove besede kažejo, da je tista, ki se vrača v preteklost, pravzaprav v svoj slonokoščeni stolp zaprta JLA, še posebej, če se spomnimo besed njenega prvega vojaka Veljaka Kadijevića, ki je nedavno tega dogodka v Vzhodni Evropi označil za nepredvidljive, česar pa mu niti ne moremo zameriti, saj je Vzhod presenetil tudi precej boljše analitike, kot jih ima naš generalni štab.

Predvsem Šimić daje vtis, da se del vojakov nima samo za poklicne vojake, državne profesionalce, kot je dobro rekel dr. Dragan Veselinov, ampak mislijo, so prepričani, da so jurišni odred misijonarskih enot tiste inačice demokracije, s katero je KP zlomila državno perspektivo Jugoslavije. Nobeno naključje ni torej, da se JLA oziroma njeni predstavniki štejejo za zadnjo združevalno silo v tej državi, pri tem pa pozabljajo, da trdna država niso z izrednimi ukrepi in policijsko uro ukročni državljani ali mitološki šolski spisi o Avnoju.

Čeprav smo vojaki na nek način lahko hvalježi, ker ni podprla Miloševićevega nacionalsocialističnega projekta, kar ji zdaj plačujemo z novim davkom, armadin glavni partner Ante Marković pa ji je obljubil pomoč, kot smo brali v Frontu, tudi v prizadevanjih

za gradnjo novega superosipa, se bo JLA že v bližnji bodočnosti morala odločiti glede bistveno važnejše zadeve. Pretehtati bo morala, ali bo podprla težnjo narodov in narodnosti Jugoslavije, da sklenejo nov dogovor o tretji Jugoslaviji, ali pa bo še naprej oborožena pest tistih sil, ki mislijo, da je ta država zacementirana za vselej. S komaj še živo ZKJ na čelu.

Prva opcija bi JLA prinesla neodvisni poklicni položaj, država bi v novem gospodarskem letu lahko dala več za armado in življenjsko raven njenih pripadnikov, vojaki bi se razbremenili politike, ki je pravzaprav nikoli niso razumeli. Če pa se bodo generali postavili na stran komunističnega jugoslovanskega internacionalizma za vsako ceno, bodo res tako visoko na oblaki, kot še nikoli doslej, toda ta

oblast bo kratkotrajna in na koncu prekleto celo od tistih ljudstev, ki bodo armado na začetku častila kot zaveznička, soborca. Vprašanje je tudi, kakšen standard in materialne možnosti se obetajo armadi v državi, ki je trajna oblika izrednega stanja.

Poleg tega JLA ni tako monolitna tvorba kot je njen politični vrh, samo vojaški politik lahko namreč verjame, da bodo strahotni etnični spori obšli nižji ali srednji častniški kader ali navadne vojake, ki jih je konec koncev okoli 300.000. Kdo je pravzaprav JLA? Bojim se, da je to nekaj deset predvsem političnih generalov, ki bi bili ob kruh tistega dne, ko bi bila v Jugoslaviji tudi uradno ustoličen politični pluralizem, ko bi bila sklenjena nova pogodba med narodi in narodnostmi.

Admiral Petar Šimić bi pač moral vedeti, da bo v Jugoslaviji kmalu neke vrste meščanska družbena ureditev, vodilne sile v povojnem razvoju pa ne da bodo na zatožni klopi — so že na njej. Mogoče je seveda tudi, da Jugoslavije več ne bo. Do tega pelje več poti, eno je nekje drugje začrtal general Jaruzelski. Skušnjava, da bi ga posnemali ne glede na rezultat je vedno in povsod velika.

MARJAN BAUER

Tretja Slovenija in
njeni Slovenci

Za božične in novoletne praznike se na slovenske domove vračajo mnogi naši ljudje, ki sicer živijo in si služijo vsakdanji kruh v kateri od zahodnoevropskih razvitih držav. Tudi letos se je v dnevih pred božičem valila nepregledna kolona avtomobilov preko naših mejnih prehodov, na cestah pa je bilo videti veliko avtomobilov s tujimi registracijami. Domov so prišli naši zdomci, delavci na začasnem delu na tujem, kot jim tudi pravimo. Vsa leta doslej so jih doma pričakali možje iz Socialistične zveze in jih vabili v naročje domovine, jih prepričevali, da so še vedno naši in da domovina misli nanje ter jih čuva v svojem srcu, da je zanje prostor na domačih tleh. Zvečine pa se je ves čas vedelo, da so to le lepe besede in meglene obljube. Tisti od zdomcev, ki so se vrnili za stalno domov, so lahko hitro spoznali, da se dejansko življenje močno razlikuje od načelnih dobrodošlic. Nekateri so se po nekaj letih vrnili nazaj v zdomstvo, redki pa so ostali doma in se spoprijeli s težavami, značilnimi za našo družbo in življenje pri nas.

Letošnje srečanje zdomcev iz zahodne Evrope je bilo na Ptuj. Pripravila ga je RK SZDL, pokrovitelj je bil njen predsednik Jože Smole, sodelovali pa so še ptujska SZDL, ZKO Slovenije in uredništvi revij Naša Slovenija in Naša žena. Program srečanja je bil zanimiv in pester; zdomci so se seznanili s slovensko kulturno dediščino, starimi slovenskimi jedmi, ogledali so si lahko ptujske znamenitosti in se v štirih sekcijah pogovorili o različnih problemih. Morda pa je bilo za ptujsko srečanje najbolj značilno prav to, da je prevladoval realizem v obljubah in pričakovanjih. Prvikrat se kažejo realne možnosti, da se del slovenskega naroda, ki živi na tujem, vrne domov in se neposredno vključi v naše življenje, hkrati, ko se kažejo tudi možnosti, da bodo vsi naši izseljenci tesneje povezani s svojo matico, pa naj bo to v sklopu skupnega slovenskega kulturnega prostora, tretje

univerze ali svetovnega slovenskega parlamenta. Vezi med po svetu raztresenimi deli narodnega telesa čvrstijo in prvokrat je videti, da jih ideološki pomisleki ne trgajo več.

TRIJE IZSELJENSKI
VALOVI

Slovincem je najbrž usojeno, da se bodo selili po svetu. Pred stoletjem in še več so trdo življenje na domači grudi, revščina, zaostalost in še posebno silovit preobrat iz arhaične kmečke družbe v industrijsko prisilili prenekateri Slovenci, da je povil svoje borno imetje v culo in jo mahnil s trebuhom za kruhom po belem svetu. Tistikrat so izseljenski valovi, ki so pljuskali iz najbolj nerazvitih predelov slovenskega etničnega ozemlja, iz Bele krajine, Suhe krajine, Prekmurja, Dolenjske, Notranjske, odnesli na stotisoče slovenskih mož in žena v svet. Doma so ostajala prazna polja, zapuščene domačije. Šlo je za tako imenovane ekonomske emigrante.

Drugi veliki val je odpljusnil naše ljudi v svet takoj po končani zadnji vojni. Takrat je val gnala politika in ideološka razdvojenost slovenskega naroda. Izseljence tega rodu imenujemo politična emigracija in jih še dandanes precej ločujemo od starih izseljencev, ki jih je v svet pognala gospodarska nuja.

Tretji val se je dvignil v šestdesetih letih. Takrat se

Janez Štrbenc, učitelj dopolnilnega pouka slovenščine v ZR Nemčiji, se je na Ptuj srečal s svojo učenko Annetom Vogrinac.

naši ljudje niso izseljevali v daljne dežele, v obe Ameriki in Avstralijo, to je bil čas množičnega odhajanja v evropske razvite države. Značilno za tretji val, ki mu ponovno lahko rečemo val ekonomskih izseljencev, je bilo, da so se v nasprotju s prejšnjima naša ljudje odseljevali na tuje le kot začasni izseljenci. Zato se je uveljavila tudi beseda zdomci, delavci na začasnem delu v tujini. Da gre ponovno za prave izseljence, pa ni takrat pravzaprav nihče resno mislil. Še dandanes, ko je jasno, da večji del teh izseljencev ostaja zunaj in se jih razmeroma le manjši del vrača, se le stežka odpovedujemo ideološko obarvanemu besednjaku o zdomcih. Resnica je trpka in neumljena. To niso začasni zdomci, to so izseljenci. Slovenski narod je tudi z njimi izgubil veliko svoje življenjske krvi, kot jo je izgubljal tudi poprej.

Pokrovitelj srečanja na Ptuj je bil predsednik RK SZDL Jože Smole. Ob njem sedi Zora Tomič, dolgoletna predsednica koordinacijskega odbora za vprašanja naših delavcev na začasnem delu v tujini. Zdomci so se ji za njeno delo še posebej zahvalili.

Svet VVO Brežice

razpisuje
dela in naloge

RAVNATELJA

Za ravnatelja je lahko imenovan, kdor:

- izpolnjuje pogoje za vzgojitelja ali strokovnega delavca po določilih 38. in 39. člena Zakona o vzgoji in varstvu predšolskih otrok ali pogoje za opravljanje del učitelja po določilih 96. člena Zakona o osnovni šoli,
 - ima 5 let delovnih izkušenj, od tega najmanj 2 leti dela pri predšolski vzgoji,
 - ima organizacijske in strokovne sposobnosti, kar dokazuje s svojim preteklim delom
- Ravnatelj bo imenovan za 4 leta. Prijave z dokazili pošljite v 10 dneh po objavi razpisa na Svet VVO Brežice, Tomšičeva 5. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v zakonitem roku.

8/1-2

POHIŠTVO

Staro in novo pohištvo — dve težavi hkrati, ki ju najlažje rešite s pomočjo Lesne industrije Idrija, saj vam prodamo pohištvo po načelu »staro za novo«. Svetovanje na domu, dostava in montaža novega pohištva in odvoz starega. Vse, kar morate storiti, je, da pokličete enega od svetovalcev LI Idrija ali salon ARK:

— v IDRIJI, telefon 065-71-855 in

STANE TURK, tel. doma 068-27-653
MARJAN ZALETEL, tel. doma 068-27-330
ALOJZ KOPINA, tel. doma 068-44-258

LI IDRIJA vam svoje pohištvo ponuja po načelu »staro za novo«!

UGODNI POGOJI ZA PLAČILO
Z GOTOVINO!

SALON ARK

LESNA INDUSTRIJA IDRIJA

SLOVENIJALE

LESNA INDUSTRIJA
KOČEVJE

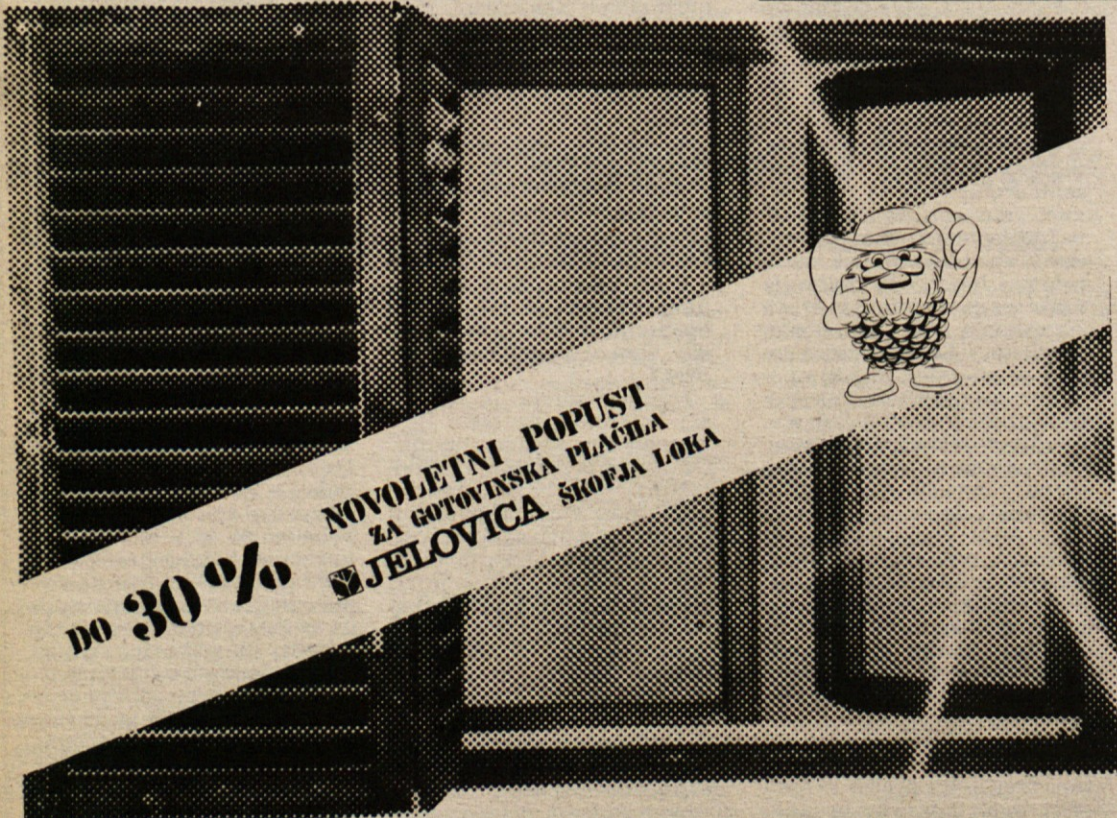
nudi

**novoletni popust
25% na proizvodne cene**

za pohištvo, primerno za otroške in mladinske
sobe, predsobe, garderobe, dnevne sobe ipd.

**V trgovini LIK,
Kolodvorska ulica v Kočevju,
do 20. januarja 1990.**

Slovenija
Moja dežela.

do 30%

NOVOLETNI POPUST
ZA GOTOVINSKA PLAČILA
JELOVICA ŠKOFJA LOKA

PREDSTAVNIŠTVO NOVO MESTO, Ob potoku 5, tel.: 068/22-772

Delovni čas vsak dan od 8. do 16. ure, prvo in tretjo soboto v mesecu od 8. do 12. ure

V novem letu nov delovni čas v vseh
SERVISNIH ENOTAH GORENJE:

vsak dan od 7. ure do 16. ure
sobota od 8. ure do 12. ure

SKRB ZA VAŠE IN NAŠE PROIZVODE
Gorenjeservis

Srečanje slovenskih zdomcev so pozdravili v imenu vseh generacij naših zdomcev predstavniki slovenskih društev iz nemške pokrajine Baden-Wuerttemberg.

POL MILIJONA IZSELJENIH SLOVENCEV

Natančnih podatkov o izseljevanju Slovencev pred drugo svetovno vojno nimamo. Tudi če bi jih zdaj hoteli zbrati, bi našli na številne ovire. Prvi izseljenški valovi so naše ljudi nosili v svet kot Avstrijci in Italijane, naslednji pa kot Jugoslovane. Tako so statistični podatki v deželah, kamor so se preseljevali, skorajda neuporabni v ta namen. Če pomislimo še na asimilacijo, potem nam kot edini preverljivi vir ostane le število tistih naših rojakov, ki so se organizirali v slovenskih društvih in tako potrjevali svojo narodno identiteto. Toda to zanesljivo niso vsi in najbrž tudi večina ne.

Koliko je Slovencev vsega skupaj z izseljenimi doma (tudi v zamejstvu) živečimi, imamo na voljo le približne ocene. Prof. dr. Vladimir Klemenčič v članku o Slovencih v Avstraliji, ki je v angleščini izšel v Slovenskem koledarju 1990, ocenjuje, da živi zunaj meja slovenske države: 40 tisoč Slovencev v drugih jugoslovanskih republikah, 120 tisoč v Italiji, 60 tisoč v Avstriji in 5 tisoč na Madžarskem. Skupaj s Slovenci v matični domovini to pomeni 1.950.000 Slovencev na slovenskem etničnem ozemlju. Približno 450 tisoč Slovencev, torej skoraj četrtina vsega slovenskega naroda, pa živi v izseljenstvu. Analize kažejo, da se je v obdobju od 1870 do 1980 izselilo pol milijona Slovencev.

TIHO ODLIVANJE PREBIVALSTVA

To je nedvomno težak populacijski udarec, še posebno, ker gre za majhen narod. In da bi bile stvari še težje, se je Slovenija iz nekdanjega emigracijskega območja po vojni spremenila v imigracijsko območje. K nam so se močnejše začeli priseljevati prebivalci iz drugih jugoslovanskih republik.

Ivan Bevc je predsednik slovenskega društva Kajuh iz okolice Ulma, ki je navezalo tesne stike z osnovno šolo iz Stopič pri Novem mestu.

Ljubljanska banka

Dolenjska banka d. d. Novo mesto

Ustanovni zbor Ljubljanske banke — Dolenjske banke d. d. Novo mesto

razpisuje delovno mesto

direktorja Ljubljanske banke Dolenjske banke, delniške družbe Novo mesto

Za direktorja je lahko imenovana oseba, ki:

- ima visoko izobrazbo ekonomske smeri,
- ima najmanj pet let delovnih izkušenj na vodilnih delih in na logah s področja bančnega oziroma finančnega poslovanja,
- izpolnjuje druge pogoje, določene z zakonom.

Mandatna doba direktorja banke traja štiri leta.

Kandidati so dolžni predstaviti svoj program razvoja in uresničevanja poslovne politike banke.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev, življenjepisom in programom razvoja banke naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov:

Ljubljanska banka-Dolenjska banka d. d. Novo mesto, kadrovska služba, Novo mesto, Kettejev drevored 1, z oznako »za razpisno komisijo banke«.

Kandidati lahko dobijo konstitutivne akte banke in informacije v kadrovske službi.

Razpisna komisija bo o imenovanju direktorja obvestila vse udeležence razpisa v 8 dneh po imenovanju na zboru banke.

tev, bi se vezi z domovino in slovenstvom še hitreje potrgale. K sreči so naši ljudje po tradiciji dobri organizatorji in so v vseh večjih zdomskih središčih ustanovili svoja društva in razvili dokaj bogato društveno življenje. Žalostno je, da so našli na težave tudi tam, kjer so upravičeno pričakovali pomoč. Tako imenovani jugoslovenariji so jih skušali spraviti pod svoje okrilje, kjer pa o kakšnem velikem posluhu za slovenstvo in ohranjanje slovenske identitete ni mogoče govoriti.

Zlasti je problematična druga generacija naših zdomcev. Podvržena je močni asimilaciji z okoljem, v katerem živi, slovensko identiteto pa stežka ohranja. Jože Skutnik, predsednik slovenskega društva Triglav iz Sindelfingena, je navedel nekaj primerov, kako se naša domovina mačehovsko obnaša do zdomske mladine, kar jih od slovenstva na nek način odbija.

Za primer navedimo, da fanti, ki pridejo domov odslužit vojaščino, ne pošiljajo v vojašnice v Sloveniji, da bi tako lažje prenesli vključitev v drugo okolje in kar najbolj koristno izrabili bivanje doma. Ne, praviloma jih pošiljajo v druge republike. Tu nimajo možnosti okrepiti običajno že šibkega znanja slovensčine, zaradi specifičnih razmer pa tudi ne občutka pripadnosti domovini. Srbohrvaščina jim je resnično tuja, tuje pa so jim tudi navade okolja, kjer so prisiljeni bivati. Razočaranja so zato razumljiva. Nad besedami mladimi, ki pravijo: »Nikoli več me ne bo v Jugoslavijo!«, bi se morali resno zamisliti.

Ni manj mačehovsko se včasih ne obnašamo doma v Sloveniji. Otroci naših zdomcev z jugoslovanskim državljanstvom naletijo pri vpisu na ljubljansko univerzo, če navedemo še ta primer, na več ovir kot nekdo, ki ima tuje državljanstvo.

TRETJA GENERACIJA SE IZGUBLJA

Med našimi zdomci se trudi nemalo njihovih in naših ljudi, ki skrbijo, da bi z zdomstvom vred ne izgini tudi občutek pripadnosti slovenstvu. Domovina skrbi med drugim tudi za šolanje otrok naših zdomcev. Na tujem dela nekaj slovenskih učiteljev, ki vodijo dopolnilni pouk materinščine. Eden med njimi je Janez Štrbene, nekdanji ravnatelj novomeške osnovne šole v Bršlinu. Poučuje v pokrajini Baden-Württemberg, kjer sicer deluje še šest drugih naših učiteljev.

»Učitelji poučujemo vsak dan v drugem kraju od ponedeljka do sobote. Povprečno imamo v skupini po deset otrok različnih starosti, zato je delo zelo težko. Žal niso vsi otroci vključeni v dopolnilni pouk. Veliko je odvisno tudi od staršev. Dejstvo pa je, da otrok tretje generacije ni k pouku. Mi se ukvarjamo predvsem z drugo generacijo. Že ta se močno asimilira, tretja generacija pa bo najbrž za slovenstvo izgubljena,« je v razgovoru povedal Štrbene in posebej pohvalil družine z Dolenjskega kot narodno zavedne. Omenil je tudi, da sedanji sistem, po katerem ima zdomski učitelj le štiriletni mandat, ni najboljši.

Stike z domovino vzdržujejo društva še na druge načine, tudi neposredno z našimi šolami. Ivan Bevc, predsednik Društva Kajuh, ki sva ga tudi našla med udeleženci pujskega srečanja, je za primer navedel sodelovanje njihovega društva z osnovno šolo Stopiče.

»Prve stike je vzpostavil naš član Jože Gazvoda, doma iz Stopič. Najprej so si otroci dopisovali, potem pa smo se začeli tudi obiskovati. Člani društva smo obiskali Stopiče, lani pa smo Stopičane povabili na obisk k nam v Nemčijo. Vemo, da nam taki stiki materialno pri našem delu ne morejo pomagati, imajo pa velik pomen kot moralna opora,« je za Dolenjski list povedal Bevc. Dodal je, da so s posredovanjem šole navezali stike tudi z novomeško tovarno Labod.

Spremembe, značilne za naš sedanji trenutek, segajo tudi preko meja in zajemajo na svoj način tudi odtrgane dele slovenskega naroda. Čas briše razlike med izseljenkim življenjem: ekonomski, politični, časni izseljenici, vsi so pravzaprav eno — slovenski izseljenec. In tako bi jih morali tudi videti in sprejemati, skrb za njih in njihova skrb za domovino mora seči preko interesev, ki razdeljujejo. Zmagati morajo združevalci.

TONE JAKŠE
MILAN MARKELJ

Obzorja

KONDORŠE LETI

Ptica potrebuje za let dvojce kril. Prav toliko jih je dobil lanski Kondor Mladinske knjige, da ni strmoglavil v prepad, ki se odpira pred slovenskimi knjižnimi »pticami«. Beseda je o knjižni zbirki, ki pod znakom kondorja in pod tem imenom že dolgo vrsto let seznaja slovenske ljubitelje književnosti s temeljnimi deli iz svetovne in domače književnosti. Po številu knjig je bila lanska bera skromna, vsebinsko pa kljub temu bogata. V Kondorju sta namreč izšla dva pomembna izbora: svetovno književnost zastopa izbor iz Chateaubriandovih spominov, domačo književnost pa izbor Strniševih poezij.

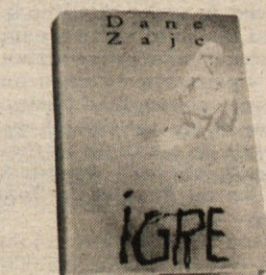
Peter Kolšek je pod skupni naslov Balade o svetovnih strnil izbrane pesmi iz celotnega Strniševskega pesništva, pri čemer je upošteval vseh sedem izvirnih pesnikovih zbirk, del-

no pa tudi dosedanje avtorjeve antološke izbore. Kot je zapisal, mu je šlo predvsem za to, da predstavi celotno Strniševo pesništvo v luči tistih poetoloških in nazorskih prizadevanj, ki jih je eksplicitno pesnik sam v pesmih in esejih, najdosledneje v nedokončani Relativnostni pesnitvi. Urednik se je držal kronološkega zaporedja izhajanja zbirk in antologij, spoštoval je tudi zaporedje pesmi, kot ga je oblikoval pesnik sam v posameznih zbirkah, v Strniševem delu je posegal le z izločanjem posameznih pesmi, za katere je menil, da ne dopolnjujejo pomembnejše podobe Strniševskega pesništva in nazorskega razvoja. Predstavitev enega naših najpomembnejših sodobnih pesnikov dopolnjuje Kolškova spremna beseda in bibliografija Strniševih del s kratko biografsko beležko.

Djurdja Flere se je lotila težavnega dela »prenašanja slike z velikega formata na format razglednice«, kot ga je sama duhovito označila, ko se je lotila prevajanja in izbora slovitih Spominov z onkraj groba François-Renéja Chateaubrianda, velikega mojstra francoskega jezika in sloga. Za Kondorjevo izdajo je izbrala in prevedla le približno desettinno obsežnih Spominov, pri čemer je izbor naslonila na spomine iz mladosti in starosti, skrajne pa je skrčila v iz-

Zabeleženo

PET ZAJČEVH IGER

Pesniške drame Daneta Zajca so skupaj s Strniševimi in Smoletovo Antigono zarisale neizbrisno sled v sodobno slovensko dramatik, ki je, kot je zapisal Vasja Predan, »brez Zajčeve dramske poezije preprosti ni«.

Po zaslugi Mladinske knjige je pet Zajčevih dramskih besedil, ki zaobsegajo četrto stletja avtorjeve dramske ustvarjalnosti, mogoče dobiti natisnjenih skupaj v eni knjigi. Pod naslovom Igre je izšla konec lanskega leta, torej v letu, v katerem je pesnik praznoval 60. rojstni dan. V Igrah so drame razvrščene po istem vrstnem redu, kot so nastajale: Otroka reke, Potohodec, Voranc, Kalevala in Medeva. Spremno besedo Pet pesniških iger Daneta Zajca je prispeval Aleš Berger.

virniku zelo obsežno pisanje o Napoleonu ter ob še nekaterih stvareh črtala tudi mnoge portrete iz francoske revolucije in poznejše francoske politične zgodovine. Spomini so tako sicer močno skrajšani, vendar je mogoče reči, da je tisto najplemenitejše in najdragocenejše ostalo v izboru. Tako nam Kondorjeva izdaja končno le omogoča spoznavati v slovensčini doslej tako borno predstavljenega francoskega ustvarjalca, ki uživa v svetu nedeljen ugled velikega evropskega pisatelja. Prevajalka je pripravila tudi izčrpne opombe, spremno besedo in preglede Chateaubriandovega življenja in dela.

M. MARKELJ

POET ŽIVLJENJA

Pesnik Janez Menart je svojo življenjsko zgodbo že pred leti opisal v temle štiristišnem epigramu: »Vse bistvo vseh teh mojih let) v vrsticah dveh lahko podam: (od zunaj me je žrl svet.) a znotraj sem se sam.« Epigram je v sebi spet ponovil na svoj 60. rojstni dan, obenem pa ga je postavil za moto knjigi Stihov mojih dni, ki mu jo je ob tem življenjskem jubileju izdala Prešernova družba. Knjiga (z Jakčevim portretom Janeza Menarta na naslovnici) je izšla ob koncu

minulega leta, in to v izjemno visoki nakladi 30.000 izvodov, glede na veliko priljubljenost pesnika pri bralcih pa ni izključeno, da bo kmalu izšel ponatis tega dela.

Stihov mojih dni so nov izbor Menartove poezije in tudi tega je pesnik opravil kar sam. Menil je, da more sam najbolje presoditi, kaj od vsega, kar je ustvaril, je vredno uvrstitve v tako knjigo in kaj ne. Zato pomeni pričujoči izbor tudi avtorski pretres dolgoletnega pesništva. Ta se kaže tudi v tem, da je pesnik v Stihovih mojih dni uvrstil tudi dvanajst pesmi, ki so bile do zdaj objavljene le v revijah ali pa sploh še niso bile natisnjene.

Sicer pa je Menart to knjigo sestavil iz pesmi, ki so izšle v njegovih samostojnih zbirkah (z izjemo Bele pravljice) in mnoge tudi že v izborih in ponatisih. Pesmi je razporedil po

ciklih in slednje poimenoval po naslovih prejšnjih zbirk: Pesmi štirih, Prva jesen, Časopisni stih, Pod kužnim znamenjem in Srednjeveške balade. V teh razdelkih je razvrščeno tudi vseh dvanajst prej omenjenih pesmi, ki knjižno še niso bile objavljene. Podrobno o tem, kako je nastal ta izbor, govori pesnik sam v Pojasnilih in opombah.

Poezija, ki jo prinašajo Stihov mojih dni, ne potrebuje posebne razlage. Vse, kar je bilo treba zapisati, je bilo že storjeno od drugih priložnostih. Vseeno ponovimo, da je Menart pesnik življenja. V glavnem je pisal o stvareh, ki so se v posameznih obdobjih dogajale v njem in okrog njega. Lahko bi le še dodali: pesniški kronist življenja. Tudi pričujoča knjiga prepričljivo govori o tem.

I. ZORAN

DOMAČE OBRTI

Del naše gospodarske zgodovine in kulturne dediščine so tudi domače obrti in njihovi izdelki. V stoletjih razvoja so bile domače obrti povezane s kmetijstvom in drugimi gospodarskimi panogami na slovenskem podeželju, v trgih in mestih. Z njimi se naš človek ni le preživljal ali si izdeloval življenjske potrebščine, marveč je izpričeval tudi domače znanje in ustvarjalno rabo domačih gradiv ter ne nazadnje dokazoval tudi svojo narodno identiteto. Etnologi so našli preko 130 zvrsti in panog, ki jih uvrščamo med domače obrti. Nekatere med njimi so že odmrle in jih poznamo samo še iz opisov, mnoge še žive; žal je med njimi precej takih, ki jih ohranja le še posameznik.

Zanimiv pregled razvoja in sedanjega stanja domačih obrti na Slovenskem ponuja knjiga etnologa Janeza Bogataja, ki se je strokovno usmeril v proučevanje materialne kulture Slovencev. Med drugim je proučil mlinarstvo in žagarstvo v zgornjem toku Krke, plod raziskav pa je bila tudi knjiga o mlinariji in žagarji ob Krki, ki je pred leti izšla v založbi Dolenjskega lista.

Knjiga Domače obrti na Slovenskem, ki jo je izdala Državna založba Slovenije, predstavlja povzetek Bogatajevih

raziskovanj. Avtor v knjigi najprej opredeljuje sam pojem domače obrti, nato poda njen razvoj in se v nadaljevanju zadržuje pri predstavitvi posameznih obrti in izdelkov od lončarstva, suhobarstva, pletarstva, tkalstva do kolarstva in piparstva, vsega skupaj obdela v samostojnih poglavjih za posamezne obrti. Bese-dilo spremlja bogato likovno gradivo, 150 barvnih in črno-belih slik in 60 risb. Knjigo zaključuje razmišljanje o sedanjosti in bodočnosti domače obrti, dodani različni seznam ter kazala in povzetki.

M. MARKELJ

KNJIŽNI TELEGRAMI

• Pri Cankarjevi založbi je izšel prevod knjige **Pomožni glagoli srca** madžarskega pisatelja Petra Esterhazyja, dobitnika ugledne nagrade Vile-nica.

• Celjska Mohorjeva družba je izdala že tretjo knjigo patra Simona Ašiča, in sicer je po dveh knjigah **Pomoč iz domačeh lekarn** izšel še Priročnik za nabiranje zdravilnih rastlin.

• Publicist Janez J. Švajncer je v mariborski založbi Alea izdal knjigo spominov **Ministrova sprejemnica**, v kateri je podal svojo izkušnjo razmer v mariborskih »svinčenih časih«.

• Pri Krtu so izdali **Izbrane spise** Maximiliena Robespier-ra. Gre za prvo obsejnejšo objavo Robespierrovih spisov pri nas.

• Tehniška založba Slovenije je pripravila slovensko izdajo **Mladinske enciklopedije znanosti**, ki ob nazornih ilustracijah podaja osnovne kemijske in fizikalne pojme.

Še ena plat novomeške afere

Verjetno bi lahko iz vseh spisov, člankov, odgovorov in komentarjev o novomeški gradbeni aferi sestavili že celo knjigo, afera je postala nekakšen neusahljiv vodnjak, iz katerega se zajemajo resnice, polresnice in tudi laži. Kakor pač komu ustreza. Toda ena stran je, ki je ob vseh očitkih, komentarjih in kritikah doslej molčala. A zakaj, ko pa so vendar bili označeni kot po alkoholu zaudarjajoči zasliševalci, kot ljudje, ki so svoje žrtve šikanirali, jih pretepali in nanje pritiskali, ki so si privoščili pretepaške orgije, izvajali druge prefinjene pritisk na osumljence in ki po vsem tem tudi v dvainštridesetih dneh niso znali izsiliti neobstoječega priznanja? Vinko Pavlin, načelnik novomeške UNZ, Jože Perko, načelnik oddelka za zatiranje kriminalitete, in Anton Pezdirc, prejšnji, osemletni načelnik UNZ Novo mesto, ki je službo vodil tudi v času odkrivanja in razpletanja afere, so danes pripravljeni govoriti. Toda zakaj so se javnim polemikam izogibali doslej?

Vinko Pavlin: »Dolžni smo obveščati javnost o našem delu in dati informacije predstavnikom sredstev javnega obveščanja, mislim, da teh obveznosti ne zanemarjamo. Res pa je, da o že zdavnaj spolitizirani gradbeni aferi in javnih polemikah, razen dveh pojasnil, nismo hoteli sproti odgovorjati na vse provokacije, kajti z zanikanjem laži in podtikanjem ne bi kaj prida prispevali k boljši informiranosti javnosti. Po drugi strani pa je delo kriminalistov dokumentirano in na voljo pristojnim organom, navsezadnje je ustanovljena tudi občinska komisija, ki bo ocenila, ali je v resnici šlo za politični obračun.«

Jože Perko: »Pred začetkom dela skupščinske komisije, ki naj bi ugotovila zakonitost ali nezakonitost našega ukrepanja, pač nismo želeli enostransko preudicirati odgovorov na posamezna vprašanja. Moramo tudi priznati, da smo verjeli v pravno državo, na katero se danes vsi sklicujemo, in na zakonito pot do resnice. Očitno pa val demokracije nosi s seboj tudi elemente anarhije, v katerih se lahko tudi žalitve in groba obrekovanja ocenijo kot angažirana kritika.«

Pa vendar. Očitke, da ste postopek pričeli iz političnih razlogov in v tesni španoviji z lokalnimi političnimi oblastmi, je moč slišati še danes.

Jože Perko: »Ker pač ta obtožba vsaj doslej še ni bila podkrepjena z nobenim dokazom, lahko nanjo odgovorim le na kratko. Organe za notranje zadeve, zavezuje k ukrepanju zakon o kazenskem postopku, kogar zanima, naj si prebere njegov 151. člen. Mi smo enostavno dolžni ukrepati, ko se iz obvestila, do katerega smo prišli na katerikoli način — anonimne prijave, obvestila oškodovancev, delovnih organizacij, lastne ugotovitve —, lahko sklepa, da so v ravnanju bodisi znane ali nezane osebe elementi kaznivih dejanj. Tako so nam že v začetku leta 1987 prišle na ušesa govorice o nepravilnostih pri gradnji hiš Boštjana Kovačiča in Božidarja Zajca. Da bi govorice preverili, smo že v drugi polovici marca in v začetku aprila zbrali prva obvestila in pridobili tudi sporni pogodbi, hkrati pa še projektno dokumentacijo GIP Pionir in IGM Sava Krško.«

• Kaj pa trditev, da je bila glavna »centrala« vseh aktivnosti, vodenih proti osumljenemu, pisarna medobčinskega partijskega sekretarja Uroša Dularja?

Anton Pezdirc: »Neumnost. Bil sem v času odkrivanja afere pri Dularju, bil pa je tam tudi Kovačič. Sicer pa najbolje, da grem po vrsti. 13. aprila 1987 me je Kovačič poklical po telefonu, naj pridem k njemu na občino in mu pojasnim, kaj se dogaja. Klic je bil ukazovalen, zato sem obisk odklonil s pojasnilom, da se bo o tem z njim pogovarjal načelnik oddelka za zatiranje kriminalitete (OZK). Dan kasneje popoldne pa me je načelnik OZK

seznanil, da je Boštjan Kovačič izrecno odklonil vsak pogovor z njim in s kriminalisti okoli gradnje sporne hiše. Nekaj dni pozneje, v času najintenzivnejšega zbiranja obvestil, me je obvestil medobčinski sekretar ZK Uroš Dular, da zahteva Boštjan Kovačič razgovor na to temo. Slednjega sem odklonil s pojasnilom, da na tem delajo kriminalisti, da bi lahko že njim dal potrebne informacije, vendar Kovačič to vztrajno zavrača. Čez nekaj dni je Kovačič ponovno zahteval sestanek pri Dularju, tokrat sem se ga udeležil. Na tem pogovoru je Kovačič vztrajno zavračal pripravljenost pogovarjati se o sporni zadevi s kriminalisti in očitno želel, naj se zadeva razreši po drugi poti. Na to nisem mogel niti smel pristati, odvrnil sem mu, da bodo primer še naprej raziskovali delavci naše uprave in da jaz kot njen načelnik ne morem in ne želim razčiščevati spornih zadev.«

• Morebiti še na kratko o podatkih, ki ste jih imeli na voljo, da ste začeli postopek. So bili res tako zgovorni in očitni? Očita se vam, da ste izčune naredili sami.

Jože Perko: »Razlogov za sum, da je šlo za kaznivo dejanje, je bilo več. Navedel jih bom le nekaj. Zame sta bili vsebini pogodbe in oblika predračuna neobičajni. Pogodbi je bil priložen predračun, v katerem niso bila specificirana in ovrednotena posamezna gradbena dela, prav tako ni vseboval potrebnih količin gradbenega materiala, niti ne njegovih cen. Običajni predračuni, na osnovi katerih so sklenjene gradbene pogodbe, vsebujejo takšne podatke. V tem primeru se je pogodba glasila na fiksni znesek, normalno v takšnih primerih pa je, da stranka še pred pričetkom gradnje zagotovi stoodstotni avans. V tej pogodbi je bilo plačilo dogovorjeno v

Vinko Pavlin

dveh tranšah, prva v znesku 2.500.000 din celo mesec dni po začetku gradnje, druga, v enakem znesku, šele po zaključku gradnje. Nadalje smo imeli v rokah izjavo delavca Pionirja, da dokumentacija sicer ne ustreza realnemu stanju in ne pokriva vseh stroškov, da pa bo Pionir izgubo kril na drugih gradbiščih. Sum je podkrepila tudi neobrazložljivo majhna količina porabljenega materiala, samo železa je bilo na primer porabljenega 2.000 kilogramov manj, kot je predvideval projekt. Kasneje se je izkazalo, da je moral vodja gradbišča vpisovati lažne podatke o količini in vrednosti opravljenih del, ker bi sicer v pogodbi določeno fiksno ceno prekoračil. Poleg vsega navedenega smo v naslednjih dneh prišli še do novih podatkov, ti so razloge za sum kaznivega dejanja še dodatno utemeljevali. Primerjava spornih dveh pogodb z drugimi pogodbami, ki jih je Pionir sklenil z zasebnimi graditelji, je pokazala, da so te že vsebinsko povsem drugačne, predvsem pa so bile v njih znatno višje cene. Prav tako je bila bistvena razlika med pogodbenim predračunom in med predračunom zasebnika Vinka Beleta, ki ga je ta naredil za Boštjana Kovačiča, glasil pa se je na 15.638.259 din za gradnjo do III. gradbene faze s streho, brez strehe bi bil okoli 13.000.000 din. Prav tako pa je prišlo do bistvene razlike med predračunom Pionirja, ki ga je ta naredil na našo zahtevo 16.

aprila 1987 in ki je sporno gradnjo ene hiše ovrednotil na 13.033.500 din, medtem ko je bila cena iz sporne pogodbe vsega 5.000.000 din. Nobenega izračuna nismo naredili sami.«

• In zgolj na podlagi tega ste ukrepali?

Jože Perko: »Da. Temeljne-mu javnemu tožilcu smo podali kazensko ovadbo zoper šest vsem bolj ali manj znanih oseb. Verjetno ni potrebno posebej poudarjati, da je šlo za sum kaznivega dejanja gospodarske in ne politične kriminalitete. Da ovadbo ob takšnih dobljenih podatkih podamo, nam nalaga zakon o kazenskem postopku (6. odstavek 151. člena), neizpolnitev tega predstavlja storitev kaznivih dejanj (2. odstavek 207. člena KZ SRS).«

Boštjan Kovačič vam očita prefinjene oblike pritiskov nanj, te konkretizira z dejstvom, da je bil telefonsko klican na razgovor in na hišno preiskavo, ko se je z družino nahajal v Prekmurju.

Jože Perko: »Med 14. aprilom in 29. majem 1987 sem po telefonu večkrat vabil Boštjana Kovačiča na razgovor zaradi obravnavanih kaznivih dejanj, vendar mi je že prvič odvrnil, da se jim niti slučajno ne misli odzvati. Zakaj sem se odločil za telefonsko vabilo? Zakon pravi: Pooblaščen uradna oseba lahko povabi občana tudi ustno ter mu hkrati sporoči razloge vabiljenja. Prav zaradi varovanja osebne integritete in dobrega imena vabljenega smo se odločili — vsaj dokler je bilo kaj upanja, da se bo Kovačič vabilu tudi odzval — za najblažjo obliko, čeprav bi že na samem začetku lahko uporabili pisno vabilo in če se mu ne bi odzval, prisilno privedbo. Kar pa zadeva očitke o klicanju v Prekmurje, tole. Temeljno sodišče Novo mesto je 24. aprila 1987 izdalo odredbo, s katero je naložilo novomeški UNZ, da brez odlašanja izvede preiskavo stanovanja in delovnih prostorov pri obeh osumljenih v obravnavani zadevi. Pri prvem je bila naslednje jutro opravljena, za Boštjana Kovačiča pa se je ugotovilo, da je z družino odpotoval v okolico Ljutomer. Ker pa je bila za oba osumljenca izdana le ena odredba in je bil torej namen opravljanja preiskave pri Kovačiču s preiskavo pri prvem osumljenju že obelodanjen, je bilo z njim nujno kar najhitreje vzpostaviti stik. Okoli 13. ure sem se s Kovačičem osebno pogovarjal, pojasnil sem mu, da imamo odredbo preiskovalnega sodnika za izvršitev hišne preiskave in mu predlagal dve edini možni varianti: ali da pride v Novo mesto ali pa bo potrebno z delavci milice zavarovati dostop do njegovega doma in delovnega mesta vse do njegove vrnitve. Kovačič se je odločil za prvo možnost, prišel je v Novo mesto in s seboj pripeljal priče, sorodnike. Hišna preiskava je bila opravljena, napisan in podpisan zapisnik, pripomb ali ugovorov takrat ni imel niti Kovačič niti obe priči, sicer njegova bližnja sorodnika.«

• Eden od osumljenih, Mihael Jalovec, je preko Mladine izjavil, da so bila leta v nacističnem logorju prava malenkost v primerjavi z zaporom v Novem mestu. Med tistimi, ki naj bi ga zasliševali, zaudarjali po alkoholu in maltretirali, sta bila omenjena tudi Anton Pezdirc in Jože Perko.

Anton Pezdirc: »Očitki Jalovca, da sem ga v preiskovalnem priporu žalil in maltretiral, so neosnovani in povsem neresnični. Jalovca sploh ne poznam, zbiranja obvestil in razgovorov z osumljeni niso opravljal jaz, pač pa delavci oddelka za zatiranje kriminalitete. UNZ ni dobila v času, ko je bil Jalovec v priporu, niti kasneje nobene pritožbe o neprimernem ravnanju z njim, čeprav bi pritožbo lahko podal bodisi delavcem UNZ, penološkim delavcem, bodisi predsedniku sodišča, ko opravlja redni nadzor, bodisi republiškim in drugim organom. Če že v zaporu ni zmozel toliko poguma, zakaj je molčal več kot dve leti na prostosti?«

Jože Perko: »Ker sem neposredno vodil in koordiniral vse operativne aktivnosti, tudi tiste, ki se nanašajo na izvajanje pripora Mihaela Jalovca, lahko o njegovih očitkih, bolje rečemo obrekovanjih povem, da je resničen le eden, a še ta je kasneje postal pollaž. Mihael Jalovec je bil v priporu UNZ Novo mesto od 13. aprila 1987 od 20.00 naprej. Tega (prvega) dne je razgovor z njim trajal do 3.30 zjutraj, kar pa seveda ni nezakonito, saj mu je bil ta

OBRAZI

Ženska z dvajsettisoč porodi

V najtemnejšem obdobju leta smo. Včasih so verjeli, da se duše umrlih prednikov sprehajajo okoli v tisti, zato je bil to čas najrazličnejših obredov, pa tudi čas novega rojstva svetlobe, simboliziranega v krščanskem božiču. Čas teme, pa tudi upanja torej, ki ga predstavlja rojstvo. Zato tudi dandanes v časopisu še vedno posebej zabeležimo prvega novorojenčka v novem letu. Otroka, mater pa še babico, ki je pomagala pri tem dogodku. Dostikrat je bila na objavljenih fotografijah prisotna babica Toni, kakor so jo klicale porodnice in sodelavci. Babica, ki se je številne matere širom po Dolenjski in onkraj Kolpe rade spominjajo in ji še sedaj, ko je že precej let upokojena, pošiljajo prijazne pozdrave, zlasti okoli novega leta.

Seveda se vsem za pozdrave najlepše zahvaljujemo, to morate zapisati, »mi pravi, ko se na starega leta dan pogovarjamo na njenem domu v Šmihelu pri Novem mestu. »Porodov je bilo v moji dobi, ko sem bila babica v novomeški porodnišnici, veliko več kot sedaj. Ko sem se upokojila, so sodelavci izračunali, da sem jih sama vodila najmanj 17 tisoč, če pa bi prišteli še tiste, ki niso bili evidentirani pod mojim imenom, a sem pri njih sodelovala, pa še tiste, pri katerih sem sodelovala potem, ko sem bila že upokojena, bi jih bilo gotovo okoli 20 tisoč.« Kolenčeva Toni se danes resnično veseli gradnje nove porodnišnice ter boljših delovnih pogojev, ki jih bodo deležni

njeni nasledniki. »Res je bilo včasih težko, saj je primanjkovalo prostora, osebja, zgodilo pa se je tudi, da sem imela po sedemnajst porodov na noč in pet na uro. Delale pa smo po dvajset ur skupaj, kar je bilo na en način tudi dobro, saj smo se tako posameznim primerom lahko dlje časa posvetile.«

Toni se spominja prvega poroda, ko je po končani izobrazbi nastopila službo v novomeški porodnišnici. Bil je to prvi porod tudi za porodnico, žal pa je bil otrok invaliden, kar je obe močno prizadelo. Vendar je primarij dr. Perko hitro postavil mlado sodelavko na svoje mesto: »Kar hitro pozabite to, Toni!« ji je rekel, »še marsikaj hujšega boste videli pri nas.« In res je bilo tako. Marsikaj žalostnega, pa tudi veseliga je bilo moč doživeti v porodnišnici, da ne govorimo o različnih zanimivih in komičnih situacijah, ki se dogajajo pri tem, ko se ljudje nepoučeni, panični in brezglavi najdejo sami s porodnico. Tako se spominja potniškega avtobusa, ki ga je prestrašen šofer s še bolj prestrašenimi potniki vred hupajoč pripeljal pred porodnišnico. Mater so že daleč tam v Podgorju padli krči in šofer jo je na vrat in na nos s polnim avtobusom po najbližjih cestah ubral proti bolnici, ne meneč se za to, da so imeli nekateri potniki pač drugo pot. Ko so sestre prišle do avtobusa, se je v njem že razlegel otroški jok, blede sopotniki pa so prenehali zabavljati čez šoferja in se pobrali vsak v svojo smer. Prenekaterikrat je pred porodnišnico

Toni Kolenčeva

zaprhal par prepotenih in zasoplih konj, z lojtrniškega voza, nastlanega s slamo, pa so morale sestre na hitro zanesli v bolnico porodnico, včasih pa že tudi rojenega otroka. To je bilo še takrat, ko so bili avtomobili še zelo redka stvar, pa tudi rešilcev še ni bilo.

Kolenčeva Toni se je rodila kot Antonija Dragomlji vasi. Doma so imeli precej majhno kmetijo, zato je oče kmalu potem, ko se je priženil in mu je žena rodila tri otroke, odšel družini služiti kruh čez veliko lužo. Delal je v rudnikih, pošiljal nekaj denarja, se večkrat ponesrečil, ko pa je po petintridesetih letih prišel domov, je bil že hudo bolan in je po dveh letih umrl. Tako Toni ni bila nikoli deležna skrbne in ljubeče očetovske roke, takih primerov pa je bilo pred vojno v Beli krajini še precej. Med vojno je bila Toni pogumno dekle, zato se je dostikrat s partizansko pošto podajala na različne naslove v Beli krajini: »Nisem se bala iti na pot ob katerikoli uri, večkrat pa sem pomagala tudi ranjenecem. Tako sem spoznala tudi svojega poznejšega moža, ki je bil takrat v partizani ranjen. Tudi moj brat Jože je bil v partizani, vendar je že trinštridesetega padel.«

Kako važen je babiški poklic, je Toni tudi spoznala že med vojno. V domači vasi je bila domačinka na težki porodni postelji, zunaj je divjala sovražna ofenziva, babica pa je bila na Suhorju. Toni je ponoči kljub nevarnosti odšla po babico in jo varno pripeljala do porodnice. Morda je tudi to pripomoglo, da se je potem odločila za ta poklic. »Rada sem opravljala to delo in bi ga še danes, če bi mi zdravje dovoljevalo,« pravi Toni, »predvsem pa mi je v zadovoljstvo, da med porodnicami nikoli nisem delala razlik, pa naj je bila zdravnikova ali kmetova žena. Vsaka je bila pred isto nalogo in vsaka si je morala, seveda ob vsej naši strokovni pomoči, pomagati največ sama. To je tudi skrivnost rojstva.« Toni je sama dvakrat legla v porodniško posteljo in rodila sina ter hčerko, sedaj pa ni več samo babica po poklicu, ampak že tudi čisto prava babica.

T. JAKŠE

Jože Perko

koj zatem omogočen predpisani osemurni počitek. Kriminalisti so se potem z njim pogovarjali še 14. aprila od 12. 17. ure in 15. aprila od 8. do 13. ure. 16. aprila ob 20. uri je bil Mihael Jalovec skupaj s kazensko ovadbo predan preiskovalnemu sodniku. V naslednjih devetindesetih dneh Jalovčega pripora so kriminalisti s pisnim dovoljenjem preiskovalnega sodnika z njim govorili le še enkrat, to je bilo 5. maja. Je pač tako, da je danes, po več kot dveh letih, veliko lažje v javnost posredovati govorice o policijskih grozdeh, kot jim učinkovito in prepričljivo ugovarjati.«

• In še nekaj smo lahko prebrali v Mladini. Da je namreč načelnik novomeške UNZ obiskal Mihaela Jalovca zgolj z namenom, da bi ga prepričal, kako ga zasliševalci niso šikanirali, ga pretepali in nanj pritiskali.

Vinko Pavlin: »Takšne trditve seveda vzbujajo sum, da so uradne osebe pri opravljanju službe s pripornikom grdo ravnale in žale njegovo človeško dostojanstvo ter celo izsiljevale izpovedbo, kar je po kazenskem zakonu SRS kaznivo. In kadar so podani takšni razlogi za sum, so organi za notranje zadeve seveda dolžni ukrepati. V tem primeru so bili osumljenci nekateri kriminalisti novomeške UNZ, zato sem se odločil, da razgovor z Jalovcem opravi sam. Po poprejšnjem dogovoru je razgovor potekal v Jalovčevi pisarni — to je bilo 18.

septembra lani — v prisotnosti inšpektorja milice, česar Jalovec ni pozabil javno povedati, in še dveh delavcev Pionirja. Jalovca sem prosil za pristane, da bi razgovor snemal, vendar je to zavrnil, je pač že vedel, zakaj. Moj namen razgovora je bil v tem, da bi Jalovec dokaj splošno formulirano obtožbo konkretiziral, da bi torej povedal, kaj tako strašnega se je dogajalo v priporu, kdo in kako ga je izsiljeval, mu grozil itd. Na ta način bi nam namreč omogočil in olajšal nadaljnje zbiranje obvestil in preverjanje trditev in — če bi se seveda izkazale za resnične — tudi ustrezno ukrepanje zoper pooblaščenke uradne osebe. Tega pa Jalovec preseñljivo ni zmozel povedati. Čudno, kot oškodovanec bi moral biti za to še najbolj zainteresiran. Očitno so njegovi interesi drugačni. Kako naj si sicer razlagam njegovo poročanje novinarju »m.h.« po najinem pogovoru, češ da sem ostal brez uspeha, ko naj bi ga skušal prepričati, da ga zasliševalci niso šikanirali, pretepali in nanj pritiskali (Mladina, št. 32 in 34 lani). Težko razumljive so še mnoge druge podobne domislice v nadaljevanjih o pretepaških orgijah, ko pa je v razgovoru z menoj pred tremi pričami dejal, da fizično z njim ni nihče obračunaval. Vsekakor tu ne gre za pošteno obveščanje, pač pa za vztrajno zavajanje javnosti.«

• Mogoče je prav, da se za konec spomnimo še besed Uroša Dularja, izrečenih na lanski oktobrski seji skupščine, ko je omenil obnašanje Boštjana Kovačiča. Slednji naj bi od njega zahteval, da mora ZK zaščititi svoje člane, kot je to storil prejšnji sekretar medobčinske ZK, ki da je preprečil pregon, ko je imel Kovačič zaplete zaradi lesa v KZ Žužemberk. Za kaj sploh gre?

Anton Pezdirc: »Dogodek sega že precej let nazaj. Šlo je za zbiranje obvestil zaradi suma kaznivega dejanja zlorabe pooblastil odgovorne osebe v Kmetijski zadrugi Žužemberk, med drugim so se preverjale nekatere fiktivne pogodbe in računi, ki so bre-

Anton Pezdirc

dobavo lesa. V žužemberški kmetijski zadrugi je bila najdena tudi pogodba oziroma sporazum o dobavi lesa Antoniji Legan, zdaj že pokojni stari materi Boštjana Kovačiča. Delavec milice, ki je primer pomagal raziskovati, je Leganova obiskal, njegov namen je bil ugotoviti, ali gre tudi v tem primeru za lažno pogodbo. Leganova je miličnika napotila h Kovačiču, češ da je pogodba pri njem. Kovačiča je miličnik tudi obiskal in iskano listino od njega dobil. Očitno pa je Kovačiča obisk miličnika močno prizadel, na njegovo zahtevo je takratni sekretar medobčinskega sveta ZKS Boris Gabrič poklical mene kot načelnika UNZ in temeljnega javnega tožilca Nika Briljca na razgovor. Glavno besedo je imel v zvišanem tonu Boštjan Kovačič. Bilo mu je pod častjo, da bi njega zaradi takšnih ali drugačnih razlogov obiskovali miličniki, ni si dal dopovedati, da gre za povsem normalno delo delavcev ONZ. V razgovoru sva s tožilcem le stežka prišla do besede, toda povedati moram, da ne na tem sestanku ne pozneje ni nihče od mene kot načelnika UNZ zahteval, da bi se ta zadeva ustavila. Dne 27. decembra 1985 smo podali zoper odgovorne osebe v Kmetijski zadrugi Žužemberk kazensko ovadbo temeljnemu javnemu tožilcu zaradi suma zlorabe položaja, med posameznimi primeri zlorab pa navedli tudi primer posejbe lesa Antoniji Legan.«

BOJAN BUDJA

Jugoslovani se imajo za velike pivce kave. Vendar pa pogled v statistiko pokaže, da jih mnogi prekašajo. Največ kave popijejo Finci, potem državljani ZR Nemčije, ZDA in NDR, slede Madžari, Britanci in Japonci, šele nato so na vrsti Jugoslovani. Graf prikazuje uživanje kave po svetu, posamezni stolpci pa, koliko kilogramov surove kave porabijo letno na prebivalca v posameznih državah in koliko skodelico kave na dan dan popije posameznik, statistični seveda. Za primerjavo še zapišimo, da Poljak spijsa samo eno skodelico kave na vsake tri dni, državljani Sovjetske zveze pa eno skodelico na vsakih 14 dni. Vendar poraba kave v vzhodnem bloku že narašča.

KDO JE VLOMIL V KABINET? — Delavci novomeške UNZ so bili lanskega 29. decembra obveščeni o vltomu v prostore srednje kmetijske šole pred Trško goro. Preiskava je pokazala, da je neznanec vlomil v kabinet nemškega jezika in si tam sposodil radiokasetofon znamke Contec z dvojnimi kasetnikom. Ali se bo z njim učil nemščine, ni znano, znana pa je zato škoda; šolniki so namreč ob 3.500 din.

OB REZERVNO KOLO — 21-letna Milena Dragoš s Cerkvišč pri Črnomlju je prve dni novega leta parkirala svoj osebni avtomobil na črnomaljski železniški postaji. Sredi belega dne pa je nekdo vanj vlomil in odnesel rezervno kolo, vredno kakih 400 dinarjev.

IZGINILO MOŠKO KOLO — 7. januarja med 10.40 in 12. uro je 32-letni Jc-že Vovko iz Mačkova parkiral svoje kolo v Koštalovi ulici v Novem mestu. Nepripravljena očito ni motilo dejstvo, da gre za vozilce starejše izdelave, mirno se je usedel nanj in se odpeljal v neznan smer. Pregled okolice kolesa ni odkril. Vovko pravi, da je s krajo kaznovan za vsaj 300 din. Nepripravljena in kolo tačas še iščejo.

POTEKEL MANDAT

KOČEVJE, RIBNICA — Družbeni pravobranilski samoupravljanja občin Kočevje in Ribnica Jani Ušan se z 31. decembrom potekel mandat. Obe občinski skupščini sta na zadnjih lanskih sejah sklenili, da lahko dosedanja pravobranilka najdalj do 30. junija (do nastopa novega pravobranilca) pripravi strokovne podlage za delo pravobranilstva, medtem ko opravljanje te funkcije v tem obdobju prevzema družbeni pravobranilec samoupravljanja SR Slovenije. Na seji v Ribnici so predlagali, naj bi pravobranilstvo v bodoče delovalo za območje več občin (in ne le Kočevja in Ribnice), na seji v Kočevju pa, da je potrebno najti rešitev skupaj z občino Ribnica.

S tovornjakom je sejal smrt

Orlando Berti je 13. decembra zakrivil trojno smrt na cesti pri Mačkovcu — Dve leti zapora — Po sojenju pobegnil neznano kam

NOVO MESTO — Kar dve tragični prometni nesreči s po tremi smrtnimi žrtvami je zadnje dni minulega leta terjala magistralna cesta med Ljubljano in Zagrebom, ena je minule dni dobila udi sodni epilog. Na zatožni klopi novomeškega sodišča je sedel 43-letni italijanski državljani Orlando Berti, doma iz Ravene, ki je zakrivil silovito trčenje pri Mačkovcu.

13. decembra lani je bilo, ura pa 3.30 zjutraj. Orlando Berti je peljal tovornjak s polpriklonnikom, na katerega je dan poprej v Bosanski Gradski naložil hruške, po magistralni cesti proti Ljubljani. Orlandi je bil spočit, prenočeval je namreč v Novski, zgodaj zjutraj pa se odpravil na pot, ker je hotel čimprej priti do mejnega prehoda v Gorici. Noč je bila jasna, cesta suha, promet pa redek. Za nameček je Orlandi pot dobro poznal, po njej je vozil že večkrat, pa vendar si je privoščil nepredvidnost, ki je imela katastrofalne posledice. Pri Mačkovcu je v levem in nepreglednem ovinku dohitel drug tovornjak s polpriklonnikom sarajevske registracije. Orlandi je povedal, da je vozil s hitrostjo vsega 10 kilometrov na uro, sam pa med šestdeset in sedemdeset. Ne da bi zmanjšal hitrost, je pričel prehitovati vozilo pred seboj, ne da bi se zmenil za nepretrgano belo črto na cestišču. V tistem trenutku mu je nasproti pripejal osebni avtomobil švicarske registracije; voznik je zapeljal skrajno v desno in se izognil trčenju, kar pa ni uspelo naslednjemu za njim, Sabitu Sadikoviću, 39-letnemu zdomcu iz Hripavcev: silovito

je treščil v tovornjak. Posledice so bile strašne: vozniku je odrgalo srce in je bil na mestu mrtev, enako sopotnika Fadil Sadiković, kateremu je pretrgalo pljučno veno, in Rešid Zukanović, ki mu je ob silovitem trku raztrgalo srce (takšne

• Dva dni po sojenju bi moral Orlando Berti priti na sodišče po sodbo. Tu so zaman čakali nanj, navzlic temu da so mu odvzeli potni list, je Orlandu očitno uspelo pobegniti. Kam, zaenkrat še ni znano.

poškodbe je kasneje namreč pokazala obdukcija). Tretji potnik, Jusuf Zukanović, jo je odnesel s hudimi poškodbami.

Orlandi se je pred sodniki zagovarjal, da je osebni avtomobil opozarjal z lučmi, kaj drugega da ni mogel storiti. Pri-

znal je namreč nepredvidnost, nesrečo je tudi obžaloval in izrazil pripravljenost povrniti vsvo povzročeno škodo. Življenj žal ne more. Senat novomeškega sodišča ga je obsodil na 2 leti zapora, pri tem pa mu v olajševalno okoliščino štel priznanje in obžalovanje ter skrb za nezaposleno ženo in hčer, v obtežilo pa, da gre za poklicnega voznika, ki je za nameček cesto dobro poznal. Sodba še ni pravomočna.

ODNESEL TORBO NAKITA

STARE ŽAGE — Najbolj noro noč v letu je nekdo izkoristil za krepko izboljšanje osebnega standarda. Vlomil je namreč v hišo 63-letnega Henrika Dralka iz Starih Žag, ko tega ni bilo doma. V spalnici je našel na pravo bogastvo in odnesel več zlatih prstanov, veržico, zapestnice, uhane in še nekaj drugega nakita v skupni vrednosti 40.000 din.

TEKMOVANJE

Na šoli smo imeli tekmovanje »Cesta in mi«. Vodil ga je Toni Gasperič. V odmorih smo učenci nastopili s kulturnimi točkami. Bilo je veselo. Želo so nas razočarali naši tekmovalci, saj so dosegli le 3 točke in tako pristali na zadnjem mestu. Prvi so bili učenci iz Metlike. Prejeli so lepe nagrade, in sicer knjige o Beli krajini.

ANDREJA PLUT

Med vlomom zabodel še čistilko

Sodni epilog vlomov v novomeški Kapitelj in šolo Dragotina Ketteja — Na zatožni klopi 20-letni Dušan Jović — Dve leti zapora

NOVO MESTO — Dve leti bo imel dvajsetletni Dušan Jović iz Novega mesta čas razmišljati o vlomih in njihovih posledicah, takšno kazen mu je namreč izrekel senat novomeškega temeljnega sodišča, ki mu je sodilo zaradi dveh vlomov v lanskem oktobru. Na sojenje je Jović od 10. oktobra, ko so ga prijeli, čakal v novomeških zaporih.

Tako je v noči na 7. oktober lani najprej vlomil v župnišče novomeškega Kapitlja. Na Trubarjevi ulici je po zidarskem odru splezal do okna v prvem nadstropju in ga skozi manjšo lino odprl. Nato je po župnišču odpiral predele

in omare ter stikal za gotovino. Naposled je našel in vzel 1.600 din. Le tri dni kasneje, v noči na 10. oktober, pa je v Ulici Milke Šobar v Novem mestu razbil šipo na oknu učilnice v šoli Dragotina Ketteja in splezal v notranjost. Očitno je iskal denar. Ko tega ni našel, se je zadovoljil z značkami in nekaj bižuterije. Da je bila smola še večja, ga je ob obhodu učilnic presenetila čistilka. Zamaskirani neznanec — Jović je imel čez obraz privezано ruto — jo je s kuhinjskim nožem zabodel v roko.

Jović, ki tokrat ni bil prvič pred sodniki, je v zagovor povedal, da ob odpustu iz JLA ni dobil zaposlitve, zato je pač znova stopil na krivka pota, da bi se preživel. Vlom v Kapitelj je odkrito pri-

Pol ure po nesreči prijeli ubežnika

Povzročil nesrečo in pobegnil — Dva hudo ranjena

GMAJNA — V nedelo, 7. januarja, je ob 14.25 na magistralni cesti Ljubljana—Zagreb pri Gmajni v sevniški občini prišlo do hude prometne nezgode, katere povzročitelj je po trčenju pobegnil. A ne za dolgo, že dobre pol ure po nesreči so ljubljanski prometni miličniki v Starem trgu pri Grosupljem postavili in prijeli 28-letnega Beograjčana Vladimirja Djurdjevića.

Djurdjević se je popoldne z osebnim avtom peljal proti Ljubljani in pri Gmajni pričel prehitovati tovornjak s polpriklonnikom, za krmlom katerega je sedel Ivan Buzur iz Novske. V tistem trenutku pa je nasproti z osebnim avtom novomeške registracije pripejal 24-letni Dragan Vučina iz Čapljin. Umikal se je na bankino, pri čemer je vozilo zaneslo v levo, trčil v prednji del tovornjaka, nato pa še v priklonnik. Avtomobil je zatem odbilo preko desnega voznega pasu v travnatni vsek. V nezgodi se je hudo poškodoval voznik Vučina, prav tako hudo ranjen pa je bil njegov sopotnik, 24-letni Mato Pavlović iz Čapljin. Oba se zdravita v novomeški bolnišnici, krivec trčenja pa bo moral pred sodnike. Materialne škode je bilo za 50.000 din.

znal, denar je porabil za hrano, pijačo in nakup mamil, medtem ko se je dogodkov v noči na 10. oktober slabo spominjal. Povedal je, da je bil drogiran, da se sicer medlo spominja ženske, ki jo je resnično tudi zabodel, a le tako, da bi jo prestrašil. Na obravnavi je povedal tudi, da že od malega živi v neurejenih razmerah, starša sta razvezana, zato se tudi vdaja pijači in mamilom.

Sodniki so Jovića obsodili na 2 leti zapora. Spoznali so, da je obe dejanji načrtoval, o tem navsezadnje priča tudi to, da si je obraz zakril z ruto, na roke pa nataknil rokavice. Priznanje so mu sicer šteli med olajševalne okoliščine pri odmeri kazni, enako težko mladost, niso pa mogli mimo tega, da gre za povratnika, poleg tega posledice napada na čistilko Danico Jenič niso niti malo nedolžne. Ženska je še danes psihično prizadeta, obiskovati mora celo psihiatra.

Sodba še ni pravomočna.

MED PREHITEVANJEM TRČIL

ŽDINJA VAS — 51-letni Nedeljko Urlič, začasno zaposlen v Zahodni Nemčiji, se je 4. januarja ob 17.30 peljal z osebnim avtom po magistralni cesti proti Ljubljani. Pri Zdinji vasi je v desnem in nepreglednem ovinku pričel prehitovati tovornjak s priklonnikom, takrat pa je z osebnim avtom pripejal nasproti 26-letni Duško Borenovič iz Zagreba. Vozila sta se oplazili, zatem pa je Borenovič avto zaneslo na travnat nasip, kjer se je prevrnil na streho. Borenovič je bil hudo ranjen, materialne škode pa je za 40.000 din.

Stop za napak parkiranje?

Novomeški IS od PM in UNZ zahteval, naj miličnika s stalno prisotnostjo zagotovita prometno varnost

NOVO MESTO — Delegati občinske skupščine Novo mesto so v zadnjem času postavili več delegatskih vprašanj na račun prometa v Novem mestu. Ti se to pot nanašajo predvsem na parkiranje po pločnikih in voziščih v mestu, ki ga pristojni ne vidijo in ne ukrepajo.

Omenjenih je bilo več takšnih »črnih točk«. Pločnik pri trgovini KZ in bifeju ob Cesti komandanta Staneta nasproti gradbišča na Novem trgu je pogosto povsem zaparkiran, pešci, med njimi je

Mesto dobiva obvoznico

Pogumni novomeški načrti za letos — Projekti za obvoznico med Ločno in Bučno vasjo

NOVO MESTO — Tačas še nihče nima v rokah natančnih števil, kaj je prineslo minulo leto, obeleženo s pričetkom akcije »Minus 10 odstotkov«, na naših cestah. Tudi novomeški izvršni svet ne, vseeno pa je akciji in uresničevanju lani zastavljenih preprogramov pretekli teden posvetil kar precej besed.

Ne glede na to, kakšni bodo podatki, je potrebno priznati, da se je v novomeški občini veliko tega obrnilo na boljše. Obnovljenih je bilo precej cestnih površin, zgrajeni so bili pločniki na Partizanski cesti, v Ločni, na Malem Slatniku, v Dolenjskih Toplicah, Vavti vasi, prav tako je bil narejen pločnik od naselja Majde Šilc do ločenskega mostu, gradi se pločnik na Zagrebški cesti in še bi lahko naštevati. Postavljeno je bilo tudi precej nove prometne signalizacije, narejenih nekaj novih postajališč, seveda pa manjka še veliko tega. Kaže, da se v izvršnem svetu tega zavedajo, saj je lani naročil izdelavo posebne študije prometne ureditve Novega mesta, upoštevajoč vse predvidene novosti (avtobusna postaja, most, veleblagovnica, itd.), prav tako je naročil izdelavo študije avtobusnega mestnega prometa, predvidena pa je tudi izdelava posebne študije o vplivu bodoče avtoceste na Novo mesto. Kaj in kako bodo ti papirji pripomogli k večji varnosti, je seveda drugo vprašanje. Zanesljivo pa se bo prometna varnost izboljšala, če

bo izvršni svet vztrajal pri zastavljenih nalogah za letos. Predvsem pri tem, da od republiške skupnosti za ceste dobi potrebna sredstva za predvideno obnovo magistralne ceste od križišča Ljubljanske ulice mimo gimnazije do Koštalove ulice, vključno s križiščem, za dokončanje letos pričete obnove ceste med Jamo in Laščami, obnovo ceste med Sotesko, Dvorom in Žužemberkom, obnovo ceste skozi Težko Vodo, dokončno ureditev ceste proti Lakencam in ne nazadnje za premostitev ceste izven bolniškega kompleksa ter za izdelavo projektov za bodočo obvoznico od ločenskega mostu do Bučne vasi in naprej do regionalne ceste v Bršljenu. Slednje bi bilo za preprečitev prometnega infarkta v mestu in seveda večjo varnost izrednega prometa.

O konkretni podobi prometne varnosti v občini in vplivih ter rezultatih akcije — 10 odstotkov — bo izvršni svet razpravljal kasneje, vseeno pa je treba že sedaj pogorjati tiste, ki niti svojih programov za izboljšanje prometne varnosti niso pripravili. V prvi vrsti velja to za Komunalno, Cestno podjetje, Pionir, krajevne skupnosti Žužemberk, Straža, Škocjan, Šmarjeta, Šentjerneja, Mirna Peč, Stopiče, Prečna, Otočec in mestne KS, kot tudi za osnovne šole Grm, Bršljin, Šmihel, Vavta vas, Mirna Peč, Škocjan, Šmarjeta, Šentjerneja in Dolenjske Toplice.

PEŠČA VRGLO NA BANKINO

OTOČEC — 26. decembra ob 22.30 je prišlo na dolenjski magistrali blizu Otočca do hujše prometne nezgode. 30-letni Ljubob Subotič iz Doboja je nepredvidno stekel s parkirnega prostora proti bencinski črpalki na drugi strani ceste, takrat pa je iz ljubljanske smeri z osebnim avtomobilom pripejal francoski državljani Alain Dumas. Treščil je v pešca in ga odbil 13 metrov naprej na travnat bankino, kjer je Subotič obležal. Zdravi se v novomeški bolnišnici.

AVTO JE ZGOREL

RATEŽ — 18-letna Bernarda Pavlin z Rateža se je 6. januarja ob 4.05 peljala z osebnim avtomobilom iz Šentjerneja preko Vrhpolja naprej do Tolstega Vrha. Tam je opazila, da se iz zadnjega dela avtomobila močno kadi, zato je vozilo ustavila in pričela gasiti. Na pomoč so ji pritekli še krajanji, vendar so z ognjem dokončno opravili šele novomeški poklicni gasilci. Vzrok požara je bila dotrajana električna napeljava, škode na uničenem vozilu pa je bilo za 20.000 din.

Pešec prva letošnja žrtev »dolenjke«

V soboto huda prometna nezgoda

ČATEŽ — Magistralna cesta med Ljubljano in Čatežem je v soboto, 6. januarja, terjala svojo prvo letošnjo žrtev. Za razliko od prejšnjih let je tokrat bil to kršec vasi pri Brežicah.

V soboto okoli 19.45 je namreč Gorišek pri bencinski črpalki na Čatežu prečkal magistralno cesto in pri tem očitno spregledal vozilo, ki je pripeljalo iz ljubljanske smeri. 23-letni Roberto Veznaver iz Buj je pešca opazil prepozno, čelno treščil vanj in ga zbil po cesti. Gorišek je obležal mrtev. Kako silovit je bil trk, pove tudi podatke, da je bilo na avtomobilu škode za 5.000 din.

J. P.

ZBIL PEŠČA

NOVO MESTO — 5. januarja ob 19.30 se je 42-letni Vincenc Zatelet peljal z osebnim avtomobilom iz mesta do Ulice Marjana Kozine. Tam je pri hiši številka 49 na svoji desni strani opazil tri pešce, ki so hodili ob robu vozišča. Zapeljal je mimo njih, takrat pa je začutil udarec. Z vozilom je namreč zadel v 69-letnega Jožeta Pavliča iz Novega mesta, ki pa je bil na srečo le laže ranjen in so ga že odpustili iz novomeške bolnišnice.

Kočevje dobi bazo AMZ

Načrte zanjo dokončujejo — Začetek gradnje leta 1991 — Hitro do rezervnih delov iz tujine

KOČEVJE — Kočevje bo končno le dobilo tehnično bazo AMZ Slovenije, katere gradnja je načrtovana že 10 let in več, a se je vedno nekaj zataknilo. Tudi zdaj še ne bo šlo vse na hitro. Razveseljivo pa je, da bo v kratkem dokončana tehnična študija o tem, gradnja ba-

opravljali tudi razne teste vozil. V sklopu baze bo delovala služba »Pomoč informacije« in tudi avtoparlance. Posebnost baze bo oskrba tujih turistov z rezervnimi deli iz tujine po sistemu »En, dva, tri«, se pravi, da bo kar najhitreje priskrbljena iz tujine potrebni rezervni del za popravilo turistovega avtomobila (prevoz dela z letalom, avtom itd.).

J. P.

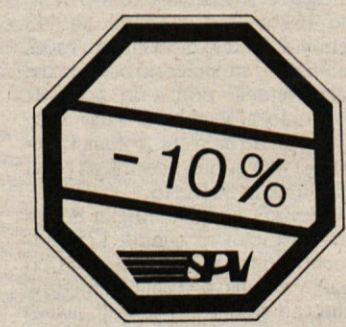
Požar v soteškem gradu

Vroča žarnica topila plastično cev, ta pa zanetila požar v senu — Škode za 60.000 din

SOTESKA — Vsa sreča, da požar, ki se je razplamtel minuli petek, 5. februarja, sredi noči v gradu Soteška, ni pustil večjih posledic, prve ocene govorijo o 60 tisočakah škodo.

Okoli 2.30 je bila ura, ko so miličniki iz Dolenjskih Toplic prejeli klic varnostnika iz soteškega Novolesa, da v gradu Soteska gorita hlev in stanovanje. Z ognjem so se nemudoma spopadli člani okoliških prostovoljnih gasilskih društev in novomeška poklicna gasilska enota ter objekti rešili pred večjim uničenjem. Stekla je preiskava, ki je pokazala, da se je ogenj najprej pojavil v spodnjem delu gradu, kjer je hlev. V njem je bilo tudi sedem konj, last vinka Dujića, za katere je v njegovi

odsotnosti skrbel 55-letni Jože Novak iz Gabrja. Slednji je bil tudi posredni krivec požara. Ker v hlevu ni bilo električne napeljave, jo je namreč uredil kar sam. Iz Dujičevega stanovanja v gradu je elektriko napeljal v hlev, žarnico pa obesil na hlevska vrata blizu plastificirane cevi. Goreča žarnica je seveda oddajala toploto, plastična cev se je pričela taliti, stopljena plastika je padala na seno. To se je vžgalo in požar je bil tu. Poleg dveh ton sena je zgorelo tudi več kuhinjske in sobne opreme v sosednjem stanovanju Taipa Adrovića, zraven pa še šivalni stroj in več oblačil. Na srečo je reševalcem uspelo še pravi čas iz hleva rešiti konje, sicer bi bila škoda še nekajkrat večja.

KRONIKA NESREČ

PREHITEVALA JE V ŠKARJE — Predzadnjega dne starega leta se je okoli 18.40 29-letna Mila Margetič iz Buj peljala z osebnim avtom po magistralni cesti iz Ljubljane proti Zagrebu. Med vožnjo v klanec v Karteljevem je pričela prehitovati osebni avto Milana Kastelca iz Dobričar; takrat pa ji je nasproti s tovornjakom pripejal Viktor Janko iz Lovreča pri Poreču. Ta se je sicer umikal, vendar nezgode ni mogel preprečiti. Margetičeva se je zaletela v tovornjak, nakar jo je odbilo še v Kastelčevo vozilo, nato pa je zapeljala preko desne bankine in se večkrat prevrnila po travnatem nasipu. Margetičeva se je v nezgodi hudo ranila in se zdravila v novomeški bolnišnici.

proti Zagrebu. Ko je pripeljal v levi slabo pregledni ovinek pri Šentjurju, je pričel prehitovati tovorni avto, takrat pa je nasproti z osebnim avtom pripeljal 51-letni Michael Kaiser. Prišlo je do trčenja, za katerem se je hudo poškodovala 39-letna sopotnica Marica Kaiser. Zdravi se v novomeški bolnišnici, materialne škode pa je za 150.000 din.

IZSILJEVAL JE PREDNOST — 37-letni Stanislav Bunšek iz Čadraž se je 5. januarja ob 14.10 peljal v kombiju po cesti iz Dobrave proti Šentjerneju. V Draškovicu mu je po levi strani pripeljal nasproti na motorju 15-letni Aleks K., ki je zavijal v levo, vendar se ni prepričal, ali lahko to varno stori. Trčil je v kombi, pri čemer se je hujše poškodoval njegov sopotnik, 10-letni Damir J. iz Draškovec. Slednji se zdravi v novomeški bolnišnici, materialne škode pa je za 2.500 din.

Predsednik Molan je povedal, da bo v bazi poskrbljeno za servisiranje vozil domačim in tujim voznikom. Tu bodo

odbojka

I. ZVEZNA A 2 LIGA, moški, 10. KOLO: PIONIR—ŽELJEZNIČAR 0:3 (-9, -12, -9)
 Pionir: Jovič, Povšič, Kosmina, Brulec, Prah, Martič, Smrke, Goleš, Petkovič, Mestnik.
 Željezničar: 1. Željezničar 18, 2. Spartak 14, 3. Stavbar MTT 14, 4. Pionir 10, 5. Strumica 6, 6. Jedinstvo Interplet 6, 7. Kolubara 6, 8. Modriča Optima 6.
 V prihodnjem kolu igrajo: Modriča Optima—Pionir, Željezničar—Spartak, Stavbar MTT—Jedinstvo Interplet, Strumica—Kolubara.

košarka

SKL, moški, 12. KOLO: NOVOLES—KOPER 95:95 (42:48)
 Novoles: Kek 9, Brodnik 34, Zupančič 4, Bajc 14, Radulović 5, Novina 14, Lučev 13, Gavranovič 2.
 Koper: 1. Celje 24, 2. Comet 17, 9. Novoles 16, 10. Rogaska 16, 11. Rudar 15, 12. ID Ježica 15.
 V prihodnjem kolu potujejo Novomeščani k Cometovi ekipi.
2. SKL-center, 13. KOLO: UNITEHNA—PODBOČJE 86:66 (33:35)
 Unitehna: Kamin 2, Rajar 3, Zarebec 2, Gričar 2, Vauportič 18, Erčulj 14, Skube 13, Bevc 17, Bunc 9, Grandovec 6.
 V zadnjem kolu gostujejo Trebanjci v Laškem pri Zlatorogu.

Tretji zaporedni Pionirjev poraz

Črna serija novomeških odbojkarjev se nadaljuje — Vsi igralci daleč od prave forme — Boj za četrto mesto — V soboto z Modričo Optimo

Črna serija odbojkarjev novomeškega Pionirja se nadaljuje, očitno tudi noveletni premor ni pomagal, da bi se ekipa izklopala iz več kot očitne krize. Tretji zaporedni poraz — dva od tega na domačem igrišču — je zagotovo dovolj velik razlog za alarm, še posebej, ker zna biti ob igri, kakršno so pionirjevci pokazali v sobotnem 10. kolu A 2 lige proti osiškemu Željezničarju, resno ogroženo tudi četrto mesto na lestvici, ki na koncu pelje v play off štirih prouvrščenih ekip.

Saj o morebitnem boju za prvi dve mesti, ki vodita v A 1 ligo, je bilo s sobotnim porazom konec, čeprav je do konca prvenstva še dolga pot. Navsezadnje tudi zaostanek štirih točk ni tako velik in nenačeljen, toda igra Novomeščanov je tista, ki za podvig ne daje prav nobenega upanja. Prav vsi igrajo zadnje tedne pod svojimi zmoglostmi, dobro bi bilo, ko bi trener Doroz Leszek čimprej našel vzrok za to. Le Povšič je v soboto z nekaj udarci spomnil na čase, ko je bila igra Novomeščanov na mreži raznovrstna in učinkovita, njihov blok neprebojen. Sedaj igrajo blede, njihove akcije je z lahkoto moč ustaviti, pri blokiranju zamujajo, slabo sprejemajo servise, skratka, od ekipe, ki je tako sijajno startala v letošnje prvenstvo, je ostala le še medla senca. Proti ekipi Željezničarja, s katero imajo iz drugoligaških časov celo dobre izkušnje, so bili brez vsa-

kršnih možnosti. Gostje so v prvem nizu povedli kar z 9:1; ko so se Novomeščani prebudili, je bilo prepozno. Le v drugem nizu so imeli nekaj priložnosti za srečnat, čeprav niso nikoli povedli. Kakih 800 gledalcev v športni dvorani pod Marofom se je moralo po slabi poldruhi uri igre sprijazniti z gladikim porazom svoje ekipe.

Sedaj čaka Novomeščane boj za četrto mesto. Na srečo so jim pri tem pomagali igralci Kolubare, ki so premagali Jedinstvo Interplet. Pionirjevci imajo tako pred petim mestom še dovolj veliko zalogo štirih točk in upati je, da ta ne bo splahnela po soboti, ko igrajo v gosteh proti vrsti Modriče Optime. Po tistem, kar smo videli v prvem delu prvenstva, je Modriča ekipa, ki Novomeščanom ne bi smela povzročati nobenih preglavic. Vsaj takemu Pionirju, kot ga poznamo iz prvih prvenstvenih kol, ne.

B. B.

DVAKRAT ZLATO TRIMU

TREBNJE — Trimo je z 91 točkami skupni zmagovalec delavskih športnih iger v občini Trebnje v letu 1989. Sledita mu Tesnila s 84 in KPD Dob z 80 točkami. V ženski konkurenci je 1. mesto pripadlo Tesnilom, 2. VIO Trebnje in 3. Elmi Catež, med moškimi ekipami je zasedel 1. mesto Trimo, 2. KPD Dob, na 3. mestu pa so Tesnila.

KRATKE IZ RIBNIŠKE DOLINE

● V počastitev dneva JLA je bil pred dnevi v Ribnici odigran tradicionalni rokometni turnir, na katerem je prvo mesto pripadlo članski reprezentanci Slovenije. Gostiteljica, ekipa Inles Rika, je bila šele tretja. Sicer pa pogledimo rezultate: SRS člani — Inles Riko 26:21 (12:11), SRS kadeti — SRS kadeti 26:22 (11:10) in SRS kadeti — Inles Riko 24:22 (10:10). Najbolji igralec turnirja je bil Toplak, član zmagovalne ekipe, najboljši vratar je bil Lapajne in strellec Fajdiga (oba Inles Riko) s 16 zadetki.

● V Ribnici je bilo organizirano prvo prvenstvo ljubljanskega korpusa v kegljanju in šahu, ki je tudi domačim tekmovalcem prineslo obilo uspeha. **REZULTATI** — šah, ekipno: 1. Vrhnika 30, 2. Ajdovščina 25, 3. Ribnica 21,5 itd.; kegljanje, ekipno: 1. Ribnica 1602, 2. Postojna 1519, 3. Vrhnika 1486 itd. Posamično je najbolje podiral kegle Ribničani Jelušič, v dvojicah pa Postojnčana Dubaja in Popadič, medtem ko sta bila Jelušič in Petkovski iz Ribnice druga.

● Rokometaši, kadeti ribniškega Inlesa Rika, se po dolgem času niso uvrstili v republiški finale, ki je na sporedu v nedeljo, 14. januarja. V odločilnem srečanju jih je premagala ekipa Krškega s 17:15 in si tako priborila mesto na zaključnem turnirju. Pogledimo izide polfinalnega turnirja: Ribnici: Krško — Itas 28:20 (13:10), Inles — Itas 22:20 (11:11) in Krško — Inles 17:15 (11:10).

● Kar 60 ekip se je pred dnevi udeležilo tradicionalnega turnirja v malem nogometu Ribnica 89. Med mnogimi znanimi imeni te igre sta se v finale uvrstili ribniški ekipi Divji jezdec in Videoteka Riba. Jezdci so zmagali s 3:2, videotekarjem ni pomagal niti Jani Pate, ki je okrepil njihove vrste. Rezultati četrtfinala: Marko Polo — Riba 0:3, SC — Stipič 6:7, Veselje — Divji jezdec 1:2, Ribničani — BMW 1:2. V polfinalu je Riba premagala Stipiča s 4:3, Divji jezdec pa BMW s 3:2. M. G.-

PO ŠESTIH KOLIH VODI ROZMAN

NOVO MESTO — Ta čas poteka v Novem mestu turnir za občinsko prvenstvo v šahu, na katerem nastopa 10 igralcev, od tega šest mojstrskih kandidatov, en prvokategornik in trije drugokategorniki. Dospel je bilo odigranih že šest kol. Pogledimo rezultate zadnjih treh — 4. kolo: Škerlj — Kastelic remi, Bedić — Istenič 0:1, Pucelj — Luzar remi, Janko — Rozman 0:1 in Petric — Štubljar remi; 5. kolo: Luzar — Škerlj prelozeno, Kastelic — Bedić remi, Istenič — Petric prelozeno, Rozman — Pucelj 1:0 in Štubljar — Janko 0:1; 6. kolo: Škerlj — Rozman remi, Bedić — Luzar remi, Istenič — Kastelic 1:0, Pucelj — Štubljar 0:1 in Petric — Janko 1:0. Vrstni red po šestih kolic: Rozman 4 (1), Istenič 3 (2), Škerlj 3 (1), Luzar 3 (1), itd.

Pomladi peta telovadnica

Referendumski program je novomeški občini prinesel kar pet novih telovadnic

NOVO MESTO — Slovo od minulega leta je hkrati pomenilo tudi konec referendumskega programa izgradnje in dograditve osnovnih šol v novomeški občini, ki je telesni kulturi prinesel veliko pridobitev. Referendumski program je ne le končan, pač pa tudi izpolnjen, to pa pomeni, da je Novo mesto v leto 1990 stopilo s petimi telovadnicami več.

Veliko vroče krvi je bilo pred leti zaradi tega, kakšne telovadnice graditi. Zahteve krajanov in tudi občinske telesnokulturne skupnosti so bile, naj ne bodo premajhne, naj bo njihova velikost vsaj enaka košarkarskemu igrišču, to pa je seveda pomenilo znatno podražitev. Na srečo je bilo soglasje le doseženo, tisti, ki so take zahteve postavljali, so se obvezali tudi, da bodo stroške tako povečane gradnje kot tudi kasnejšega vzdrževanja, krili sami. V štirih primerih se je to tudi zgodilo, osamljen je ostal le Otočec. Tamkajšnja šola je sicer dobila telovadnico, toda manjših dimenzij.

kajti pred pričetkom gradnje ni bilo moč zagotoviti dodatnih potrebnih sredstev. Zato pa je Vavta vas v okviru petletnega referendumskega programa prišla do 917 kvadratnih metrov telovadnice, prav tako so do prepotrebne prostora ne le za rekreacijo šolarjev, pač pa tudi krajanov prišli še v Mirni Peči in Skočjanu, medtem ko naj bi bila telovadnica v Šmarjeti zgrajena do letošnje pomladi. Vse to predvsem po zaslugi novomeške telesnokulturne skupnosti, ki je za tako povečane telovadnice primaknila lep kupec denarja. Prav zato pomeni konec referendumskega programa tudi zanjo veliko olajšavo, kajti denarja v novomeškem športu zmanjkuje že za osnovno dejavnost, misel na kakršnekoli nove investicije bi bila v teh časih nestvarna. Zato imajo prav tisti, ki trdijo, da smo z gradnjo teh telovadnic ujeli zadnji vagon vlaka, ki je odpeljal in ki ga verjetno ne bomo več videli kmalu.

M. G.

S POTJO ČEZ LUŽO NE BO NIČ

SEMIČ — Razočaran se je v ponedeljek v našem uredništvu oglasil Semičan Zlatko Gregorič in povedal, da so Američani dokončno odpovedali organizacijo svetovnega prvenstva v kontaktnem karateju, ki bi moralo biti januarja v Atlantic Cityju. Tako bo prvenstvo 16. januarja v italijanskih Benetkah, seveda pa bo Gregorič, ki je imel za pot čez lužo opravljene že vse formalnosti, nastopil tudi tam.

VNOVIČ PRAZNIH ROK — Upanje je, da tretji zaporedni poraz odbojkarjev novomeškega Pionirja — v soboto jih je v športni dvorani pod Marofom s 3:0 ugnala vrsta osiškega Željezničarja — še ne pomeni konca vzpona novomeške odbojke. Fantje so očitno v krizi, k temu nekaj zagotovo prispevajo denarne težave, kajti klub jim dolguje precej, toda že zaradi zvestih gledalcev bi kazalo med tekmo na to pozabiti. Pogled na lestvico danes kaže, da bi novomeški Pionir brez spodrsnjave proti Jedinstvu in Strumici skoroda zanesljivo postal član A 1 lige. (Foto: B.B.)

ŠPORTNI KOMENTAR

Letos brez prireditev?

Krško kolesarstvu ni naklonjeno

KRŠKO — Potem, ko je že vse kazalo, da dobiva slovensko kolesarstvo v Krškem enega novih mladih centrov, ki veliko obetajo, so se stvari pričele drugače obračati. Še v lansko leto so krški kolesarji stopali polni načrtov in želja, letos je povsem drugače. Krško — z izjemo tovarne Videm, seveda — kolesarstvu očitno ni naklonjeno, peščica zagnancev ostaja pri svojem delu bolj ali manj osamljena, ledu ne morejo prebiti niti rezultati. Kako si drugače razlagati besede ob lanskem proglašitvi priznanja najboljšim športnikom občine, češ da so podelili vsega tri občinske Bloudkove značke, saj da je takih, ki bi si to zaslužili, očitno zmanjkalo? V taisti občini pa ob več kot skorajnih pogojih živi in dela klub, ki je lani pobral nič koliko naslovov republiških prvakov in zmag na številnih dirkah, klub, ki je lani organiziral republiško prvenstvo v cilo-krosu, maratonski Maratje Gubca, pet osnovnošolskih prvenstev, kriterijsko dirko mesta, državno prvenstvo za ženske in seveda dirko za Veliko na-

grado tovarne Videm. Klub, ki si je lani v skupni razvrstitvi slovenskega kolesarskega prvenstva v konkurenci vseh republiških društev privozil celo tretje mesto, pred njimi so bili le mladinci Krke in Save.

Upajmo, da zategadelj v klubu ne bodo vrgli puške v koruzo, saj je je bilo vložene preveč dela in truda. Dejstvo je le, da si v KD Videm ob tako skromni podpori za letošnje niso upali planirati nobene prireditve. Ne tradicionalnega maratona Maratje Gubca, ki bi moral biti v maju, ne enako tradicionalnega kriterija ob občinskem prazniku, niti dirke za Veliko nagrado Vidma, ki je v jugoslovanskih kolesarskih krogih naletela na izreden sprejem. Predvsem seveda zavoljo vselej zglede organizacije in enkratnega razpoloženja, ki so ga znali ustvariti le v Krškem. Že zavoljo tekmovalcev in številnih ljubiteljev tega športa bi tradicionalno kazalo nadaljevati. Ni vrag, da v Krškem tega ne bi uvideli!

B. BUDJA

REKREACIJA ZA UPOKOJENCE

NOVO MESTO — V letošnjem letu bodo tudi upokojenci imeli možnost rekreirati se. V športni dvorani bo namreč poslej vsako nedeljo — točna ura bo določena kasneje — organizirana rekreacija zanje, vodil pa jo bo tov. Dobovšek. Vsi zainteresirani naj se do konca januarja prijavijo pri novomeški ZTKO, poštni predal 30, ali na telefon 22-267.

SEMIŠKI STRELCI EDINI NEPORAZENI

SEMIČ — Derbi 7. kola tretje republiške strelske lige je bil tokrat v Semiču, kjer sta se pomerili še edini neporaženi ekipi. Iskra in SD Ambrož Barle iz Medvode. Zmagali so gostitelji z rezultatom 14:16 in tako sami neporaženi ostali na vrhu lestvice. Čez štirinajst dni bodo v Semiču gostovali strelci SD Kapetan Mihevc iz Idrije.

I. STONIČ

LE DVE EKIPI

NOVO MESTO — Območnega prvenstva v malem nogometu za minulo leto sta se udeležila le občinske prvake Črnomlja in Novega mesta, medtem ko Metličanov in Trebanjcev začuda tokrat ni bilo. Zmagovalca je torej odločilo srečanje med OS Katja Rupena in OS Otona Zupančiča, po izteku igralnega časa je bil izid 0:0. Ekipi sta nato streljali sedemmetrovke, pri tem pa so bili Novomeščani bolji in zmagali z 2:0.

Z medicino iz sive poprečnosti

Novomeškemu športu na voljo najsodobnejši medicinski pripomočki — Prvi spoznali to kolesarji — Šesttedenska testiranja — Zanimivi rezultati

NOVO MESTO — Že dolgo velja, da brez sodobne medicine in znanosti ni vrhunskih športnih rezultatov. Očitno so to spoznali tudi nekateri v Novem mestu. Danes novomeški zdravstveni dom premore kopico sodobnih naprav, njihovo koristnost in pomembnost so prvi in zaenkrat, žal, edini spoznali kolesarji. Z novo sezono so pričeli tekmovalce testirati v šesttedenskih ciklih, prvi rezultati in spoznanja so več kot zanimivi.

S pomočjo posebnih naprav, oksikona in laktatoanalizatorja, je moč povsem točno ugotoviti športnikovo pripravljenost na osnovi dobljenih podatkov pa tudi moč predpisati, kolikšna naj bo dnevna količina treninga in v kolikšnem obsegu srčnega utripa. Ta napotek potem velja za šest tednov; v tem času se z boljšo priprav-

ljenostjo športnika spremeni tudi srčna frekvenca in test je potrebno opraviti znova. Tekmovalcem je v veliko pomoč tudi posebna ura s spominom, ki jih zvočno in vidno opozarja, ali poteka trening v določenem bitju srca. Po končani vadbi pa lahko trener vstavi uro v računalnik, s pomočjo katerega potem natančno vidi delo tekmovalca na treningu.

Sicer pa pogledimo v ilustracijo, kako je pred dnevi potekalo testiranje enega najobetavnejših jugoslovanskih kolesarjev, Igorja Kranjca. Slednji se je v popolni kolesarski opremi usedel na testirno kolo, dr. Rašo Milič, ki teste opravlja, pa mu je na glavo namestil posebno masko, povezano z računalniško vodenim oksikonom. S posebno masko so nato Kranjcu namazali še uho, iz katerega je zdravnik med testiranjem jemal kri za analizo. Dr. Milič je pred testom vstavil v računalnik seveda še vse podatke o Kranjcu, nakar je ta pričel vrteti kolo. S povečano obremenitvijo je naraščal tudi tekmovalčev puls, kmalu je dosegel kritično točko 203 utripa srca na minuto. Zdravnik je medtem jemal vzorce krvi in jih vstavljal v laktatoanalizator, ta pa je pokazal, kolikšna je stopnja mlečne kisline v krvi. Sam postopek testiranja je trajal kake pol ure, najbolj zanimiv pa je bil seveda rezultat. Ta je pokazal, da je Kranjec kondicijsko dobro pripravljen,

tudi poraba kisika na kilogram telesne teže je bila dobra. Njegov trening za naslednjih šest tednov mora potekati v območju med 160 do 190 srčnimi utripi, hkrati pa je test pokazal, da ima Igor nekoliko premalo moči v nogah. Jasno torej, da bo moral trener temu primerno prirediti trening za moč nožnih mišic.

Pričujoči primer verjetno dovolj nazorno kaže smiselnost in potrebo takšnih testiranj. Tovarni zdravil Krka, krškemu Vidmu, novomeškemu Zdravstvenemu domu in seveda kolesarskim delavcem pa gre zahvala, da so to spoznanje prišlo tudi na Dolenjsko. Upajmo, da se bo našel denar tudi za nov tisočvratni ergometer, ki edini še manjka v verigi sodobnih testirnih pripomočkov, prav tako pa tudi, da bo takšen način dela zaživel še v kakšnem športu. Kajti le to je pot iz sive poprečnosti.

B. B.

PREMOČNA ZMAGA VAVTOVAŠČANK

NOVO MESTO — Kako dolgoletno dobro in načrtno delo v šoli daje rezultate, je pokazalo nedavno občinsko prvenstvo starejših pionirjv v košarki. Igralke iz Vavte vasi so bile za razred boljše od nasprotnic in prepričljivo zmagale, v svojih vrstah so imele tudi najboljše igralke in strelke, Jano Mezek in Damjano Zupančič. Ob teh dveh pa velja omeniti še Jasno Simčič iz OS Grm, ki je na eni tekmi zadela kar tri trojke, kar je za osnovnošolsko prava redkost. Rezultati: Sentjernej—Grm 15:23, Vavta vas—Bršljin 41:7, Sentjernej—Bršljin 29:14, Vavta vas—Grm 31:15.

ŠESTTEDENSKA TESTIRANJA — Posnetek je nastal med testiranjem mladega novomeškega kolesarja Igorja Kranjca; na podlagi dobljenih rezultatov je dr. Rašo Milič (na posnetku levo) povsem natančno določil intenzivnost Kranjčevega treninga, hkrati pa mu je predpisal tudi dodatni trening za večjo moč nožnih mišic. Danes je medicina pač sestavni del vrhunškega športa.

ŠAHOVSKI KOTIČEK

● ŠK Milan Majcen je lanskega decembra pripravil še zadnji redni mesečni hitropotezni turnir za leto 1989; dobil ga je Lazič z 10 točkami, sledijo pa: Povše 9, Derstvenšek 8, Povalej in Mirt 6 itd. V skupnem seštevku dvanajstih lanskih turnirjev je zmagal Martin Povše, ki je na enajstih tekmovaljih zbral 78 točk, drugi je bil Lazič 65 (9 turnirjev), tretji Kranjec 65 (8), četrti Derstvenšek 60 (11), peti Kolman 50 (11), šesti Šorli 52 (6) itd. Sodelovalo je 22 šahistov. (jb)

● Na noveletnih nagradnih turnirjih za pionirje in pionirke sta v Kočevju zmagala Mark Vesel in Ingrid Mihelič, v Starem trgu pa med mlajšimi pionirji Tadej Kobe, med mlajšimi pionirkami Ingrid Mihelič, med starejšimi pionirji Uroš Kobe in med starejšimi pionirkami Marija Sterbenc.

● V avstrijskem Beljaku je pred v okviru tekmovalnega Alpe-Jadran nastopila kombinirana vrsta iz Starega trga in Ravne Gore. Mladi šahisti so v konkurenci 72 ekip zasedli imenitno drugo mesto.

● Šahovska sekcija iz Starega trga je lani pripravila devet šahovskih turnirjev za člane in članice, v končni seštevku jih je šlo osem najboljših. V moški konkurenci je zmagal Uroš Kobe pred V. Kobetom, Horvatom in Lindičem, pri ženskah pa Alenka Rauh pred Medvodovo, Obrovnikovo, Starčevico itd.

● V počastitev dneva JLA so se pred dnevi vojak kaserne Bela krajina pomerili z ekipo Črnomlja in dvojbo izgubili s 7:9, v Starem trgu pa so se pomerili z osnovnošolsko vrsto in zmagali s 6,5:5,5.

● V Starem trgu ob Kolpi so ob novem letu odprli nov šahovski dom; prostori v njem merijo 52 kvadratnih metrov. Ob otvoritvi so pripravili razstavo šahovske literature in rekvizitov. (ob)

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 12. I.

8.35 — 13.20 in 14.30 — 1.00 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
14.50 TELESKI '90, ponovitev 7. oddaje
15.25 SVET NA ZASLONU
15.55 ŽARIŠČE, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.45 MOZAIK, ponovitev
18.00 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 NAFTA, ang. dok. serija, 2/8
21.20 ULICE SAN FRANCISCA, ame-
riška nanaizanka, 11/13
22.15 DNEVNIK 3
22.35 POGLEDI
23.30 CESTNE IGRE, avstralski film
0.50 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 18.00 Studio
Maribor — 19.00 Domači ansambli:
Fantje s Krasa — 19.30 Dnevnik 2
— 20.00 Žarišče — 20.30 V. Horowitz:
Zadnji romantik — 22.00 Video noč

TV ZAGREB

8.30 Zabavnoglasbena oddaja — 9.00
Zimski šolski program — 14.10 Kvizote-
ka — 15.30 Poročila — 15.40 Ponovitev
nočnega programa — 17.00 Dnevnik 1
— 17.20 Raziskovanje vesolja — 17.50
Oddaja za otroke — 18.20 Številke in črke
— 18.45 Muppet show — 19.30
Dnevnik 2 — 20.00 Zakon v Los Angele-
su — 21.00 Domači show program —
21.45 Dnevnik 3 — 22.10 Kulturni ma-
gazin — 23.15 Noč in dan — 1.35 Video
noč

SOBOTA, 13. I.

8.25 — 1.10 TELETEKST
8.40 VIDEO STRANI
8.50 IZBOR TEDENSKE PROGRAM-
SKE TVORNOSTI
11.50 SVET. POKAL V ALPSKEM
SMUČANJU — SMUK (M)
12.50 SVETOVNI POKAL V ALP-
SKEM SMUČANJU — SMUK (Ž)
13.35 PESEM JE...
NEW SWING QUARTET
14.25 POGUMEN KOT LASSIE, igrani
film
15.55 ŽARIŠČE, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.55 DP V KOŠARKI — CZ.PARTI-
ZAN
18.30 IZ TROPSKEGA DEŽEVNEGA
GOZDA, dok. serija, 2/6
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.20 ŽREBANJE 3 x 3
20.30 KRIŽKRAŽ
22.05 DNEVNIK 3
22.25 JACK RAZPARAČ, zadnji del
nadaljevanke
23.10 SLOVITI PRIMER, angleški film
1.00 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 18.30 Danes
skupaj — 19.00 Skupščinska kronika —
19.30 Dnevnik — 20.15 Smaragdni gozd
(ameriški film) — 21.45 Satelitski pro-
grami

TV ZAGREB

9.00 Zimski šolski program — 10.30 Pre-
zrli ste, pogledajte — 11.45 Noč in dan (po-
novitev) — 13.00 Televizijski družinski
magazin — 14.30 Ciklus filmov W. Dis-
neya — 16.00 Kritična točka — 16.45
Dnevnik 1 — 17.00 Narodna glasba —
17.30 Sivi dom (2. del serije) — 18.30 Ži-
veti z naravo — 19.30 Dnevnik 2 —
20.15 Dva filma za groš (igrani film) —
21.55 Dnevnik 3 — 22.10 Humoriistična
serija — 23.10 Športna sobota — 23.35
Noč in dan — 1.50 Poročila

NEDELJA, 14. I.

8.30 — 14.10 in 14.40 — 23.15
TELETEKST
OPOMBA: HAUS: SVETOVNI PO-
KAL V ALPSKEM SMUČANJU —
SLALOM (Ž)
9.25 1. tek
12.20 2. tek
8.45 VIDEO STRANI
8.55 OTROŠKA MATINEJA
10.10 JACK RAZPARAČ, ponovitev
zadnjega dela nadaljevanke
11.00 ALO, ALO, ponovitev
11.30 NOVOLETNI VIDEO MEH
13.15 DEDIŠČINA GULDENBURGO-
VIH, 2. del nemške nadaljevanke
14.55 KOLO SREČE
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.45 SUPERMAN II, ameriški film
19.00 TV MERNIK
19.30 DNEVNIK 3
20.05 GLEMBAJEVI, 2. del nadaljevanke
21.25 ZDRAVO
22.15 DNEVNIK 3
23.05 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

10.00 Oddaja za JLA in igrani film —
13.00 Satelitski programi — 16.00 Ne-
deljsko športno popoldne — 19.00 Da ne
bi bolelo — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00
Kartoteka zemlje (5. del dok. serije) —
20.50 Brata Gorisček — 21.35 Športni
pregled — 22.10 Satelitski programi

TV ZAGREB

10.00 Nedeljsko popoldne za otroke —
11.00 Kmetijska oddaja — 12.00 Zabav-
na glasba — 13.00 Serijski film za otroke
— 14.00 Poročila — 14.05 Nedeljsko
popoldne — 16.05 Odiseja 2001 (igrani
film) — 17.00 Igrani film — 18.45 Risana
serija — 19.10 TV sreča — 19.30 Dnev-
nik 2 — 20.00 Glembejevi (2. del serije)
— 20.45 Zabavna glasba — 21.15 Dnev-
nik 3 — 21.35 Športni pregled — 22.10
Nočni program — 0.10 Poročila

PONEDELJEK, 15. I.

8.35 — 23.50 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 ZIMSKI POČITNIŠKI SPORED
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.45 MOZAIK, ponovitev
18.10 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 NAVZKRIZJA, bolgarska drama
21.35 OSMI DAN
22.20 DNEVNIK 3
22.40 ČLOVEK IN GLASBA, 7. oddaja
23.40 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 19.00 S poti
po Indiji — 19.30 Dnevnik — 20.00 Ža-
rišče — 20.30 Super prevodnost (zadnji
del) — 20.55 Sedma steza — 21.10 Za-
bavnoglasbena oddaja — 21.55 Satelitski
programi

TOREK, 16. I.

8.35 — 13.25 in 15.30 — 22.40
TELETEKST
OPOMBA: 12.20 SVETOVNI POKAL
V ALPSKEM SMUČANJU — VSL (Ž)
8.50 VIDEO STRANI
9.00 ZIMSKI POČITNIŠKI SPORED
13.00 MOZAIK, ponovitev
15.55 ŽARIŠČE, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.45 VELESALOM (Ž), posnetek iz
Kitzbuehla
17.40 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 VEDNO POPOLDNE, avstralska
nadaljevanke, 2/4
21.05 AKTUALNO: ZAKAJ JEMO
TAKO DRAGO HRANO
22.10 DNEVNIK 3
22.30 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 18.30 Tele-
ski '90 — 19.00 Foklorni ansambel Pirin
— 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče
20.30 Žrebanje lota — 20.35 Umetniški
večer: Zlomljeni cvetovi (ameriški ČB
film) — 22.15 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.30 Otroška oddaja — 9.00 Zimski šol-
ski program — 12.30 Poročila — 12.40
Igrani film — 14.10 Prezrli ste, pogledajte
— 15.40 Ponovitev nočnega programa —
17.00 Dnevnik 1 — 17.20 Izobraževalni
program — 17.50 Oddaja za otroke —
18.20 Številke in črke — 18.45 Znanost
— 19.30 Dnevnik 2 — 20.05 Festive
premiere: Smaragdni gozd (igrani film) —
21.40 Kontaktni magazin — 22.40 Dnev-
nik 2 — 23.05 Nočni program — 0.15
Poročila

SREDA, 17. I.

8.35 — 23.05 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 ZIMSKI POČITNIŠKI SPORED
12.40 MOZAIK, ponovitev
15.25 TELESKI '90
15.55 ŽARIŠČE, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.45 MOZAIK, ponovitev
18.05 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 FILM TEDNA: IME ROŽE, ital.-
nem.-franc. film
21.45 DNEVNIK 3
22.05 ZVEZDNI PRAH, zabavnoglas-
bena oddaja
22.55 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 17.40 Svet
športa — 18.30 Mostovi — 19.00 Skriv-
nostni svet (dok. serija) — 19.30 Dnevnik
2 — 20.00 Žarišče — 20.30 Gorenjski
slavček (opera) — 21.45 Svet poroča —
22.45 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.30 Otroška oddaja — 9.00 Šolski pro-
gram — 10.30 Poročila — 10.35 Zimski
izobraževalni program — 13.40 Prezrli
ste, pogledajte — 15.40 Ponovitev nočnega
programa — 17.00 Dnevnik 1 — 17.20
Izobraževalni program — 17.50 Pika No-
gavička — 18.20 Številke in črke —
18.45 Potopis — 19.30 Dnevnik 2 —
20.00 Telekom — 22.35 Dnevnik 3 —
23.00 Noč in dan — 1.00 Poročila

ČETRTEK, 18. I.

8.35 — 0.25 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 ZIMSKI POČITNIŠKI SPORED

15.25 MOZAIK, ponovitev
15.55 ŽARIŠČE, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.45 MOZAIK, ponovitev
18.00 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 PARACELUSUS, angl. nadaljevan-
ka, 1/7

Nadaljevanke prikazuje Paracelsusa,
znanega zdravnika in predhodnika so-
dobne medicine, ki je živel pred več kot
450 leti, v najpomembnejšem in najbolj
nevarnem obdobju njegovega življenja
(1522—1530). To je bil čas nasilja, poli-
tičnih konfliktov, sovraštva, kmečkih
uporov itd. Paracelsus se je odločno in po-
gumno upiral vsemu zlu, bori se je za člo-
veško zdravje, svobodo in dostojanstvo.
Nadaljevanke ima sedem delov.
21.05 TEDNIK
22.10 DNEVNIK 3
22.30 KOMEDIJA NA SLOVENSKEM
ODRU: O WILDE: VAŽNO JE IME-
NOVATI SE ERNEST
0.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 17.30 Tele-
ski '90 — 18.00 Studio Ljubljana — 19.00

Alo, alo — 19.30 Dnevnik — 19.55 Ko-
šarka Jugoplastika:Maccabi — 21.30 V
hribih se dela dan: Za Grintovci — 22.00
Mali koncert — 22.15 Sommerzeit-
Winterzeit (dok. oddaja) — 22.45 Veče-
ni gost — 23.30 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.30 Miti in legende — 9.00 Zimski šolski
program — 12.40 Igrani film — 14.10
Prezrli ste, pogledajte — 15.45 Ponovitev
nočnega programa — 17.00 Dnevnik 1
— 17.20 Izobraževalni program — 17.50
Miti in legende — 18.20 Številke in črke
— 18.45 Dokumentarni program — 19.30
Dnevnik 2 — 20.00 Refleksi (politični
magazin) — 21.05 Kviz — 22.25 Dnev-
nik 3 — 22.50 Nočni program — 0.50
Poročila

TURISTIČNA AGENCIJA

Evropa
Cesta prvih borcev 39
68250 BREŽICE
Tel. 0608 61-006

organizira
smučanje na Poljskem
(Zakopani)

od 20. do 28. januarja
Sedem polpenzionov v ho-
telu D lux kategorije Kas-
prowy. Prevoz z avtobusom,
cena 330 DEM, plačljivo v
dinarjih.

ADRIA

IMV NOVO MESTO
TOZD ADRIA
Kadrovsko splošno področje

objavlja dela in naloge

vodja transporta službe TOZD ADRIA

POGOJI:

- visoka ali višješolska izobrazba ekonomske, transportne
oziroma logistične smeri
- tri leta delovnih izkušenj na področju organiziranja transporta
- znanje tujega jezika
- sposobnost organiziranja in vodenja

V okviru zaposlitve nudimo kandidatu zanimivo in kreativno de-
lo na področju kompleksnega obvladovanja domačega in tuje-
ga transporta, vključno z mednarodnim poslovanjem, ter mož-
nost strokovnega in osebnega razvoja.
Prijava z dokazili o izpolnjevanju pogojev pričakujemo v 8 dneh
od dneva objave na naslov: IMV Novo mesto, TOZD ADRIA,
Kadrovsko splošno področje, Zagrebška 20, Novo mesto.

SOZ Unitehna

SOZ Unitehna Trebnje
Baragov trg 6
Zadružni svet

razpisuje prosta dela in naloge

direktor (reelekcija)

Kandidati morajo poleg pogojev, določenih z zakonom, izpol-
njevati še naslednje:
— visoka izobrazba
— pet let delovnih izkušenj
Prijava z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo
v 15 dneh po objavi razpisa na naslov:
SOZ Unitehna, Trebnje, Baragov trg 6, z oznako »za razpisno
komisijo«.
Mandat za razpisano delovno mesto traja 4 leta.
Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po zaključku prijav.

AVTO-MOTO DRUŠTVO SEVNICA, C. na Grad 29A

objavlja po sklepu upravnega odbora društva z dne 13. 12.
1989

JAVNO DRAŽBO

za prodajo osnovnih sredstev, ki bo v petek, 19. 1. 1990, ob 10.
uri v prostorih Avto-moto društva, C. na Grad 29A, Sevnica

Zap. št.	Naziv osnovnega sredstva	Količina	izhodiščna cena din
1.	ZASTAVA JUGO 1.1 GX letnik 1988	1	37.000,00 din
2.	ZASTAVA JUGO 55 SKALA letnik 1988	1	40.000,00 din
3.	POČITNIŠKA PRIKOLICA letnik 1977	1	10.000,00 din

Davek ni vštet v ceno.
Osnovna sredstva si bo mogoče ogledati na dan dražbe, eno
uro pred pričetkom, v prostorih AMD Sevnica, C. na Grad 29 A.
Na javni dražbi lahko sodelujejo pravne in fizične osebe. More-
bitni kupci morajo pred pričetkom dražbe vplačati 10-odst.
varščino oziroma predložiti barirani ček s pooblastilom pravne
osebe pri dražbeni blagajni. Za vplačano varščino in deponirani
barirani ček jim bomo izdali ustrezno potrdilo, ki jim bo zagotovi-
lo udeležbo na dražbi.
Sredstva bomo na dražbi prodajali ob pogoju, da za vsako
osnovno sredstvo sodelujeta najmanj dve osebi. Najmanjši
dvig na dražbi je 50,00 din.
Sredstva bomo prodajali po načelu »videno-kupljeno«, kasnej-
ših reklamacij ne bomo upoštevali. Na kupljena osnovna sred-
stva obračunavamo prometni davek, razen za pravne osebe, ki
predložijo izjavo o oprostitvi.
Vsa kupljena osnovna sredstva morajo kupci v celoti plačati in
prevzeti v roku 3 dni, sicer vplačana varščina zapade. Kupcu
bomo ob poravnavi obveznosti izdali ustrezen račun.

PLESNI KLUB

PLESNI TURNIR

V ŠPORTNI HALI LESKOVEC,
SOBOTA 13. 1. 1990

TEKMOVANJE NAJBOLJŠIH PLESNIH
PAROV JUGOSLAVIJE V STANDARDNIH
IN LATINSKOAMERIŠKIH PLESIH

MEDOBČINSKO PRVENSTVO
OSNOVNIH ŠOL OB 10.00
POPOLDANSKI DEL OB 15.00
VEČERNI DEL OB 19.00

ZA POPESTRITEV
PROGRAMA BO POSKRBELA
TUDI PLESNA SKUPINA
S KOREOGRAFIJAMI JAZZ BALETA
IN ELECTRICBOOGIJA
PREDPRODAJA VSTOPNIC:
KOMPAS KRŠKO

Na podlagi 185. člena zakona o davkih občanov (Uradni list
SRŠ št. 36/88, 8/89) in odloka o davkih občanov izdajajo upra-
ve za družbene prihodke občin

ČRNOMELJ, METLIKA, NOVO MESTO IN TREBNJE

POZIV

k vložitvi napovedi za odmero davkov občanov

za leto 1989 za zavezanca, katerim se odmerjajo davki po
preteku leta, in za leto 1990 za zavezanca, katerim se od-
merjajo davki vnaprej za tekoče leto. Napoved je treba vlo-
žiti do vključno 31. januarja 1990.

Napoved za odmero davkov morajo vložiti:

Za leto 1989

1. Zavezanci davka od dohodka iz kmetijske dejavnosti, kate-
rim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih,
doseženih v letu 1989;
2. Zavezanci davka od dohodka iz gospodarskih dejavnosti in
zavezanci davka od dohodka iz gospodarskih dejavnosti, ki
občasno dosegajo dohodek z opravljanjem dejavnosti, ki s
predpisi niso prepovedane, katerim se davek odmerja po
dejanskem dohodku, o dohodkih, doseženih v letu 1989;
3. Zavezanci davka od dohodka iz poklicnih dejavnosti, kate-
rim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih,
doseženih v letu 1989;
4. Zavezanci davka od dohodka iz avtorskih pravic, katerim se
davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih, dose-
ženih v letu 1989;
5. Zavezanci davka od dohodka iz premoženja in premoženj-
skih pravic, o dohodkih, doseženih v letu 1989;
6. Zavezanci davka od skupnega dohodka občanov o dohod-
kih, prejetih v letu 1989. Napoved morajo vložiti občani, kate-
rih skupni čisti dohodek v letu 1989 presega 33.483 dinarjev.
Napoved vložijo:
— zavezanci iz 1. točke pri upravi za družbene prihodke
občine, v kateri imajo stalno prebivališče, če zavezanec
opravlja kmetijsko proizvodnjo na območju občine, v ka-
ter nima stalnega prebivališča, pri upravi za družbene
prihodke občine, v kateri opravlja kmetijsko proizvodnjo;
— zavezanci iz 2. točke, ki imajo poslovni prostor, pri upravi
za družbene prihodke občine, na katere območju je po-
slovni prostor; ostali zavezanci, ki nimajo poslovnega
prostora, pa pri upravi za družbene prihodke občine, v
kateri imajo stalno prebivališče; če zavezanec nima
stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga
imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi za družbene
prihodke občine, na katere območju imajo stalno prebi-
vališče njegovi družinski člani;
— zavezanci iz 3. in 4. točke pri upravi za družbene prihod-
ke občine, v kateri imajo stalno prebivališče; če zaveza-
nec nima stalnega prebivališča na območju občine, na
katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi za
družbene prihodke občine, na katere območju imajo
stalno prebivališče njegovi družinski člani;
— zavezanci iz 5. točke za dohodke, dosežene z oddaja-
njem v najem ali podnajem nepremičnin, pri upravi za
družbene prihodke občine, na katere območju nepre-
mičnina leži; za dohodke, dosežene z oddajanjem v na-
jem premičnega premoženja, s prodajo premičnega
premoženja in za dohodke iz drugega premoženja ter
premoženjskih pravic, pa pri upravi za družbene prihod-
ke občine, v kateri imajo stalno prebivališče;
— zavezanci iz 6. točke pri upravi za družbene prihodke
občine, na katere območju so imeli v letu 1989 najdalj
stalno prebivališče.

Za leto 1990

1. Zavezanci davka od dohodka iz kmetijske dejavnosti, kate-
rim se odmerja davek v pavšalnem letnem znesku za leto
1990;
2. Zavezanci davka od dohodka iz gospodarskih dejavnosti,
katerim se odmerja davek v pavšalnem letnem znesku za
leto 1990;
3. Zavezanci davka od dohodka iz poklicnih dejavnosti, kate-
rim se odmerja davek v pavšalnem letnem znesku za leto
1990.
Napoved vložijo:
— zavezanci iz 1. točke pri upravi za družbene prihodke
občine, v kateri imajo stalno prebivališče; če zavezanec
opravlja kmetijsko proizvodnjo na območju občine, v ka-
ter nima stalnega prebivališča, pri upravi za družbene
prihodke občine, v kateri opravlja kmetijsko proizvodnjo;
— zavezanci iz 2. točke, ki imajo poslovni prostor, pri upravi
za družbene prihodke občine, na katere območju je po-
slovni prostor; ostali zavezanci, ki nimajo poslovnega
prostora, pa pri upravi za družbene prihodke občine, v
kateri imajo stalno prebivališče; če zavezanec nima
stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga
imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi za družbene
prihodke občine, na katere območju imajo stalno prebi-
vališče njegovi družinski člani;
— zavezanci iz 3. točke pri upravi za družbene prihodke
občine, v kateri imajo stalno prebivališče; če zavezanec
nima stalnega prebivališča na območju občine, na kate-
rem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi za
družbene prihodke občine, na katere območju imajo
stalno prebivališče njegovi družinski člani.

Napoved za odmero davkov je treba vložiti na predpisanem ob-
razcu, ki se dobi pri upravi za družbene prihodke občine. Pozi-
vamo zavezanca, da napovedi vložijo v roku, določenem v tem
pozivu, ker bo za nepravčasno vložitev napovedi odmerjeni
davek povečan za 10%. Povečan davek znaša najmanj 5 dinar-
jev, kolikor plača tudi zavezanec, ki mu davek ni bil odmerjen.
Zavezanec, ki ne vložil napovedi, se odmerjeni davek poveča
za 20%. Povečani davek znaša najmanj 10 dinarjev, kolikor
plača tudi zavezanec, ki mu davek ni bil odmerjen.

Uprave za družbene prihodke občin
ČRNOMELJ, METLIKA, NOVO MESTO IN TREBNJE

INFO CENTER

Ljubljana, Celje, Koper

**Informacijsko trženje
in posredovanje**

**ZASTAVA AVTO
Ljubljana**

- Ljubljana, Celovška 150, tel. 061/557-351, 554-141 (int. 202)
- Celje, Miklošičeva 5, tel. 063/24-211
- Koper, Istrska 55, tel. 066/34-621

Posredujemo uvoz avtomobilov FORD, FIAT, OPEL, SUZUKI, SUBARU, AUDI, VW, ALFA ROMEO, LADA, SEAT, PORSCHE

Informacijske cene nekaterih modelov:

- FORD Fiesta C 1.1, 55 KM, neto 11.795 DEM
- FORD Fiesta 1.4 CLX, 3 vrata, 71 KM, DEM 13.683,71
- FIAT Uno 45 Super Scala, 44 KM, neto 11.658 DEM
- OPEL Kadett LS 1.4i, 3 vrata, 60 KM, neto 13.830 DEM
- OPEL Kadett LS 1.4i, 4 vrata, 60 KM, neto 15.180 DEM
- VECTRA 2.0i, GL, kat., 4 vrata z dodatno opremo, DEM 21.594,59
- SUZUKI Alto GL, 3 vrata, 40 KM, neto 8.910 DEM
- Swift GL 1.0 katal., 3 vrata, 55 KM, neto 11.715 DEM
- Samurai de Luxe 4 x 4, katal., 60 KM, neto 16.689 DEM
- SUBARU Justy 1.0 Evr. katal., 3 vrata, 55 KM, neto 12.820 DEM
- Justy 1.2 Evronorm, 5 vrat, 68 KM, neto 14.300 DEM
- LADA Samara LS, 1100, 5 vrat, 53 KM, DEM 8.908,96 in Samara LS, 1500, 5 vrat, 72 KM, DEM 9.698,85

- Velika izbira tudi drugih znamk in modelov.
- Bogata standardna oprema, dobavni rok ca. 10 dni po vplačilu.
- Informacije, prospekti material, ceniki in celotna organizacija v posredniški mreži INFO CENTER.

IC INFO CENTER - najkrajša pot do nakupa!

Danes naročeno, jutri gotovo!

Želite biti lepo in moderno oblečeni?

Pridite v

**Dobrnič 41 pri Trebnjem
k Slavici
v Modno šiviljstvo.**

Stranke sprejem ob vsakem času.

ZAHVALA

V 40. letu nas je po hudi bolezni zapustil dragi sin, brat, stric, nečak in svak

**FRANC
ŽELJKO**

z Račjega sela pri Trebnjem

Iskreno se zahvaljujemo vsem vaščanom in sorodnikom za pomoč in podarjeno cvetje, tov. Kovačiču za poslovilne besede in g. župniku za lepo opravljen obred. Posebno se zahvaljujemo za pomoč družinam Sitar in Višček.

Žalujoci: mama, brat in sestra z družinama, strici, tete in ostalo sorodstvo

*Če bi solza te obudila,
ne bi tebe, dragi, črna zemlja krila.*

ZAHVALA

Tragično nas je mnogo prezgodaj v 42. letu starosti za vedno zapustil naš dobi mož in očka

**STANKO
LONGAR**

Bič 6

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovali vence in cvetje ter ga tako številno pospremili na zadnji poti. Še posebej se za nesebično pomoč zahvaljujemo sosedom Matjaževim in Pakovim, sošolcu Stanku Cvelbarju, sodelavcem iz Ljubljanskih mlekar, govorniku za poslovilne besede, pevcem in gospodu župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Pepca, sinova Branko in Robert ter ostalo sorodstvo

KOVIN TOZD INZENIRING
PROGRAM INFORMATIKA

NEMOGOČE JE MOGOČE

Za vas, ki se ne bojite Evrope 92, smo pripravili vrsto računalniških programov za sodobno poslovanje!

FINANČNO-INFORMATIVNI SISTEM (glavna knjiga, salda-konti, menične in ostale obresti)

MATERIALNO POSLOVANJE (skladiščno in finančno poslovanje)

Na ta dva osnovna programa se z istimi matičnimi podatki o dobaviteljih, kupcih, klasifikaciji materiala, kontnim planom, šiframi materialov in drugimi podatki navezujejo še programi za:

**OSNOVNA SREDSTVA
OSEBNE DOHODKE
EVIDENCO KREDITOV
KADROVSKO EVIDENCO
EVIDENCO IN OBRAČUN NAROČNIKOV
KALKULACIJE IN RAZPIS PROIZVODNJE
FAKTURIRANJE
KALKULACIJSKE PONUDBE
MALOPRODAJO
DROBNI INVENTAR
EVIDENČNO DOKUMENTACIJO
PODPORO DELA PRAVNIH SLUŽB**

Z našimi računalniškimi programi poslujejo že v več kot 50 podjetjih, bankah, skupnostih širom po Sloveniji. Zagotavljamo tekoče vzdrževanje in prilagajanje programov spremenjenim predpisom.

Prodajamo in vzdržujemo računalniško opremo.

Podrobne informacije na telefon (063) 29-321, interna 02 (Zlatko Gruber)

ZAHVALA

V 55. letu starosti nas je po težki bolezni zapustil dragi mož, oče, stari oče in brat

**ALOJZ
ŠKRLEC**

iz Brezja 11 pri Vel. Dolini

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za nesebično pomoč, izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje. Posebna zahvala za vsestransko pomoč delavcem UNZ Krško, UDP SO Brežice, TRZ Bregana, ZD Krško, pevcem za zapete žalostinke, GD Vel. Dolina in župniku za opravljeni obred. Hvala vsem, ki ste pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Za dostojanstveno slovo od dragega moža in očeta

**STJEPANA
ŠOŠTARA**

se iskreno zahvaljujemo vsem udeležencem pogreba, darovalcem cvetja in darovalcem v dobrodelne namene. Iskrena hvala govornikom, Osnovni šoli Semič, Gasilskemu društvu Štrekļevce, DO Iskra Semič, Ribiški družini Metlika, vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom. Iskrena hvala za izraženo sožalje.

Žalujoci: žena Bronislava in sinova Robert in Davorin

ZAHVALA

V 80. letu nas je 1. januarja 1990 za vedno zapustila naša dobra žena, mama, stara mama, prababica, sestra in teta

**MARIJA
SIMONIČ**

iz Novega mesta, C. kom. Staneta 32 a

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki ste našo mamo pospremili na zadnji poti, ji darovali vence in cvetje, nam osebno ali pisno izrazili sožalje, in nam v težkih trenutkih stali ob strani. Prav tako se zahvaljujemo kolektivom Tovarne zdravil Krka, sektor Institut, ZCD-TOZD Zdravstveni dom Novo mesto, Postaje milice Trebnje, upravnih organov skupščine občine Novo mesto in Skupne strokovne službe SIS zdravstva in socialnega varstva Slovenije v Ljubljani. Posebej se zahvaljujemo dr. Tereziji Krese, ki je pokojni nudila pomoč v zadnjih trenutkih, OO ZZB NOV Novo mesto in govornikom za poslovilne besede.

V globoki žalosti: vsi njeni

ZAHVALA

V bolečini in praznini, ki jo občutimo ob izgubi naše drage mame, babice in prababice

JOŽEFE BERKOVIČ

roj. Bregel

Stara vas 4, Bizeljsko

se prisrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste pokojno spremili na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo osebi dermatološkega oddelka Splošne bolnice Novo mesto, ki je delilo z njo bolečino. Iskrena hvala primariju dr. Strojnovi za njeno požrtvovalnost, delovni organizaciji Labod Novo mesto in govornikom ter župniku za opravljeni obred.

V neizmerni žalosti vsi njeni

Novo mesto, Bizeljsko, 19. decembra 1989

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je zapustila naša draga sestra

**KATARINA
GREGORIČ**

iz Črnomlja

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali v teh težkih trenutkih, darovali cvetje in pokojno v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebna hvala družinam Vidic, Miketič in Svajger, pogrebem, godbi na pihala, osebju Zdravstvenega doma v Črnomlju in gospodu kaplanu za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: sestre

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je za vedno zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

**ANTON
MIRTEK**

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, posebno Bučarjevim in Hrstarjevim, znancem, sodelavcem in prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje in našega dragega očeta pospremili k zadnjemu počitku. Hvala GIP Pionir — tozd MKI in sodelavcem, Kurivoprodaji in tov. Vrščaju za podarjene vence, Jožetu Prešernu za poslovilne besede, pevcem za lepo zapete žalostinke ter duhovnikom za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njegovi

*Ena misel nas še krepi,
da snidemo se v večnosti.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očka in dedija

**VLADIMIRJA
ŠLAJPAHA**

iz Šentlovrenca 18

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu prinesli cvetje, nam pa izrekli sožalje. Posebej se zahvaljujemo dr. Čehovi, dr. Stariču in ostalemu medicinskemu osebju interne bolnice v Novem mestu, ki so mu lajšali bolečine. Hvala tudi gospodu župniku za lepo opravljeni obred, GD Šentlovec in pevcem za zapete žalostinke.

Žalujoci: žena Francka, sin Marko in hčerka Marija z družinama

*A dan je črni moral priti,
brdkosti dan, o dan solzan,
teško bilo se je ločiti,
a solze vse, ves jok zamen.*

S. Gregorčič

ZAHVALA

Po krajši bolezni nas je v 80. letu starosti zapustil naš dragi ata, stari ata, brat in stric

**LUDVIK
SAJE**

iz Gornjih Prapreč št. 1 pri Velikem Gabru

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka bolnice v Novem mestu, GD Šentlovec, ZB Šentlovec, OOS SO Trebnje, delavcem Uprave za družbene prihodke, kolektivu Varnost Ljubljana-Enota Grosuplje, Trebanjskemu oktetu, cerkvenim pevcem ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: sin Ludvik in hčerka Milka z družinama, bratje, sestre in ostalo sorodstvo

tedenski koledar

Četrtek, 11. januarja — Pavlin Petek, 12. januarja — Tatjana Sobota, 13. januarja — Veronika Nedelja, 14. januarja — Srečko Ponedeljek, 15. januarja — Pavel Torek, 16. januarja — Marko Sreda, 17. januarja — Anton

LUNINE MENE
 11. januarja ob 5.57 — ščip

kino

BREŽICE: 12. in 13. 1. (ob 20. uri) ameriški triler Obtožena. 14. (ob 18. in 20. uri) in 15. 1. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Umri pokončno. 16. in 17. 1. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Barye nasilja. ČRNOMELJ: 11. 1. (ob 19. uri) ameriška komedija Velik. 12. 1. (ob 19. uri) ter 14. 1. (ob 18. uri) ameriška melodrama Bat man. 14. 1. (ob 20. uri) ameriški vojni film Carstvo sonca. 16.

službo dobi

MIRNA COMERC d.o.o. Sevnica — išče komercialiste za predstavljanje v prometu pohištva in tekstila — vabi kooperante za lastno proizvodnjo ali za kooperacijsko sodelovanje. Ponudbe pošljite na naslov: MIRNA COMERC Gaberje 3, 68295 Tržišče (77-SD-1)

ČE IMATE radi otroke in ste jih privajali varovati po urah na njihovem domu popoldne, zvečer in ob vikendih, se javite na tel. 22-278, zvečer. (PI-79MO) IZUČENEGA STEKLARJA z vozniškim izpitom B kategorije zaposlimo. Steklarnstvo Šiško. (49-SD-1) IŠČEM TRGOVKO za otvoritev trgovine s tekstilom, po možnosti iz okolice Brežic ali Krškega. Sifra: »DELO«. (PI-96MO)

KUHARICO in deklo za strežbo sprejemamo takoj. Hrana, stanovanje v hiši, ostalo po dogovoru. Gostilna STRAH, Škofljica. (PI-35MO)

stanovanja

SOBO s souporabo kuhinje in kopalnice oddam najboljšemu ponudniku. Pogoj: predplačilo! Naslov v upravi lista. (19-ST-1)

STANOVANJE iščem. Slavko Ivančič, Radovlje 40, Šmarješke Toplice. (64-ST-1)

ZAMENJAVA DRUŽBENEGA STANOVANJA. Trosobno (70 m²) na Jesenicah zamenjam za enakovredno v Novem mestu. Tel. (068) 26-651 od 7. do 15. ure. (30-ST-1)

STANOVANJE v bloku oddam. Predplačilo 2000 DEM. Tel. 20-374. (PI-53MO)

STANOVANJE v Krškem ali okolici išče mlada družina za določen čas. Stane Bogoljin, CK 53, Krško. (PI-19MO)

NA OBMOČJU Krškega-Brežic kupim v samostojni hiši stanovanje, tudi mansardno. Sifra: »DEM«. (P52-21MO)

motorna vozila

Z 101 mediteran, letnik december 1980, registriran za eno leto, prodam. Peter Gorenc, Tržišče 45, tel. (0608) 88-900, po 16. uri. (PI-71 MO)

1. (ob 19. uri) ameriško kanadski film triler Aytostopar. KRŠKO: 11. 1. (ob 20. uri) ameriški film Ljubezni ne moreš kupiti. 12. 1. (ob 22. uri) francoski erotični film Nemoralne zgodbe. 14. 1. (ob 18. uri) ameriški film Priče nasilja. 16. 1. (ob 20. uri) ameriški grozljivi film Kača in mavrica. 17. 1. (ob 17. uri) risanke ter (ob 18. uri) angleški avanturistični film Leteči banditi. NOVO MESTO — DOM JLA: Od 12. do 14. 1. (ob 17. in 19. uri) ameriški akcijski film Dinamit Jackson. Od 15. do 16. 1. (ob 17. in 19. uri) domači film Kuduz. 17. 1. (ob 17. in 19. uri) ameriški akcijski film Predator. NOVO MESTO — DOM KULTURE: Od 11. do 14. 1. (ob 18. in 20. uri) ameriška fantastična komedija Moja mačeha z drugega planeta. Od 12. do 14. 1. (ob 16. uri) ameriški akcijski film Ninja III. Od 12. do 14. 1. (ob 22. uri) ameriški erotični film Najboljša učiteljica. 15. 1. (ob 18. in 20. uri) ameriški pustolovski akcijski film Premlad za smrt.

LADO RIVO 1300, staro 18 mesecev, temno rdeče barve, prevoženih 22.000 km, prodam. Tel. 24-435 po 15. uri. (ček-MV-1) GOLF JGL diesel S paket, november 1984, 4 vrata, prodam. Tel. (0608) 60-140. (67-MV-1) R 4 TL, letnik 1978, prodam. Tel. 40-219. (PI-87 MO) Z 750 special, letnik 1980, registriran do konca leta, prodam. Tel. 40-254. (PI-88 MO) GOLF S paket, letnik 1984, prodam ali menjam za novi tip golfa z doplačilom. Tel. 51-691. (PI-90 MO) R 4 GTL, letnik 1988, prodam za 7.000 DEM. Tel. (0608) 32-400. (PI-91 MO) R 4, letnik 1988, in motorno kolo tomos LSC 15 prodam. Tel. (068) 49-426. (PI-92 MO) NOV R 5, letnik 1990, prodam za 7.000,000 din ceneje. Tel. 84-662. (PI-93 MO) 128, letnik 1987, kot nov, ugodno prodam. Tel. 84-266. (PI-94 MO) FORD eskord, letnik 1976, prodam. Avsec, Šmihel 32, Novo mesto. Tel. 22-878. (PI-95 MO) Z 101, 1.1 GX, letnik 8/87, prodam. Tel. 44-788 ali 44-338, popoldne. (PI-50MO) FIAT 126 P, letnik 1986, prodam. Tel. 86-181, Muhič, Petane 5, Novo mesto. (27-MV-1) Z 101, letnik 1986, prodam. Tel. (0608) 33-881, popoldne. (PI-49MO) R 4 GTL, star dve leti, in kravo s prvim teletom prodam. Zvone Grandljič, Hrstje 10, Mirna Peč. (PI-46MO) R 4, star tri leta, prevoženih 33000 km, dobro ohranjen, prodam. Jože Nardin, tel. 65-293. (PI-47MO) R 4, letnik 1981, 48000 km, ohranjen, garazirano, in APN 6, letnik 1988, prodam. Alojz Bajc, Ravno 7, 68274 Raka. (PI-48MO) R 4, letnik 1982, prodam. Oton Petrinčič, Gor. Prekopa 26, Kostanjevica. (PI-42MO) Z 850, letnik 1985, dobro ohranjen, prodam. Tel. 85-364. (PI-44MO) ZASTAVO 101, staro 4 leta, kosilnico Figaro in motokultivator Gorenje (14 KM) prodam. Damjanovič, Slavka Gruma 15, Novo mesto. (23-MV-1) JUGO KORAL 45, letnik 1989, in UNO DIESEL, letnik 1987, prodam. Tel. (068) 76-039, popoldne. (24-MV-1) ZASTAVO 750, letnik 1982, prodam. Tel. 21-141; popoldne. (25-MV-1)

JUGO 45 A, letnik 1986, prodam. Tel. 26-166, popoldne. (PI-39MO) Z 126 P, star 4 mesece, prodam. Tel. (0608) 82-468. (PI-41MO) Z 101 1.1 GX, oktober 1987, ugodno prodam. Telefon 65-101. (PI-36MO) 126 P, letnik 1986, prodam. Tel. 25-438. (6-MV-1) Z 128, letnik 1988, rdeče barve, prodam. Tel. 85-986. (23-38MO) FIAT 126 PGL, letnik maj 1988, ugodno prodam. Tel. (068) 26-800. (4156-MV-1) TOVORNI AVTO s pogodbenim delom v Sevnici prodam pod ugodnimi pogoji. Avto je registriran 5 ton s cerado. Tel. (0608) 79-691. (PI-1MO) Z 101, letnik 1976, APN 6 in gramofon Fisher prodam. Tel. 43-767. (1-MV-1) 126 P, letnik 1988, 13000 km, prodam. Tel. 42-061. (PI-12MO) LADO NIVO, staro 2,5 leti, in motorno kolo MTZ 125 ccm prodam. Tel. 26-506. (PI-17MO) GOLF JGL bencinar, letnik 1981, registracija septembra, prodam. Tel. 25-906. (PI-22MO) 126 P, oktober 1985, prodam. Tel. 49-658. (PI-30MO) FIAT 126 P, letnik 1987, prodam. Tel. 84-516. (PI-33MO) SAAB 96, letnik 1974, prodam po ugodni ceni. Jože Gričar, Ločna 27, Novo mesto. (13-MV-1) JUGO FLORIDA, letnik 1989, prodam. Tel. 86-108. (15-MV-1) Z 101 GTL, letnik 5/86, prodam. Jože Bregar, Vel. Brusnice 98. Tel. 21-279 dopoldan. LADO RIVO 1300, letnik 1987/10, odlično ohranjen, ugodno prodam. Marjanovič, Stranska vs 1/a, Novo mesto, tel. 43-503. (14-MV-1) LADO 1200, letnik 1987, prodam. Telefon 24-184. (18-MV-1) JUGO 45 A, letnik 1987, prevoženih 23000 km, prodam. Drska 25, Novo mesto, tel. 25-606. (ček-MV-1) JUGO KORAL 55 GVL, letnik 1989, prodam. Pelko, Obrh 1, Dol. Toplice. (17-MV-1) JUGO KORAL 45, letnik 1988, prodam. Tel. 65-348. (15-MV-1) JUGO 45, letnik 1988, izredno ohranjen, prodam ali menjam za karambolirano vozilo. Šiler, Golobinjek 1 a, Mirna Peč. (12-MV-1) ZASTAVO 750 nujno ugodno prodam. Alojz Kebl, Bogneca vs 12, Trebelno. (31-MV-1) RENAULT EXPRES, letnik 1988 (4 sedeži), stranska stekla in RENAULT EXPRES, letnik 1987, dva sedeža, zaprt, prodam. Tel. (068) 26-651 dopoldne, (068) 23-947 popoldne. (30-MV-1) PRODAJ tovrni avto s priklopo Mercedes 14-18, letnik 1965, kason dolžine 6 metrov, priklopo Tehnostroj, letnik 1971, kason dolžine 5 metrov. Jože Vidic, Blanca 37. (PI-34MO) JUGO 45 KORAL, nov, registriran, ugodno prodam. Tel. 24-894. (36-MV-1) KADET 77, generalno obnovljen, prodam za 35.000 din. Drage 1, 68331 Suhor. (37-MV-1) PRODAJ novo prednjo šipo za Z 101 in zadnjo za zadnjo za lado karavan. Avtoklepar Jože Gornik, Škocjan. (42-MV-1) R 18 TL po ugodni ceni prodam. Ivan Petrinčič, Šmarješke Toplice 126. (45-MV-1) Z 750, letnik 1983, registriran do septembra 1990, prodam. Tel. (0608) 75-734. (PI-85MO) GOLF DIESEL S paket, letnik 1984, prodam. Turk, Vel. Brusnice 58 a, Brusnice. (PI-102MO) Z 750, letnik 1985, avtomobilsko priklopo in omaro za dnevno sobo prodam. Tel. 56-612. (PI-101MO) ŠKODO 105 L, letnik avgust 1986, prodam. Tel. 22-995, popoldne. (PI-103MO) JUGO koral 55, star 4 mesece, z dodatno opremo, prodam 20% ceneje, kot je nov. Tel. (068) 22-252. (PI-104MO) Z 101, letnik 1987, ugodno prodam. Ogled vsako popoldne. Karel Jaklič, Podgora 9, Straža. (PI-105MO) R 4 GTL, letnik 1987, prodam. Tel. 26-206. (PI-106MO) Z 750, letnik 1985, prodam. Tel. 27-581. (PI-107MO) R 4, letnik 1988, prodam. Janez Hrovat, Hrastovica 26, Mokronog, tel. 49-528 po 20. uri. (PI-109MO) R 4 GTL, letnik 1988, prodam. Tel. 27-718. (PI-110MO) VW 1303 J, letnik 1976, v dobrem stanju, ugodno prodam. Jože Lunder, Šalka vas 130, Kočevje. (PI-111MO) R 4 ugodno prodam. Šmalc, Pod Trško gor 8, Novo mesto. (PI-113MO) ZASTAVO 35,8 A, 3600, letnik 1989, registrirana do avgusta 1990, podaljšana izvedba, prodam za 38.000 DEM v dinarski protivrednosti. Tel. (068) 52-073, Vrščaj. (1-1-MV-90) AUDI 80 1600, star 1,5 leta, zatemnjena stekla, pomična streha, kovinsko srebrne barve, 22.000 km, prodam za 42.000 DEM v dinarski protivrednosti. Tel. (068) 52-073, Vrščaj. (1-1-MV-90) R 4, letnik 1979, prevoženih 61.000 km, registrirana do 11. 4. 90, garazirana, zaščiten, zelo ohranjen, prodam. Jože Župevc, Dolenja vs 6, Krško. (PI-114MO) R 4, letnik 1979, prodam. Miha Baznik, Gor. Pirošča 29, Cerklje ob Krki. (74-MV-1) 126 P, letnik avgust 1981, prodam. Jože Kavšek, Dol. Težka voda 21, Novo mesto. (57-MV-1) JUGO 45 AX, letnik 1987-avgust, prodam. Žefran, Kristanova 28, Novo mesto. (16-MV-1) FIAT 126 P, letnik december 1987, prodam. Štefka Piletič, Dol. Stara vs 9, Sentjerne, tel. 41-066. (66-MV-1) Z 101, letnik 1978, registrirana celo leto, ugodno prodam. Tel. 51-165. (PI-73MO) OPEL REKORD, letnik 1974, registriran do julija 1990, poceni prodam. Jože Cvelbar, Hrastulje 14, Škocjan. (50-MV-1)

LADO 1200 S, letnik 1987, prodam. Tel. 20-356. (PI-98MO) JUGO 45 A, letnik 1987, ugodno prodam. Tel. 28-259. (PI-99MO) NSU 1200 prodam. Klemenčič Jože, Dol. Kamence 26, Novo mesto. (48-MV-1) 126 P, star eno leto, ugodno prodam. Tel. 28-825. (PI-52MO) NOV JUGO koral 65 nujno prodam. Tel. (0608) 67-253. (PI-56MO) Z 101, letnik 1984, prodam. Tel. 25-371. (PI-58MO) GOLF diesel, letnik 1989, prodam. Tel. (068) 21-662. (PI-59MO) 126 P, letnik november 1980, obnovljen, in videorekorder Fischer prodam. Tel. (068) 27-571. (ček-MV-1) JUGO koral 60, star 2 meseca, in lado karavan, staro 2 leti, prodam. Tel. 44-894. (PI-60MO) 126 P, oranžen, letnik 1986, 18.000 km, prodam. Tel. 25-953. (PI-61MO) LADO 1300 S, letnik 1987, garazirana, dobro ohranjena, prodam. Tel. (0608) 67-666 po 16. uri. (PI-64MO) Z 750, letnik 1980, in R 5 SL, letnik 1988, prodam. Tel. 76-444. (PI-65MO) GOLF, letnik 1980, prodam. Tel. 49-459. (PI-67MO) FIAT 126, star 15 mesecev, prodam. Tel. 23-355. (46-MV-1) PRODAJ dobro ohranjen opel kadett — 1200 S, letnik 1974, Kostanjevica. Tel. 0608/60-028, po 15. uri. Z 101, letnik 86, prodam. Tel.: 24-232. PRODAJ Jugo 55, letnik 1989. Tel. (061) 265-935. (PI-117) LADO 1300, letnik 1986, prodam. Tel. 20-338, popoldne. (76-MV-1) R 18 TLJ, letnik 1984, prva registracija 1985, ugodno prodam. Tel. (068) 25-833, sobota, nedelja. (ček-MV-1) Z 101 GTL, stara 6 let, registrirana do 30. 12. 1990, prodam. Tone Kobe, Pristava 11, Novo mesto. (73-MV-1) ZASTAVO 101, letnik 1984 — november, prodam. Tel. 22-239. (ček-MV-1) ZASTAVO 101 GTL, letnik 1982 — december, prodam. Tel. (068) 27-377. (ček-MV-1) R 4 GTL, letnik 1984, prodam. Tel. 26-435. (ček-MV-1) R 4, letnik 1988, prodam. Tel. 27-613, popoldne. (71-MV-1) GOLF JX diesel, letnik 1987, ugodno prodam. Tel. 73-052 po 15. uri. (70-MV-1) 126 P, letnik 1980, prodam. Šteinfel, Sadinja vs 16, Dvor. (59-MV-1) Z 101 GT 55, letnik 1984, dobro ohranjena, garazirana, registrirana do 24. 12. 90, prodam. Tel. (0608) 33-919. (PI-81 MO) Z 750, letnik 1981, prodam. Tel. (068) 52-848. (PI-82 MO) ODDAM vrstni red za fiat 126 P. Dobava januar 1990. Fani Klančar, Rodine 15, Trebnje. (PI-83 MO) R 4 TL, letnik september 1983, prevoženih 70.000 km, ugodno prodam. Kržalič, Kettejev drevored 49, Novo mesto. (52-MV-1) ZASTAVO 101 GTL, letnik 1986, in kravo po izbiri prodam. Smuk, Regrča vs 20, tel. 27-288. (53-MV-1) JUGO 45, letnik 1985, prodam. Informacije vsak dan od 15. ure dalje osebn ali po tel. 51-422. (PI-75 MO) Z 101, staro 3 leta, prodam. Tel. 24-796 po 15. uri. (PI-78 MO) LADO 2105 S, avgust 1987, ugodno prodam. Tel. (068) 23-937 dopoldne ali 26-226 popoldne. (78-MV-1) 126 P, star 3 leta, prodam. Alenka Piškur, Slavka Gruma 54, Novo mesto, tel. (068) 22-078. (PI-66 MO) OPEL KADETT 13 S, letnik 1985, prodam. Julij Veber, Tanča Gora 10, Dragatuš. (PI-70 MO) JUGO 45, marec 1989, prodam. Šantl, Staro sejmšče 32, Sentjerne, tel. 42-401. (68-MV-1) 126 PGL, letnik december 1987, prodam. Tel. 84-652. (69-MV-1) Z 101, prva registracija marca 1986, in Z 128, prva registracija marca 1987, prodam. Tel. (068) 23-368. (PI-72 MO)

AVTO SEDEŽ (otroški) prodam. Tel. 28-375, po 18. uri. (PI-18MO) UGODNO PRODAJ nov barvni televizor in malo rabljen hladilnik. Tel. 22-074. (PI-32MO)

OJAČEVALEC sansui AV-G-33 vrhunske kakovosti prodam. Informacije na tel. (0608) 62-134. (PI-116MO) RAČUNALNIK Spektrum 48 K, interface, joystick in veliko programov prodam. Informacije na tel. (0608) 62-134. (PI-116MO) DIRKALNO KOLO Rog profesional, staro eno leto, malo voženo, oprema compagou plus gippieme, okvir columbus 57, prodam 30% ceneje. Telefon dopolne 21-840, 21-841 int. 243, Slana. (PI-108MO) ŠTEDILNIK, kombiniran (4 elektrika + 2 plin), Gorenje, ugodno prodam. Tel. 24-946. (PI-112MO) KRZNEN PLAŠČ — srebrna lisica — prodam. Tel. (068) 21-661. (81-PR-1) STRUŽNI AVTOMAT češke izdelave, MAS-80, letnik 1965, prodam za 7000 DEM v dinarski protivrednosti. Vrščaj, tel. (068) 52-073. (pol-PR-1) HORIZONTALNI BRUSILNI STROJ »Majevica« BRB 7530, nov, prodam. Vrščaj, tel. (068) 52-073. (pol-PR-1) DIATONIČNI HARMONIKI »Sitar« (H, E, A) ter »Melodija« (B, ES, AS) prodam, telefon (064) 45-168. (75-PR-1) SVEŽE HRASTOVE PLOHE ugodno prodam. Mirana Jarca 35, tel. 20-228. (47-PR-1) STAREJŠI BARVNI TELEVIZOR Gorenje, ekran 51, prodam. Pokličite tel. 22-687. (51-PR-1) KRAVO ali telico simentalco, brejo 8 mesecev, in traktor zetor 52-11 prodam. Franc Bartelj, Jablan 41, Mirna Peč. (35-PR-1) ZAMRZOVALNO OMARO (210 l), Gorenje, prodam. Tel. (0608) 67-481. (PI-96MO) BREŽIČNI TELEFON z interfonom prodam. Tel. (0608) 67-481. (PI-96 MO) Videorekorder JVC HRD 520 E, Technics ojačevalce SUV 560, SUV 45, kasetar ERSB 405, zvočniki Energy ESM 2. Tel. 21-590. (PI-117) OVERLOG privileg 4000, 4-nitni namizni, prodam. Tel. (0608) 33-674. (PI-86 MO) PRODAJ cirkular 4 KW, tračno žago 2,2 KW in reduktor primeren za dvigalo. Tel.: 23-789. PRODAJ vlečno kljuko in verige za R-4. Jože Zupančič, Kristanova 24, tel.: 26-123. PASTIRJE ugodno prodam. Marjan, tel. (061) 852-077. (PI-37MO) ŽAGO Stihl 056, skoraj novo, prodam. Eržen, Valvasorjeva ul. 5, Trebnje. (ček-PR-1) KRZNENO JAKNO, nutrija, št. 42, in kučmo (srebrna lisica) prodam. Tel. 25-800. (28-PR-1) PLETILNI STROJ brother KR 850, prodam. Tel. 27-112. (ček-PR-1) RABLJEN BOJLER za stadler poceni prodam. Tel. 45-078, dopoldne. (PI-80MO) OTROŠKO SOBO s dvema ležišči — prodam. Tel. 20-539. (ček-PR-1) BIKI, težkega 400 kg, in Z 128, letnik 1984, ter traktor TV 418 prodam. Ilič, Vrhpeč 24, Sveta Ana. (63-PR-1) KAMKORDER SONY video 8 AF z dodatno opremo prodam. Tel. 43-521. (65-PR-1) TERMOAKUMULACIJSKO PEČ 2,5 KW, skoraj novo, prodam. Tel. 27-215. (66-PR-1) NOVO NUTRIJO št. 40 prodam. Tel. 23-166. (PI-62MO) POPOLNOMA NOV barvni TV Iskra ugodno prodam. Tel. 85-027. (PI-62MO) PRALNI STROJ Gorenje PS 306, nov, še zapakiran, ugodno prodam za 15% ceneje, lahko v dveh obrokih. Tel. (060) 31-268 po 15. uri. (PI-57MO) PRALNI STROJ Gorenje, rabljen, redno vzdrževan, prodam za 50% ceneje. Tel. 26-165. (PI-55MO) KOMBINIRAN ŠTEDILNIK (plin, elektrika), štedilnik na trda goriva Gorenje ter jugo 45 E ugodno prodam. Marko Stepan, Brez revolucije 19, Metlika. (PI-51MO) VEČJO KOLIČINO kvalitetne mrve in jugo 45, letnik 1986, prodam. Drage 1, 68331 Suhor. (37-PR-1) OTROŠKO posteljo z jogijem prodam. Nataša Kalin, Mali Slatnik 10. (32-PR-1) 6-letno brejo kobilu prodam. Jože Škrbec, Jugorje 4, Brusnice. (43-PR-1) RABLJEN pralni stroj Gorenje, dva fotelja in klubsko mizo prodam. Tel. 24-694. (ček-PR-1)

KUPIM ŠROTAR za koruzo brez elektromotorja kupim. Tel. 27-215. (66-KU-1) KUPIM suhe hrastove plohe, nove, večjo količino starega hrastovega lesa in nov 126 P ali kupim vrstni red zanj. Telefon 23-529. (79-KU-1) KUPIM 35 m² hrastovega ladijskega poda za talne obloge ali primerne deske. Tel. (0608) 33-724. (PI-2MO) STAREJŠO HIŠO ali gradbeno parcelo v Novem mestu ali okolici kupim. Tel. 26-248. (PI-16MO)

POSSEST NJIVO (42 a) na Brodu prodam. Cena 74000 din. Tel. 65-063. (56-PO-1) HIŠO z velikim vrtom in telefonom v Kočevju prodam. Telefon (061) 852-540. (PI-6MO) MANJŠO STANOVANJSKO HIŠO ali posestvo na območju Krškega-Brežic kupim. Sifra: »DEM«. (P52-21MO) GRADBENO PARCELO z vso urejeno dokumentacijo v bližini Brežic proti Catežkim Toplicam, prodam. Sifra: »LE-PA LEGA«. (P51-23MO)

GRAFIKI, POZOR! Za izdelavo fotolito prodam scanner Hell C 299 L, letnik 1980, format 50 x 60 cm, z dodatno opremo. Cena ugodna — 39.000 DEM. Informacije: Scan studio Celje, telefon (063) 28-074. (PI-77MO) KRAVO, brejo 9 mesecev, z drugim teletom, prodam. Tel. 20-319. (PI-20MO) PLOHE, borove, 8 cm, prodam. Janez Klemenčič, Ločna 24, Novo mesto. (4151-PR-1) STAJICO in HOJICO prodam. Marjana Kozinec 29/a, Novo mesto, tel. 23-883. (ček-PR-1) PRIKOLICO za osebni avto (torzija) prodam. Gorenc, Trg 21, Mirna peč. (2-PR-1) PRODAJ dve kozo mladici, breji, in samca. Janez Kaštrun, Vrhrebnje 20, Trebnje, tel. 44-544. (PI-13MO) PRODAJ hladilnik, pralni stroj in računalnik ZX Spectrum 48. Tel. (0608) 31-622 popoldne. (0608) 32-621 int. 449, dopoldne. (PI-11MO) PEČ za centralno kurjavo 26 KW, 30000 kalorij, Feroterm, prodam. Tel. (0608) 32-189. (PI-9MO) GORILEK za peč za centralno ogrevanje prodam. Tel. 49-224, dopoldne. (PI-24MO) ZAKONSKO POSTELJO z enojnim jogijem ugodno prodam. Tel. 23-289. (PI-26MO) PRAŠICA, težkega 150 kg, prodam. Jerič, Mali Vrh, tel. 84-328. (8-PR-1) NEMŠKO OVČARKO, petmesečno, prodam. Tel. (068) 21-914, od 16. do 20. ure. (PI-29MO) MIZARSKI STROJ s 5 delovnimi operacijami, kombiniran, nov, prodam. Anton Županc, Kvedrova 6, Senovo, tel. (0608) 70-324. (PI-3MO)

PRODAJ Z 101, letnik 1987, ugodno prodam. Ogled vsako popoldne. Karel Jaklič, Podgora 9, Straža. (PI-105MO) R 4 GTL, letnik 1987, prodam. Tel. 26-206. (PI-106MO) Z 750, letnik 1985, prodam. Tel. 27-581. (PI-107MO) R 4, letnik 1988, prodam. Janez Hrovat, Hrastovica 26, Mokronog, tel. 49-528 po 20. uri. (PI-109MO) R 4 GTL, letnik 1988, prodam. Tel. 27-718. (PI-110MO) VW 1303 J, letnik 1976, v dobrem stanju, ugodno prodam. Jože Lunder, Šalka vas 130, Kočevje. (PI-111MO) R 4 ugodno prodam. Šmalc, Pod Trško gor 8, Novo mesto. (PI-113MO) ZASTAVO 35,8 A, 3600, letnik 1989, registrirana do avgusta 1990, podaljšana izvedba, prodam za 38.000 DEM v dinarski protivrednosti. Tel. (068) 52-073, Vrščaj. (1-1-MV-90) AUDI 80 1600, star 1,5 leta, zatemnjena stekla, pomična streha, kovinsko srebrne barve, 22.000 km, prodam za 42.000 DEM v dinarski protivrednosti. Tel. (068) 52-073, Vrščaj. (1-1-MV-90) R 4, letnik 1979, prevoženih 61.000 km, registrirana do 11. 4. 90, garazirana, zaščiten, zelo ohranjen, prodam. Jože Župevc, Dolenja vs 6, Krško. (PI-114MO) R 4, letnik 1979, prodam. Miha Baznik, Gor. Pirošča 29, Cerklje ob Krki. (74-MV-1) 126 P, letnik avgust 1981, prodam. Jože Kavšek, Dol. Težka voda 21, Novo mesto. (57-MV-1) JUGO 45 AX, letnik 1987-avgust, prodam. Žefran, Kristanova 28, Novo mesto. (16-MV-1) FIAT 126 P, letnik december 1987, prodam. Štefka Piletič, Dol. Stara vs 9, Sentjerne, tel. 41-066. (66-MV-1) Z 101, letnik 1978, registrirana celo leto, ugodno prodam. Tel. 51-165. (PI-73MO) OPEL REKORD, letnik 1974, registriran do julija 1990, poceni prodam. Jože Cvelbar, Hrastulje 14, Škocjan. (50-MV-1)

PRODAJ Z 101, letnik 1987, ugodno prodam. Ogled vsako popoldne. Karel Jaklič, Podgora 9, Straža. (PI-105MO) R 4 GTL, letnik 1987, prodam. Tel. 26-206. (PI-106MO) Z 750, letnik 1985, prodam. Tel. 27-581. (PI-107MO) R 4, letnik 1988, prodam. Janez Hrovat, Hrastovica 26, Mokronog, tel. 49-528 po 20. uri. (PI-109MO) R 4 GTL, letnik 1988, prodam. Tel. 27-718. (PI-110MO) VW 1303 J, letnik 1976, v dobrem stanju, ugodno prodam. Jože Lunder, Šalka vas 130, Kočevje. (PI-111MO) R 4 ugodno prodam. Šmalc, Pod Trško gor 8, Novo mesto. (PI-113MO) ZASTAVO 35,8 A, 3600, letnik 1989, registrirana do avgusta 1990, podaljšana izvedba, prodam za 38.000 DEM v dinarski protivrednosti. Tel. (068) 52-073, Vrščaj. (1-1-MV-90) AUDI 80 1600, star 1,5 leta, zatemnjena stekla, pomična streha, kovinsko srebrne barve, 22.000 km, prodam za 42.000 DEM v dinarski protivrednosti. Tel. (068) 52-073, Vrščaj. (1-1-MV-90) R 4, letnik 1979, prevoženih 61.000 km, registrirana do 11. 4. 90, garazirana, zaščiten, zelo ohranjen, prodam. Jože Župevc, Dolenja vs 6, Krško. (PI-114MO) R 4, letnik 1979, prodam. Miha Baznik, Gor. Pirošča 29, Cerklje ob Krki. (74-MV-1) 126 P, letnik avgust 1981, prodam. Jože Kavšek, Dol. Težka voda 21, Novo mesto. (57-MV-1) JUGO 45 AX, letnik 1987-avgust, prodam. Žefran, Kristanova 28, Novo mesto. (16-MV-1) FIAT 126 P, letnik december 1987, prodam. Štefka Piletič, Dol. Stara vs 9, Sentjerne, tel. 41-066. (66-MV-1) Z 101, letnik 1978, registrirana celo leto, ugodno prodam. Tel. 51-165. (PI-73MO) OPEL REKORD, letnik 1974, registriran do julija 1990, poceni prodam. Jože Cvelbar, Hrastulje 14, Škocjan. (50-MV-1)

OBVEŠČAM cenjene stranke, da lahko dobijo kruh in pecivo iz pekarnice AIDA v domači prodajalni na Lendinski 49 v Novem mestu vsak delovni dan od 7. do 16. ure in v soboto od 7. do 13. ure. Kupite ga lahko tudi v naslednjih prodajalnah: Mercator PC Kandjska cesta, Mercator PC Ločna, Mercator v Šmihelu, MINI MARKET PERO v Stopičah in MINI MARKET DAS-DAM v Ločni. Se priporoča za obisk PEKARNA AJDA. (54-OB-1)

SITOTISK
AVBAR Avguštin
Pod Trško goro 7
68000 NOVO MESTO

Nudim proste kapacitete za dotiskavanje na polizdelke in izdelke. Lahko pa vam hitro izdelam vizitke, poročna vabila ali enostaven plakat. Telefonske informacije: dopoldne 24-031, popoldne ali zvečer doma 22-669.

ZAHVALA

VSEM, ki ste nama priskočili na pomoč pri požaru, nudili materialno ali finančno pomoč, se najlepše zahvaljujemo. Marjan in Majda KLOBUČAR, Uršna sela 129. (38-ZA-1)

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 13. januarja, bodo kot dežurne (v Novem mestu do 19. drugod do 17. ure) odprte naslednje prodajalne živil:

- v Novem mestu: DOM v Bršljuni,
- v Šentjernej: Samopostrežba Mercator,
- v Dolenjskih Toplicah: prodajalna Vrelec,
- v Žužemberku: Market Dolenjska,
- v Straži: Samopostrežba KZ,
- v nedeljo bodo od 8. do 11. ure odprte: v Novem mestu prodajalna KZ na Glavnem trgu 4, v Črnomlju Market Čardak.

PRISPEVKI ZA DRAGE MEDICINSKE INSTRUMENTE

V sklad za drage medicinske instrumente pri OO RK Novo mesto so prispevali: OK ZKS Novo mesto in OO ZKS Kandija-Grm 150 din namesto venca na grob Mustafa Spahića; KS Center iz Novega mesta 50 din namesto cvetja na grob Božidarja Jakca; Krka Izolacije Novo mesto 900 din namesto venca na grob Darinke Bernard; KO RKS Drska iz Novega mesta 50 din namesto venca na grob zakoncev Radak; Dolenjski muzej, Novo mesto, 150 din; Marija in Alojz Glavič iz Trdinove 5 v Novem mestu 100 din namesto cvetja na grob Marije Stopar iz Gotne vasi; Uroš Kaplan in Darja ter Vida Kren s C. herojev 62 v Novem mestu 150 din namesto cvetja na grob Marije Stopar iz Gotne vasi; Skupščina občine Novo mesto 250 din namesto cvetja na grob Mustafa Spahića; Jože Vardijan iz Novega mesta 34,30 din kot honorar od OŠ XII. SNOUB Novo mesto; Nada Novak iz Novega mesta 68,60 din kot honorar od OŠ XII. SNOUB Novo mesto; OK SZDL Metlika 50 din namesto novoletnih čestitk; OO

ZZB NOV Novo mesto 100 din namesto venca za Mustafa Spahića; Slavica Canič, Nad mlino 43, Novo mesto, 50 din namesto cvetja na grob Zore Vergot iz Metlike; družina Florjančič, Laze 1, 100 din namesto cvetja na grob Zore Vergot; Marija Lavriha iz Trebnjega 300 din, Joža Sladič in Silva Hajsan 100 din namesto cvetja na grob Zore Vergot. Vsem darovalcem se OO RK Novo mesto iskreno zahvaljuje.

POMOČ PRIZADETIM V LANSKEM NEURJU

LJUBLJANA — Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je bil med tistimi, ki so se med prvimi vključili v akcijo za pomoč občinam, ki jih je prizadelo lansko poletno neurje. Tako je prevzel skrb za nakup učbenikov in učil za 600 učencev v 12 osnovnih šolah na opustošenih območjih. Akcija za nabavo učbenikov še traja, saj še manjka denarja. Če bi občani želeli sodelovati v tej humani akciji in prispevati denar za učbenike, ga lahko nakažejo na račun številka 50101-678-47511 z oznako »za učence v prizadetih občinah«.

ZAHVALA

Tiho se je od nas poslovil naš dragi in dobri

FRANJO MIRT

udeleženez NOB od 1941, borec SAB iz Dolenjskih Toplic

Iskreno se zahvaljujemo za pomoč in izrečeno ustno ali pisno sožalje vsem prijateljem, sosedom, ZZB NOV Dolenjske Toplice, njegovim soborcem I. SAB, govorniku, pevcem, dr. Zvonku Periču in gospodu župniku za lepo opravljeni obred.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame

ANE JARC

s Cvilbja 27 pri Žužemberku

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in sosedom, ki ste pokojno spremili na zadnji poti, ji darovali cvetje, nam pa pisno ali ustno izrazili sožalje. Posebej se zahvaljujemo predstavnikom Društva upokojencev in OO ZZB NOV iz Žužemberka za sočutne poslovilne besede, oktetu Žužemberk za zapete pesmi v slovo. Hvala za venco in sočutje predstavnikov kolektiva SGP Pionir Novo mesto in gostinskega podjetja Hotel Pugled Kočevje ter nosilcem praporov društev in organizacij.

Vsi njeni

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 75. letu zapustila draga teta

KAROLINA TEŽAK

iz Radovič 4

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki so z nami sočustvovali in nam izrekli sožalje. Hvala dr. Markovičevi in pljučnemu oddelku novomeške bolnice, sodelavcem KSS — Beti, gospodu župniku za opravljen obred in pevcem za zapete žalostinke. Hvala vsem, ki so našo drago teto spremili na zadnji poti k Trem faram.

Žalujoci: nečakinja Vida z družino in očetom, sestra Štefka z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 63. letu starosti zapustila naša najdražja teta

TEREZIJA KOTAR

rojena MAVSAR

z Igljenika 5

Iskreno se zahvaljujemo sosedom in bratom za nesebično pomoč ter vsem tistim, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, župniku dekanu pa za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: vsi Juršičevi in družina Škedelj

Ne jokajte ob mojem grobu, le mirno k njemu pristopite in spomnite se, kako trpela sem, in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, sestra, teta, tašča in babica

PAVLA NOVAK

iz Trnja pri Veliki Loki

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedu in vaščanom za pomoč in podarjeno cvetje. Posebna zahvala dr. Žnidaršiču, patronažni sestri Mihevčevi in Leničevi iz Trebnjega. Hvala pevcem in gospodu župniku iz Šentlovrca za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njeni

Ni več trpljenja ne bolečin, le žalost je v srcih naših globočin.

ZAHVALA

Po dolgotrajni bolezni je tiho odšla od nas naša 84-letna mama, stara mama, prababica in teta

IVANA ŠTANGAR

z Vel. Vidma 7

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem, znanec in kolektivu TESNILA Vel. Loka, ki so nam pomagali in izrekli sožalje ter namesto cvetja na grob darovali denar za dobre namene in jo spremili na zadnji poti. Še posebej naša zahvala med. sestri Mojci za trud med boleznijo ter pevcem in g. župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Ob nenadni, prerani smrti drage žene, mame, stare mame, sestre in tete

ZORE VERGOT

roj. Florjančič

iz Metlike, Tomšičeva 10

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znanec, nekdanjim sodelavcem in vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam vsestransko pomagali in sočustvovali z nami. Hvala vsem za podarjene vence in cvetje, za izrečeno sožalje ter tako številno spremstvo na zadnji poti. Prisrčna hvala govornikom za poslovilne besede in godbi iz Metlike za zaigrane žalostinke. Vsem in vsakemu še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: mož Ivan, hčerki Marjetka in Alenka z družinama

Metlika, 8. 1. 1990

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, očka, sina, brata in zeta

ALOJZA GOLOBIČA

iz Zameškega

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovali cvetje ter pokojnika tako množično spremili na njegovi prezgodnji zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo sorodnikom in prijateljem, UJVŠ, GDS, ECZS, LDS za sodelovanje pri iskanju, GIP Pionir, Šentjernejскому oktetu in godbi za zapete žalostinke, govornikom za ganljive poslovilne besede ob odprtem grobu ter župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 35. letu nas je 12. decembra 1989 po hudi bolezni za vedno zapustil naš dragi mož in ati

VITOMIR DRAGUTINOVIČ

iz Črnomlja

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znanec in prijateljem za nesebično pomoč in tolažbo v najtežjih trenutkih. Še posebej zahvala rudniku Kanižarica Črnomelj, Obrtni združitvi Metlika in mag. Gojku Jugu iz Metlike.

Žalujoci: žena Dragica ter hčerkici Nada in Maja

Ljubil si svojo družino, ljubil si zemljo in dom, ostali smo z bolečino, ti odšel si v večni dom.

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 61. letu starosti zapustil mož, oče, brat, dedek

JOŽE KOVAČIČ

iz Dol. Maharovca

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, sorodnikom, znanec in prijateljem, ki ste pokojnega pospremili na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje in nam v težkih trenutkih stali ob strani. Še posebej se zahvaljujemo podjetju Emona Dolenjska, kolektivu Tekstila, podjetju Iskra Hipot Šentjernej, nevrološkemu oddelku bolnišnice Novo mesto, gasilcem, pevcem in gospodu kaplanu za opravljeni obred.

Vsi njegovi

Ne jokajte ob mojem grobu, le tiho k njemu pristopite in spomnite se, kako trpela sem, in večni mir mi zaželite.

V vinskih goricah star hramček stoji, nemo te čaka, a tebe več ni.

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je nepričakovano zapustila naša draga

ŠTEFKA MURN

iz Dol. Straže

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znanec in prijateljem, ki ste nam kakorkoli pomagali, nam izrazili sožalje, darovali cvetje ter pokojno spremili v tako velikem številu na njeni zadnji poti. Posebna hvala Rodičevim, Šimčevim, Lauričevim ter OOS GG Straža, OOS Novoles-obrat Stoli, OOS TVP in sodelavcem za venco in denarno pomoč, govorniku Slavku za ganljivi govor, pevcem za zapete žalostinke in vsem trem župnikom za lepo opravljeni obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

Kruta usoda se je odločila, da nam 21. 12. 1989 vzame našega ljubega moža, očija, ateta, brata, strica, tasta in svaka

IVANA GRILLA

Na tratah 13

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znanec in sosedom iz ulice Na tratah in Lobetove ulice, ki so v teh težkih trenutkih sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, darovali vence, cvetje in pomoč ter našega najdražjega pospremili na njegovi zadnji poti. Najlepša hvala sosedu in prijatelju tov. Jožetu Kukcu za poslovilne besede ob uri slovesa. Hkrati se zahvaljujemo podjetju Avtopromet Gorjanci, Straža, ZŠAM za podarjene vence in častno stražo ob krsti, kolektivoma TOZD PTT Center in Zavodu za izobraževanje kadrov Novo mesto za podarjene vence in pomoč.

V žalosti: žena Marija, hčerka Marjana in sin Ivan z dužinama, sestra Zofka in Ani z družinama ter ostalo sorodstvo

MATEJA UDOVČ

ko je imela zlomljeno nogo, je morala v štirih tednih kar dvakrat zamenjati mavčno oblogo, a ne zato, ker bi bila slabo narejena, pač pa preprosto zategadelj, ker ob poslušanju glasbe ni mogla le sedeti. Tek, ples in kitara ji še danes zapolnjujejo prosti čas. Na prvo mesto je tek prišel pred dvema letoma. Preprosto so jo nagovorili in pričela je tekovati. Tisti, ki je to storil, je že vedel zakaj. Še isto leto — pisalo se je 1987 — je bila Udovčeva na tradicionalnem krosu Dela v Titovem Velenju med mladimi mladinkami tretja v republiki, čez štirinajst dni pa na državnem prvenstvu v krosu peta. Do danes ima v žepu še dve zmagi na deseterkilometrskem Trimovem teku, lani je na krosu Dela zmagala, prav tako je bila prva v teku na 3 km na tekmovalni za atletski pokal SRS, v članski konkurenci pa je, čeprav še mladinka, postala tretja v Sloveniji v tej disciplini. In ko bi morala svoje rezultate potrditi še na državnem prvenstvu, se je je lotila gripa. Danes se Mateja z nasmehom spominja svoje prve tekaške zmage, ki sega še v osnovnošolske dni, na že omenjeno občinsko tekmovalje v krosu. Prvo mesto ji je namreč podarila tekmovalka pred njo, ki se je nekaj metrov pred ciljem preprosto ustavila, misleč, da je tekme konec. Toda takšna darila so v atletiki redka.

Še pred dobrima dvema letoma Mateja ne bi mogla niti sanjati o tem, da bo kdaj postala športnica Novega mesta. Športom je imela skupnega le toliko kot vse njene gimnazijske sošolke. Kocka je padla v drugem letniku, čeprav Mateja pravi, da ne gre za tako življenjsko odločitev. »Na prvem mestu mi je šola, ta je daleč pred atletiko.« A četudi je tako, brez atletike ne more. Ko se danes v 4. letniku gimnazije potihem že spogleduje s študijem medicine, na drugi strani razmišlja tudi o atletski prihodnosti.

Kar šest otrok je v Udovčevi družini; dva sta že diplomirala, dva še študirata, dva — eden med njima je Mateja — pa guli srednješolske klopi. Za moderno slovenske navade, ki družino načrtujejo skozi denar, sicer nekaj nepojmljivega, iz Črmošnjic pa prihaja prva, ki kaže, da se da z dvema paroma pridnih in delovnih rok izsolati tudi šest glav. »Potrebno je pač poprijeti za vsako delo, čeprav mi starši sedaj, ko vidijo mojo ljubezen do atletike, spregledajo tudi to.«

Nikoli ni bila Matejina posebna želja postati športnica. Resda je pridno tekala že v stopiški osnovni šoli, enkrat je bila celo občinska prvakinja v krosu, toda vsaj enako pridno in resno se je lotila tudi drugih stvari. Plesa in igranja na kitaro na primer. Lani,

»Za vsakim rezultatom stoji ogromno dela. Lani sem na teden pretekla 50 do 60 kilometrov, sedaj nekaj manj, ker imam poseben trening. Vadim vsak dan. Najhuje je s prevozi, avtobusne zveze do Črmošnjic niso najboljše, tako da večkrat priskočijo na pomoč trener ali starši. In športna želja? Priti do tretje mladinke v državi na 3 kilometre.«

Tudi Matejina podgorska trma je jamstvo, da se bo ta želja izpolnila. Tako je trmasta, da ji tudi poškodbe ne morejo do živga. Lani oktobra je bila v Kopru zaključna tekma sezone. Mateja je tekla kros na dva kilometra, na cilj pa prišla druga, zadnjih 500 metrov je pretekla z nalomljeno nogo. To ji je povedal šele zdravnik v Novem mestu.

B. BUDJA

Franci Kuhar s prototipom zračnega stroja

Zlata Eureka za inovacije Francija Kuharja

Idej mu ne zmanjka

NOVO MESTO — Francija Kuharja v strokovnih krogih širom po domovini že dobro poznajo, prejšnji teden pa so ga na zanj pripravljeni tiskovni konferenci pri Medobčinski gospodarski zbornici za Dolenjsko še posebej predstavili. Kaj je gospodarsko zbornico privedlo do te nenavadne poteze (resnici na ljubo je treba povedati, da so obljubili, da bo podobnih predstavitev še več), bomo takoj povedali. Franci Kuhar, strojni tehnik iz Novolesovega obrata Sigmat v Brestanici, je na svetovnem salonu inovacij v Bruxellesu je Franci Kuhar dobil zase in za Novoles za inovativne izboljšave pri delovanju zračnega motorja, ki ga Sigmat vgrajuje v svoje naprave za površinsko zaščito.

Preveč zapleteno bi bilo, če bi se tudi spuščali v tehnične podrobnosti Kuharjevemu izumu, povejmo le, da prinaša bistvene dosežke v sistemu krmljenja, kar močno izboljšuje delovno zmogljivost stroja, izum pa ima tudi širšo uporabno vrednost. Kuhar ima do sedaj prijavljenih že enajst patentov, od katerih se jih v praksi uporablja malo, zgodilo pa se mu je tudi že, da so si nekatere njegove izboljšave ponekod kratkoma — »izposodili«. Odkar dela v Sigmatu, je skupaj s sodelavci napravil že marsikatero izboljšavo, saj je okolje inovativstvu zelo naklonjeno. Znano je, da je Novoles vodilna firma v Jugoslaviji po številu prijavljenih inovacij, v Novolesu pa prav Sigmat vlaga v razvoj največ, kar 10 odstotkov bruto proizvoda.

T. J.

Potres dvakrat ustavil nuklearko

Preplah med prebivalstvom — V nuklearki zatrjujejo, da je grajena za deseto stopnjo po Mercalliju, tokrat pa se je zatreslo le do pete stopnje

POSAVJE — Prebivalstvo je preplašeno, ker se zemlja na Krškem polju še devet dni po prvem potresu ni umirila. Najhuje je zabobnelo 28. decembra zvečer, devet minut pred deseto. Ljudje so bili v trenutku na cesti, posebno v Krškem in Brežicah.

Prvi sunek je imel moč pete stopnje po Mercallijevi lestvici, naslednji trije so bili precej slabši in so si sledili v zelo kratkih presledkih. Izvedeli smo, da je bil epicenter v Brestanici, vendar so ga najhuje občutili v Krškem in v vaseh onstran Save. Krčani so ga zaznali kot eksplozijo in so takoj pomislili na nesrečo v tovarni papirja. Mnogi so tisto noč zapustili svoja bivališča in se z družinami odpeljali k sorodnikom ali v v-

kende sredi vinogradov, kjer so se počutili bolj varne.

V naslednjih dneh je sledilo še nekaj slabotnih sunkov, kazali pa so na to, da se zemlja umirja, toda 5. januarja je spet močnejše zabobnelo. Ta pored je ljudi presenil med spanjem ob enih in pet minut. V kratkem razmiku mu je sledil

• Jedrska elektrarna Krško se je ustavila ob obeh močnejših potresih, 28. decembra in 5. januarja. Tehnični direktor Hrvoje Perharič je dopoldne po prvem potresu v svoji izjavi za javnost povedal, da so obratovanje JE dežurni operaterji ročno ustavili ob prvem alarmu, ki so ga sprožile naprave za merjenje potresov. Takoj so pregledali vse sisteme, vendar niso ugotovili okvar, in ker tudi reaktor-ska ni bila poškodovana, je elektrarna še isti dan spet normalno obratovala. Pri pregledih so sodelovali delavci uprave za jedrsko varnost iz Ljubljane. V Krško so na poziv vodstva JE prispeli tudi strokovnjaki seizmološkega inštituta iz Skopja.

drugi sunek in povedali so, da je bil to potres četrte stopnje po Mercallijevi lestvici.

Preplašenost posavskega prebivalstva stopnjuje bližina nuklearko. Ljudje se bojijo, da bi zemeljski premiki povzročili jedrsko nesrečo, vendar strokovnjaki v elektrarni zagotavljajo, da ni razlogov za take strahove. Tehnični direktor Hrvoje Perharič je pojasnil, da je krška elektrarna grajena za 10. potresno stopnjo, ki pa je na tem področju samo hipotetična. Za Krško polje so namreč značilni plitvi lokalni potresi, ki jih seizmološke naprave v Ljubljani ali Zagrebu niti ne registrirajo vselej. Najhujiši potres, ki so ga zabeležili do zdaj, je bil potres 8. stopnje po Mercalliju 1917. leta. Podrl in poškodoval je precej zidanih poslopj. Rušilne posledice te naravne nesreče so dobro vidne na fotografijah, ki jih hranijo v Posavskem muzeju.

J. TEPPEY

Novoletni živžav v Brestanici

Sejem in še kaj poleg

Zares je živžava konec, a se v naših očesih še vedno blešči lepota novoletnih dni. Naj najprej povemo, da imajo za vso pravilnost in vabljalnost zasluge pripravljani odbor, osnovna šola, DPM Brestanica, Elektrarna, KS in nekateri posamezniki. V zadnjih decembrskih dneh so v okviru novoletnega programa predvajali v osnovi šoli celovečerne in risane filme. Osnovnošolci so s pravičnim programom nastopili na domačem odrin in potem še v krškem Delavskem domu Edvarda Kardelja. Imeli smo novoletni sejem, na katerega je dvakrat prišel tudi dedek Mrz. Pozdravljal je navzoče ob vabljalnih stojnicah DPM, kjer so lahko kupovali igrače, novoletne čestitke, drobna darila, doma pečene slaščice, bonbone, sadje in še kaj. Na tej stojnici tudi ni manjkalo domačega kruha, potic in prekahenih dobrot, ki jih je pripravil aktiv kmečkih žensk. Da sploh ne govorimo o pečenem krompirju in ponudbi lovskih stojnic. Pri »Rokiju« so se obiskovalci lahko ceneje oblekli in pri »Janezu« poplesali z ogrlico in podobnim. DPM Brestanica je številne mlade obiskovalce odzvala z brezplačnim čajem, za najmlajše pa so članice društva naredile tudi mehke igrače. Svetel zgle, vreden posnemanja, je skupina Krompirček, ki je izkupiček podarila našemu društvu in dokazala, da se lahko pri akcijah naslonimo tudi nanje.

Odbor DPM Brestanica

LAČNI FRANZ V MOKRONOGU

MOKRONOG — V soboto, 13. januarja, ob 20. uri bo v tukajšnjem domu Svobode nastopila glasbena skupina Lačni Franz. Koncert priljubljenih glasbenikov organizirata Turistično društvo Mokronog in še vedno neutrudni Vili Lamovšek.

Turkova zlatoporočnica

Ana in Tone Turk z Vinjega Vrha sta praznovala

VINJI VRH — Pred petdesetimi leti, na novega leta dan leta 1939, sta se v Beli cerkvi poročila Anton Turk z Vinjega Vrha in Ana Hrastar iz Grobelnega. Letos, tik pred novim letom, sta Turkova v krogu številne družine — v zakonu se jima je rodilo sedem otrok, sedaj pa imata že štirinajst vnukov in enega pravnuka — proslavila zlati jubilej skupnega življenja. Že od mladosti sta bila vajena pomanjkanja in trdega dela. Ko je prišla vojna, je bilo še huje. Rodila sta se jima dva otroka, tretji je bil že na poti, ko so septembra 1942 Toneta aretirali Italijani in ga po zaslišanju v Beli cerkvi odpeljali v novo-meske zapore, od tam v Ljubljano in iz

Ljubljane v italijanska taborišča. Tam je preživel marsikaj hudega, po razpadu Italije pa se je vrnil peš v Slovenijo, kjer se je pridružil najprej primorskim partizanom, pozneje pa gorenjskim, s katerim je obredel vso Gorenjsko tja do Koroske. Hkrati je obiskoval različne partizanske šole. Šele po osvoboditvi, maja 1945, je Tone prvič po aretaciji obiskal svojo družino ter videl svojega tretjega otroka. Žena Ana je medtem živela seveda v hudem trpljenju in pomanjkanju.

Po vojni se je Tone aktivno vključil v obnovo in deloval tako na krajevni, občinski in okrajni ravni. Kot takega ga poznajo daleč naokrog, nam pa je povedal, da je bil tudi med ustanovitelji Dolenjskega lista in da je njegov naročnik že od vsega začetka. Od upokojitve se z ženo ukvarjata z manjšo kmetijo, kjer imata tudi nekaj živine, pridnih rok pa pri hiši seveda ne manjka, čeprav se je družina razkropila daleč naokrog, celo izven meja naše domovine.

T. J.

Zlatoporočnica Ana in Tone Turk

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa opozoriti na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prislunili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličite nas lahko vsak četrtek popoldan, med 18. in 19. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prislunil.

TAK FANT, DA BI GORE PREMIKAL — Ciriča Vegelj s sinčkom v brežiški porodnišnici. Mlada mamica je dočkala svoje najlepše novo leto. Mali Žiga je izpolnil njeno in moža pričakovanja, prinesel je novo razvedro v družino. (Foto: J. Teppey)

Romček prva novoletna »štručka«

V novomeški porodnišnici je Zdenka Hudorovac rodila Silva, v Brežicah pa Ciriča Vegelj iz Skopice uro kasneje prvorojenca Žiga

NOVO MESTO — Če smo lani zapisali, da nataliteta na Dolenjskem ne pada, se lahko letos po številu rojstev v novomeški porodnišnici nad številkami kar zamislimo. Na svet je prišlo 887 dečkov in 811 deklic, kar je skoraj 200 novorojenčkov manj kot v preteklih letih. Kar sedemnajstkrat so mamiče povile dvojčke, Marija Turk z Dolza pa je v aprilu minulega leta rodila celo trojčke. Zadnja je rodila Irena Potočar iz Dolenje Straže, na prvi porod pa je dežurna silvestrska ekipa čakala do 7. ure zjutraj. Zdenka Hudorovac iz romskega naselja »Stiri Roke« pri Semiču je na Dolenjskem rodila prvega otroka v novem letu. V porodnišnici se z njo nismo mogli srečati, saj je že po nekaj urah, ko je prišla iz porodne sobe, odšla na vlak in domov k svoji številni družini. »Romke se nikoli ne uležijo. Iz porodne sobe grede takoj na hodnik, pokadijo čik in komajda zdrže v zaprtih prostorih toliko časa, da dobe svoja oblačila. Sicer pa so dobre matere in so čustveno močno navezane na novorojenčke.« je povedala Ivanka Zateletj, ki v porodnišnici sprejema in odpušča porodnice.

Romko Zdenko smo poiskali na njenem domu v gozdu nedaleč od Semiča.

Človek težko verjame, da lahko v barakici, veliki tri krat tri metre, zbiti iz odpadne pločevine, prebiva osemčlanska družina in povrh še brez vode in elektrike. Ob našem obisku novorojenček, Zdenkin šesti otrok še ni imel imena. Kar na hitro smo se dogovorili, da bo Silvo zato, ker se je rodil na Silvestrovo. Pri Romih je rojstvo nekaj čisto navadnega. Robi, Roman, Branko, Jagoda in Srečko se novega družinskega člana niti niso dosti veselili, saj vedo, da bo poslej še težje za kruh. Bolj si bodo zapomnili strica iz mesta, ki jim je prinesel pomaranče in bombone in jim jih položil v črne, od saj ožgane ročice.

J. PAVLIN

BREŽICE — V Brežicah so imeli med novoletnimi prazniki štiri porode. Dežurni zdravnik je bil predstojnik ginekološko-porodniškega oddelka dr. Marko Pirc. Staro leto so zaključili z deklico, ki jo je 30. decembra ob 12.25 uri rodila Fanika Žibert z Male Doline.

Novoletna noč ni prinesla nobenih presenečenj. Prvi novorojenček je zjokal ob osmih zjutraj in dr. Pirc mu je moral pomagati na svet s carskim rezom. Vse se je dobro izteklo. Srečna mamica je 27-letna Ciriča Vegelj iz Mrtvic. V bolnišnici je bila že od petka, 29.

decembra. Rojstvo svojega prvorojenca je pričakovala že devet dni prej, zato niti v sanjah ni pomislila, da bo novoletno dete. V naročje ga je stisnila šele 2. januarja, ko si je opomogla od operacije, možu pa so ga pokazali že takoj prvi dan, medtem ko je Ciriča ležala v sobi za intenzivno nego. Otročiček je korenjak in je ob porodu tehtal 3,60 kg.

Ciriča je po poklicu vzgojiteljica. Šolo je končala v Ljubljani, vendar se ni vrnila domov, ker zanjo v tej stroki ni bilo dela. Zaposlila se je v sestrični cvetličarni. Ljubljane pa se ni mogla navaditi, tudi po šestih letih ne, zato se je pogosto vračala domov v Kraško vas. Poročila se je v Mrtvici in ostala v domačem okolju. Po izteku porodniškega dopusta bo ponovno poskusila srečo z zaposlitvijo. Rada bi delala v svoji stroki v krški ali v brežiški občini. Kmetijo obdelujeta moževa starša, vendar je ta premajhna, da bi se lahko preživljali. Mož je po poklicu kovinar monter in se vozi na delo v SOP Krško.

J. TEPPEY

ZDENKIN ŠESTI OTROK — Prvi otrok novomeške porodnišnice v letu 1990 je bil že nekaj ur po rojstvu v ledeni baraki v romskem naselju pri Semiču. »Da bi le imeli vode in da bi bila kmalu pomlad«, je ob slovesu rekla tridesetletna mati Zdenka Hudorovac. (Foto: J. Pavlin)

kozerija

TO IMAMO, KER IZKORIŠČAMO JUG

— Ate, kdaj vstajaš ob jutrih?
— Ob petih.
— In do kdaj si v službi?
— Do dveh, včasih še dlje, če imam sestanke ali kaj podobnega.
— Kako pa preživiš popoldne?
— Je to kakšna anketa?
— Ne, samo nekaj me zanima.
— Popoldne pišem za časopise, pripravljam se za nastope, govorim po radiu.
— Zvečer pa bereš.
— Tako je. Če ne bi bral, ne bi

ničesar vedel in če ne bi ničesar vedel, tudi službe ne bi mogel opravljati.
— Izračunal sem: delaš deset, dvanajst ur na dan. Se zato tako malo pogovarjava?
— Saj ob večerih dovolj klepetava.
— Rekel bi, da premalo.
— Ko odrasteš, boš razumel, da je na koncu koncev za življenje potreben denar.
— Za avto, kajne?
— Ja.

— Pa za plačilo stanovanja, elektrike, televizijske, radijske naročnine.
— Tudi.
— Pa za hrano, obleko, pijačo, izlete.
— Za tvojo šolo tudi.
— Za mojo malico, copate, zvezke, knjige, torbo. Vem.
— Če ne bi imeli dovolj denarja, bi prišli strici z Elektrogospodarstva in bi nam odklopili električni tok.
— To bi naredili? Šališ se.
— Brez skrbi, da bi.

— Blefiraš, ate. Blefiraš s svojimi sestanki, blefiraš s svojo zaposlenostjo. Slobodan je rekel, da živi ti in mi vsi skupaj lagodno.
— Kdo je to rekel?
— Slobodan. Moj sošolec Slobodan.
— Kaj je rekel? Da živimo lagodno?
— Lagodno in v obilju. In to ne zaradi tvojega dela, ampak zato, ker izkoriščamo Jug.

TONI GAŠPERIČ